

Høgskulen
på Vestlandet

BACHELOROPPGAVE

«Playa del Oen» -Tilrettelegging av Ovågen
friluftsområde

- En mulighetsstudie

“Playa del Oen” - Facilitation of Ovågen
recreation area

- Feasibility study

Roza Krzesniak og Ingrid Svendsen

Fakultet for ingeniør - og naturvitenskap

Landskapsplanlegging med landskapsarkitektur

03. juni 2022

Jeg bekrefter at arbeidet er selvstendig utarbeidet, og at referanser/kildehenvisninger til alle kilder som er brukt i arbeidet er oppgitt, jf. Forskrift om studium og eksamen ved Høgskulen på Vestlandet, § 12-1.

"PLAYA DEL OEN" - TILRETTELEGGING AV OVÅGEN FRILUFTSOMRÅDE

- En mulighetsstudie -

Roza Krzesniak og Ingrid Svendsen

Høgskulen på Vestlandet

Bacheloroppgave vår 2022

FORORD

Denne bacheloroppgaven markerer slutten på vår treårige utdanning innen studiet Landskapsplanlegging med landskapsarkitektur ved Høgskolen på Vestlandet i Sogndal. Oppgaven utgjør 20 studiepoeng, og ble gjennomført over ett semester.

Vi er to studenter med felles ønske om å videreutvikle kunnskap og egenskaper innenfor planlegging og landskapsarkitektur, samt naturvennlig tilrettelegging. Vi ønsket å jobbe med en oppgave som ville teste vår faglig kunnskap og vår kreativitet. Med dette var det et enkelt valg hvilken retning oppgaven skulle ta.

Det valgte temaet for bacheloroppgaven og friluftsområdet ble lyst ut av Bergen og omland friluftsråd, som ønsket hjelp med å forbedre Ovågen friluftsområde som en helhetlig møteplass. Området har stort utviklingspotensial og lokalt engasjement for endring. Denne oppgaven passet oss fordi vi har et ønske om å tilrettelegge områder, slik at de er naturvennlig- og universelt utformet samt viser vår kreativitet.

Proessen har både vært lærerikt og utfordrende. Vi har i løpet av det siste året fått fordype oss i en rekke interessante tema, men også opplevd at det kan være krevende å skrive en dekkende mulighetsstudie som tar for seg alles behov. Det har vært motiverende å skrive en oppgave som kan være til inspirasjon for videre utforming.

Vi ønsker å takke Bergen og omland friluftsråd for omvisning på området og samtalen for hva de ønsker av tilretteleggingen. Dette har gitt oss bedre forståelse av kvalitetene til planområdet. Vi vil også takke alle som tok tiden til å svare på spørreundersøkelsen.

En stor takk til landskapsarkitekten Magnus Øydvin for gode ideer og veiledning om utforming og til vår veileder Lisbeth Dahle som har hjulpet med faglig vurdering og gode råd gjennom hele arbeidet med oppgaven. Til slutt en stor takk til våre familier og venner som har støttet oss gjennom skriveprosessen.

Sogndal, 03. juni 2022

Roza Krzesniak og Ingrid Svendsen

SAMMENDRAG

Ovågen friluftsområde, som ligger i Øygarden kommune utenfor Bergen, er et statlig sikra friluftsområde. Bergen og omland friluftsråd driver nå området og har uttrykt et ønske om tilrettelegging av badeplassen, for å øke attraktiviteten av området. Friluftsområdet består av en hyppig brukt badeplass, som tilhører naturtypen semi-naturlig strandeng, og kystlynghei som er i degenereringsfase. Kystlynghei er vurdert som sterkt truet (EN) i Norsk rødliste for naturtyper. Badeplassen mangler tilrettelegging i form av universelt utformet sti og tilgang til WC.

Målsettingene for oppgaven er universell- og naturvennlig tilrettelegging av området. Gjennom en mulighetsstudie tar oppgaven for seg dagens situasjon på området, legger fram alternativ for utforming og presenterer et planforslag for området basert på analyser og brukerønsker. Med fokus på å løfte stedegne kvaliteter har oppgaven en visjon om å tilrettelegge området slik at det øker fysisk aktivitet, rekreasjon, sosial kontakt og opplevelse av kystkulturen.

Utført befaringsregistreringer og analyser, sammen med resultater fra spørreundersøkelsen, er grunnlaget for valgte løsninger i forslag til utforming. Planforslaget blir presentert gjennom illustrasjonsplan med tilhørende illustrasjonsskisser, samt beskrivelser og begrunnelser for valgt utforming. Utformingen tar hensyn til stedegne naturtyper på området og lokalbefolkningens behov. Dette for å skape en god møteplass som inviterer til aktiviteter og rekreasjon, samt tar vare på de truede naturtypene vi har i Norge.

ABSTRACT

Ovågen recreation area, which is located in Øygarden commune outside of Bergen, is a state-registered outdoor recreation area. Bergen and surrounding area outdoor council (Bergen og omland friluftsråd) is now in charge of this recreation area and has expressed a desire for facilitation of the bathing area, to increase the attractiveness of the area. The outdoor recreation area consists of a frequently used bathing area, which belongs to a nature-type semi-natural beach meadow and coastal heathlands. Those coastal heathlands are registered as endangered in the Norwegian red list of habitats. The bathing area lacks facilitation such as a universally designed path and WC.

The objectives for this thesis are universally and nature-friendly facilitation of the area. Through the feasibility study, we assess the current situation at Ovågen and present alternatives for future development and a plan proposal for the area based on the results from the analysis and the survey. With a focus on amplifying indigenous natural qualities, the vision of the thesis is to facilitate the area which will increase the physical activity, recreation, social contact, and the experience of coastal culture.

Field trips, registrations, and analysis compose, in addition to the results from the survey, are the basis for the selections in the design proposal. The proposal is presented through an illustration plan and illustration drawings, with an accompanying description of, and reasonings for the chosen design. The design considers both indigenous natural qualities, and the needs of the local population. This is to create and ensure a good meeting place that invites us to do activities and recreation, as well as secure the endangered habitats that we have here in Norway.

INNHOLDSFORTEGNELSE

FORORD.....	2
SAMMENDRAG.....	3
ABSTRACT.....	4
1 INTRODUKSJON.....	7
1.1 Innledning.....	7
1.2 Målsetninger.....	9
1.3 UNIVERSELL UTFORMING.....	10
1.4 NATURVENNLIG TILRETTELEGGING.....	11
1.5 Metoder.....	13
1.6 Lokalisering.....	16
2 LANDSKAPSANALYSE.....	17
2.1 LANDSKAPSSKILDING.....	18
2.1.1 Landformer, vann og klima.....	18
2.1.2 Naturfarer.....	19
2.1.3 Naturtyper, vegetasjon og dyreliv.....	21
2.2 AREALBRUK.....	28
2.2.1 Dagens situasjon og bruk.....	28
2.2.2 Veier og parkering.....	32
2.3 KULTURHISTORIE OG KULTURELLE REFERANSER.....	33
2.3.1 Stedsnavn, historikk og kulturlandskap.....	33
2.3.2 Nyere tid.....	35
2.4 ROMLIGE OG SANSBARE FORHOLD.....	36
2.4.1 Overordnet landskapsrom.....	36
2.4.2 Underordnet landskapsrom.....	38
2.4.3 Sanseintrykk.....	39
3 BRUKERØNSKER OG SWOT-ANALYSE.....	40
3.1 BRUKERØNSKER.....	40
3.1.1 Ønsker fra BOF.....	40
3.1.2 Resultat fra spørreundersøkelsen.....	41
3.2 SWOT-analyse oppsummering.....	42
3.2.1 Oppsummeringskart.....	43
4 UTFORMING.....	44
4.1 Inspirasjon.....	44
4.2 Ulike konsept for utforming.....	47
4.3 Vurdering av alternativene.....	55

5	VÅRT FORSLAG TIL UTFORMING.....	56
5.1	Alternativ 3 - samspillet mellom mennesket og naturen	56
5.1.1	Badeplassen.....	59
5.1.2	Kystlynghei	68
6	DISKUSJON	72
6.1	Generelle vurderinger.....	72
6.1.1	Universell utforming	72
6.1.2	Naturvennlig tilrettelegging	73
6.2	Badeplassen.....	74
6.2.1	Tilkomstvei.....	74
6.2.2	Sti	74
6.2.3	Bygget.....	75
6.2.4	Aktiviteter.....	75
6.2.5	Strandsonen	75
6.2.6	Viktige elementer	76
6.3	Kystlynghei	77
6.3.1	Tursti.....	77
6.3.2	Utsiktspunkt.....	77
6.4	Skjøtsel og vegetasjon	78
6.5	Materialbruk	78
6.6	Utforming av illustrasjonsplan.....	78
7	OPPSUMMERING.....	79
	Figurliste	81
	Kildeliste	82

1 INTRODUKSJON

1.1 Innledning

Menneskets behov for grøntarealer i byer – som ofte er utført i betong og asfalt, har økt siden den industrielle revolusjonen, hvor Central Park var den første planlagte parken som var åpen for allmenheten i USA. Parken ble grunnlagt i 1856 (Blackmar & Rosenzweig, u.å). Baktanken for denne offentlige parken var nettopp det at mennesker trenger grøntarealer for å ha en god trivsel. I Norge var Slottsparken tidligere ute. Parken var en av hovedstadens første store parker som ble anlagt mellom 1824 og 1860. Den var åpen for befolkningen fra første stund (Det norske kongehus, 2018). Denne forandringen i tankegangen om at mennesker trenger grøntarealer i byer har vokst og blitt utviklet siden da. Det er ikke bare storbyer som trenger grøntarealer og god tilrettelegging, grøntområder i mindre byer og tettsteder er like viktig for trivselen.

Med det stadig økende befolkningstallet i Norge, men også i hele verden, er det økende behov for god friluftstilrettelegging som kompenserer menneskets behov for grøntarealer, og bærekraftig utforming av naturen for dyreliv og planteliv. Slike grøntarealer øker trivselen, helsen og skaper viktige møteplasser hvor vi mennesker kan utføre uteaktiviteter. Godt designede og utførte grøntarealer i byer stimulerer til aktivitet i alle aldersgrupper, hvor inkluderende løsninger er sentralt når nye uteområder skal etableres eller når eksisterende utearealer skal oppgraderes (Universell utforming AS, 2017). At grøntarealer skal være mer naturvennlig tilrettelagt står nå også i fokus. Med en mer universell og naturvennlig tilrettelegging av friluftslivsområder kan vi både skape gode uteområder og ta vare på naturen vi har omkring oss.

Man må i størst mulig grad unngå fragmenterte landskap. Oppdeling av landskapet og dermed habitatene til dyr, planter og andre organismer påvirker både biologisk mangfold og enkelte arter eller utbredelsen av artene. Oppdelingen er forårsaket av mennesker gjennom ulike inngrep og endringer i bruken av et område (Rueness & Halleraker, 2020). Slik oppstyking av landskap skyldes dårlig planlegging og utforming, men også utvidelse av jordbruksområder, skogbruk, bygging av veier, boligområder og mye mer – noe som stadig skjer i det raskt voksende samfunnet vi lever i.

I Norge er friluftsliv for mange en viktig del av folks kultur og identitet, og friluftsliv oppfattes gjerne som noe «typisk norsk». Friluftsliv er som regel knyttet til helse, naturopplevelse, rekreasjon, sosialt samvær og ro og stillhet. Friluftsliv er godt for kropp og sjel, men også et bidrag til å løse miljøutfordringer. Dette har linjer til arven fra romantikken, som en protest mot det industrialiserte samfunn (Waller, 2022). Tilrettelegging av friluftsområder kan være utfordrende, offentlige friluftslivsområder skal være tilgjengelige, attraktive og naturpregede. Det er viktig at områdene framstår som attraktive for friluftslivbrukere hvis områdene skal fungere etter formålet (Miljødirektoratet, 2019b).

Ovågen friområde er et nylig etablert friluftslivsområde, hvor hovedattraksjon er en langgrunn strand, som blir mye brukt i sesongen. Ovågen er lokalisert i Øygarden kommune, utenfor Bergen. Kommunen har pr. andre kvartal av 2021, 38 385 innbyggere (Statistisk sentralbyrå, 2021). Og det estimerte innbyggertallet for 2030 er 46 696 innbyggere (Statistisk sentralbyrå, 2021). Denne økningen i folketall vil føre til at området vil trenge friluftsområder for rekreasjon og som kan fungere som en møteplass for lokalbefolkningen.

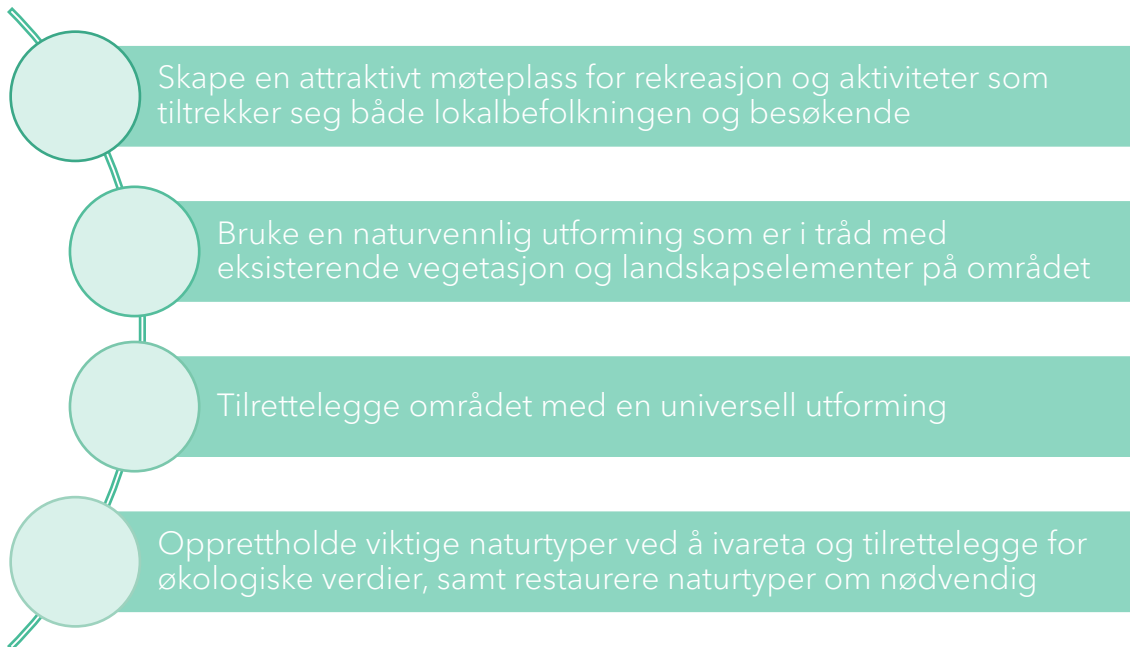
Nærmiljøutvalget vil sammen med BOF og kommunen gjøre dette stedet til et aktivitetsområde for bygda og tilreisende. De ønsker at området blir et mer tilrettelagt friluftsområde for lokalbefolkningen. Per dags dato mangler bygda et aktivitetstilbud som ungdommer kan oppsøke uten at foreldre kjører de. De ønsker derfor at friluftsområdet har forskjellig tilrettelegging når det gjelder aktiviteter og universell utforming.

Denne bacheloroppgaven er en mulighetsstudie, hvor vi skal se på muligheten for tilrettelegging av Ovågen friluftsområde.

1.2 Målsetninger

Ovågen friluftsområde er et attraktivt grøntareal med badestrand med høyt utviklingspotensial og et lokalt engasjement om bedre tilrettelegging av området. Vi ønsker å bevare stedegne økologiske verdier samtidig som vi introduserer nye rekreasjonsmuligheter og gjør badeplassen enda mer attraktivt og forsterke friområdet som en møteplass. Målsettingen i denne oppgaven er basert på ønskene fra Bergen og omland friluftsråd (BOF). Målsettingen er å se på muligheten til å gjøre området attraktivt ved å skape en møteplass for nabolaget i Øygarden, hvor universell- og naturvennlig tilrettelegging står i fokus.

Dette skal oppnås gjennom følgende målsetninger:

1.3 UNIVERSELL UTFORMING

Universell utforming handler om å skape et mer inkluderende samfunn og slik utforming er nødvendig for noen, men bra for alle (Kommunal- og moderniseringsdepartementet, 2021).

Regjeringen sier i sin handlingsplan for universell utforming at alle kommuner i Norge bør ha minst ett friluftsområde som er tilgjengelig og brukbart for flest mulig (Regjeringen, 2021). Universell utforming er utforming av produkter og omgivelser på en slik måte at de kan brukes av alle mennesker uavhengig av funksjonshemming eller ikke. Det er satt forskjellig krav til universell utforming av uteområder, noen av de er blant annet sitteplasser ved aktiviteter og rolige soner i uteområder, tilgjengelig toalett, jevnt fast dekke eller underlag uten nivåforskjeller og snublekanter og en fastsatt bredde på stier.

Minimumskravene for turveier er stigning på 1:20, og underlaget må være fast, ikke nødvendigvis i asfalt, men en type grus som setter seg og får en fast overflate. Det er også krav om ramper, med maks stigning på 1:20, og bredden på rampen skal være mellom 90 og 110 cm. Minimum bredde på turveier er 1,4 m for rullestolbrukere, både med og uten ledsager. Stier som brukes mye, bør ha en bredde på minimum 1,6 m og ha møteplasser med større bredde, for eksempel 2,0 m (Arnevik & Lillethun, 2010).

I tillegg gjelder følgende for uteoppholdsarealer med krav om universell utforming etter §8-7 - *Gangatkomst til uteoppholdsareal med krav om universell utforming* i Byggeteknisk forskrift (Kommunal- og distriktsdepartementet, 2017):

- Opparbeidet areal avsatt til lek og rekreasjon skal ha et horisontalt felt med fast dekke på minimum 1,6 m x 1,6 m som muliggjør deltakelse og likestilt bruk
- Det skal være plass for rullestol der det anlegges sitteplasser
- Stigning som ikke er brattere enn 1:15, unntatt strekninger inntil 5,0 m som kan ha stigning som ikke er brattere enn 1:12
- Ha hvileplan på minimum 1,6 m x 1,6 m for hver 1,0 m høydeforskjell
- Ha fri bredde på minimum 1,8 m

1.4 NATURVENNLIG TILRETTELEGGING

Naturvennlig tilrettelegging for friluftsliv er et viktig element i gjeldende friluftslivspolitik. Det er to viktige kjennetegn ved friluftslivsaktivitetene - at de er miljøvennlige og helsefremmede (Direktoratet for naturforvaltning, 2006). Naturvennlig tilrettelegging for friluftsliv handler om fysisk utforming, altså hvordan fysisk tilrettelegging kan gjennomføres med så liten miljøbelastning som mulig, samtidig som naturmangfoldet og kvaliteten på friluftsopplevelsen ivaretas. Naturvennlig tilrettelegging tar hensyn til landskapet, naturen og kulturarvens tålegrenser (Miljødirektoratet, 2019a).

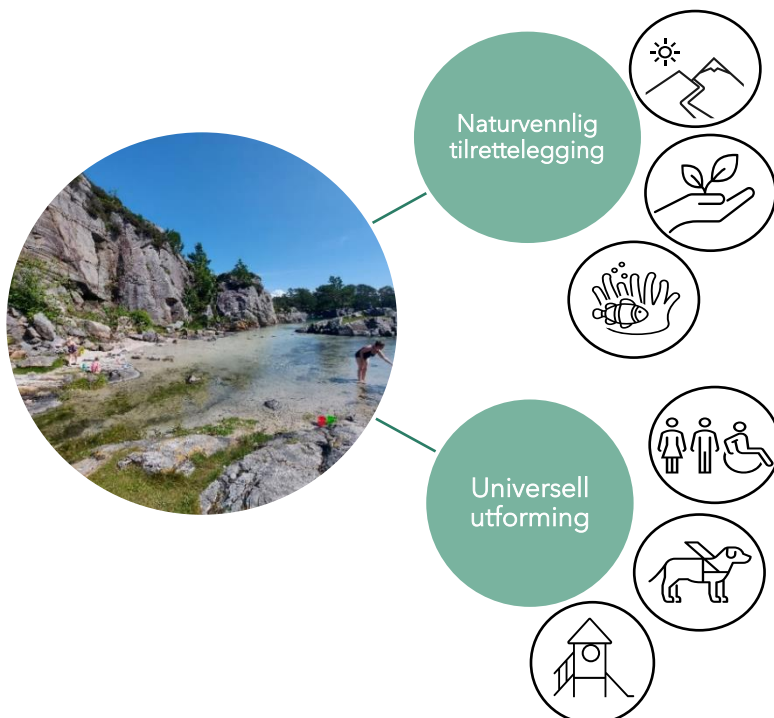
Forskjellige terrengformer og vegetasjonstyper, variasjoner mellom åpne og lukkede landskap, ulike farger, lukter, lyd og lys er en del av de opplevelseskvaliteter mennesker søker gjennom friluftslivet. Man bør ta hensyn til disse aspektene ved å være bevisst over disse elementene i landskapet. Da må man tenke over hva som er kvalitetene i dette landskapet og hvordan man skal tilrettelegge for å skape spenning og fine opplevelser, samtidig som man tar vare på både helhetsbildet og detaljene i landskapet (Direktoratet for naturforvaltning, 2006).

Tiltak for friluftsliv bør gli harmonisk inn i landskapet og ikke skape store kontraster, verken i form eller farge. Turveier og turstier bør følge naturlige linjedrag i landskapet slik at de ikke bryter eller skjemma. Tilretteleggingstiltakene må heller ikke ødelegge enkeltelementene i kulturlandskapet ved å bygge de ned, enten ubevisst eller bevisst. Vann er utgangspunktet for en rekke friluftslivsaktiviteter, og de fineste oppholdsarealene finner vi som regel i tilknytning til vann. Ofte er strandkanter og bekker der stein og vegetasjon ikke fjernes, de mest spennende lekeområdene for barn, - og de beste leveområdene for planter og dyr. Hovedprinsippet for tilrettelegging i disse områdene er å unngå å ødelegge kantvegetasjonen, og i størst mulig grad holde avstand til vannet. Hovedpunkter ved naturvennlig tilrettelegging langs vann og vassdrag handler om; å ikke fjerne mer vegetasjon enn høyst nødvendig, å la størst mulig grad av strandsonen være urørt av inngrep, å unngå skjemmende og dominerende plassering av brygger og andre tiltak, samt å unngå å forstyrre dyrelivet (Direktoratet for naturforvaltning, 2006).

Ellers er også vegetasjonen på området vi skal tilrettelegge viktig å se på. Vegetasjonen kan si mye om et område og derfor er det særlig tre spørsmål som er viktig å svare seg selv på når man skal tilrettelegge et område (Direktoratet for naturforvaltning, 2006).

- Hvilke vegetasjonstyper tåler mye tråkk og ferdsel?
- Er det plantearter eller plantesamfunn som er så sårbare eller sjeldne at ferdselen bør ledes utenom dem?
- Når er det fare for at vegetasjonen kan slites vekk og åpne for erosjon, slik at ferdselen bør begrenses eller ledes utenom?

Generelt om man skal tilrettelegge et friluftslivsområde på en naturvennlig måte må man tilrettelegge på naturens premisser, her kommer inn føre-var-prinsippet. Man må prøve å samle inngrepene slik at de ikke er unødvendig spredt over området. Man må utnytte terrengformene og skape variasjon, heller enn å skape flatt terreng og ikke bygge ned attraksjonene som er på området.

1.5 Metoder

En mulighetsstudie er en utredning som bringer fram nye ideer og belyser potensiale for et område (Multiconsult, u.å.). Hensikten med en mulighetsstudie er å utarbeide et godt grunnlag for videre beslutninger, før planene konkretiseres i videre arbeid (Arkoconsult, u.å.). For å skape nok informasjonsgrunnlag har vi benyttet oss av forskjellige registreringer, analyser og nettbaserte kilder til informasjonshenting. Med dette i bakgrunn har vi gjort analyser av dagens situasjon og bruk av området. Analysene ligger til grunn for valg av utforming og tilrettelegging og ulike verktøy er benyttet for å kunne presentere informasjon og forlag på en forståelig, praktisk og attraktiv måte.

ANALYSER

For å beskrive området har vi gjort en avgrenset landskapsanalyse basert på veileder fra miljødirektoratet «Metode for landskapsanalyse i kommuneplan» (Direktoratet for naturforvaltning & Riksantikvaren, 2011), samt kunnskapen vi har fra faget «Landskapsanalyse» som baserer seg på samme veileder. Veilederen er delt i fem faser.

Fase 1 - Forberede

Fase 2 - Beskrive

- Landformer og vann
- Vegetasjon og dyreliv
- Arealbruk og bebyggelse
- Kulturelle referanser
- Romlig-estetiske forhold

Fase 3 - Fastsette landskapskarakter

Fase 4 - Verdisette

Fase 5 - Vurdere konsekvens

Ettersom ingen steder er like, vil behovet for analysevalg variere etter områdets innhold, lokalitet og størrelse og dermed vil behovet for justering av selve analysen også variere. I denne bacheloroppgaven har vi jobbet med fase en og to, som tar for seg forberedelse og beskrivelse av området med tilhørende overordnede- og underordnede temaer. Vi har beskrevet de samme overordnede temaene som veilederen, men vi har gjort justeringer for hva som har vist seg aktuelt for oppgaven og studieområdet når det gjelder underordnede temaer. Dermed har vi slått sammen noen av de underordnede temaer, valgt noen bort og lagt til temaer som er relevant for studieområdet vårt. Studieområdet inneholder en strand og kystlinje, dermed er det for eksempel viktig å nevne den marine vegetasjonen. Registreringstemaene skal til sammen gi kunnskap om landskapets mange dimensjoner. Analyser og registreringer i oppgaven er gjort på bakgrunn av hvilke kvaliteter og utfordringer som finnes i studieområdet, samt sammenhengen med landskapet rundt og hvilke innvirkninger dette har på studieområdet.

SWOT

En SWOT-analyse er en metode for å identifisere og forstå hva som kan være områdets sterke og svake sider, og hvilke muligheter og trusler området har. SWOT er en forkortelse for *strength*, *weakness*, *opportunities* og *threats*. I SWOT-analysen ser vi på ulike aspekter Ovågen friluftsområde har, i forbindelse med å utforme området. Tilegnet kunnskap gjennom den avgrensede landskapsanalysen og registreringer har resultert i bedre forståelse for området. Analysen danner grunnlag for vårt forslag til utforming.

BEFARING OG REGISTRERINGER

For å danne et grunnlag for utforming av området har befaringen vært viktig. Vi har tatt bilder, registrert hvordan området oppleves og hvordan det brukes. Vi har registrert vegetasjonen, topografi og bruksmønster. Vi har også erfart romlige- og estetiske forhold som har gitt oss en forståelse for landskapsrommet og sanseintrykkene. På bakgrunn av dette har vi utformet ulike kart for å kunne illustrere registreringene.

SAMTALER OG BRUKERMEDVIRKNING

Vi har snakket med to ansvarlige personer fra Bergen og omland friluftsråd under befaringen. Vi fikk vite deres ønsker, og hva målet med denne utformingen skal være. For å få et bedre innblikk og engasjere lokalbefolkningen har vi også utført en enkel spørreundersøkelse slik at de kunne uttrykke sine meninger og tanker. Målet med spørreundersøkelsen var å få inn ønsker fra de lokale, hva de savner på badeplassen og hvordan de bruker området i dag. Spørreundersøkelsen ble lagt ut på facebook-siden til Bergen og omland friluftsråd i form av et spørreskjema med avgrensede- og frie svar.

DATAVERKTØY, KARTGRUNNLAG OG FOTO

For utforming av analyse- og illustrasjonskart har vi brukt programmet QGIS 3.22. Topografisk Norgeskart fra Kartverket ble brukt som grunnlag for utarbeiding av våre analysekart, samt enkelte andre kartgrunnlag. Disse vil bli listet i referanselisten.

Bilder i oppgaven er tatt av undertegnede med mindre andre kilder er oppgitt i figurtekst- og liste.

SKISSER OG ILLUSTRASJONER

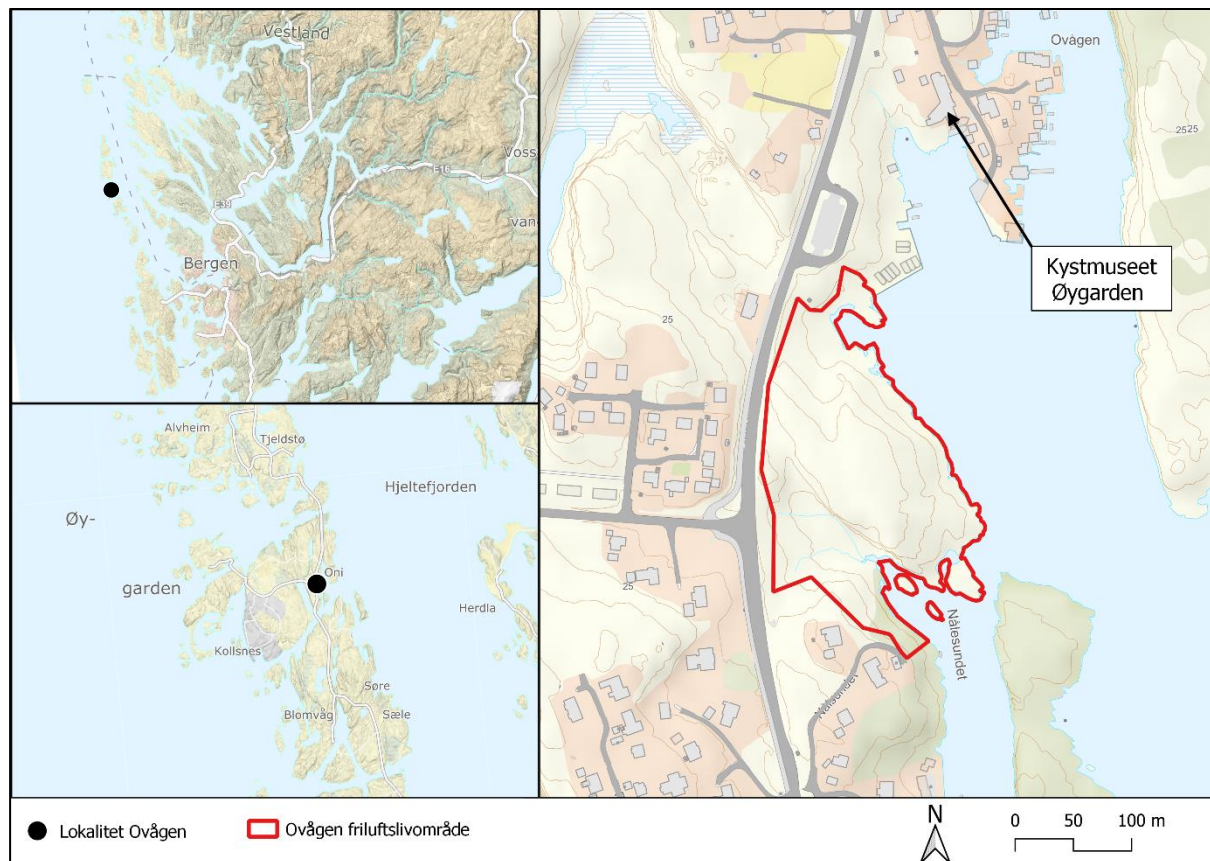
På befaringen av området har vi aktivt notert og tatt bilder av området. Bildene og notatene har vært til stor hjelp ved utforming av skisser når vi jobbet med utformingen og idémyldring. Alle illustrasjoner, tegninger og planforslag er tegnet for hånd av oss.

KILDER

Gjennomgående i oppgaven har vi benyttet referansestil APA 7th og programmet EndNote. Muntlige kilder fremkommer ikke i referanselisten, da disse refereres som personlig kommunikasjon i teksten.

1.6 Lokalisering

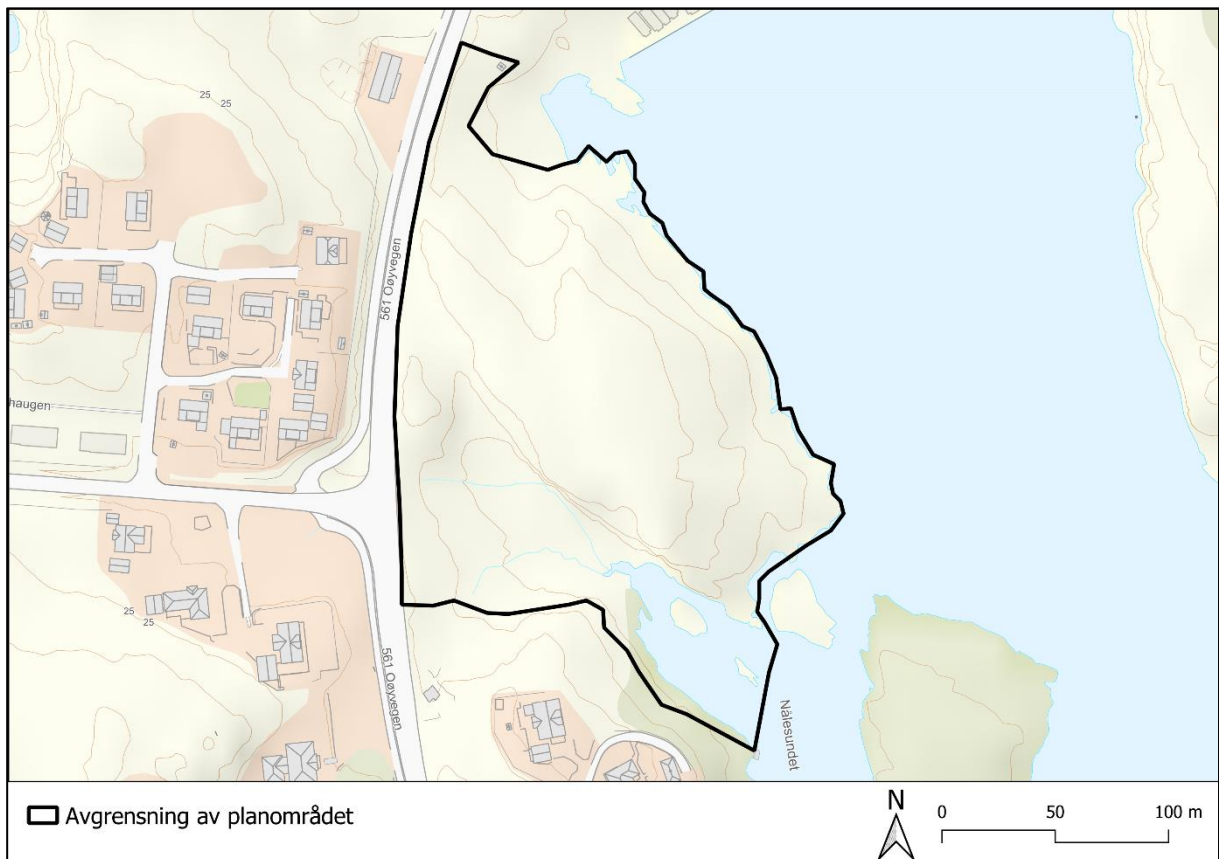
Øygarden kommune ligger utenfor Bergen og danner en øyrekke som strekker seg fra Fedjeosen i nord til Krossfjorden i sør (figur 1). Ovågen friluftsområde er et område med badeviker og svaberg like sør for Kystmuseet i Øygarden. Området rundt kystmuseet har et godt utgangspunkt for fising, bading og sykkel- og fotturer. Friluftsområdet ligger i nær tilknytning til Fv561 (Oøyvegen).

Figur 1: Lokalisering til Ovågen og Ovågen friluftsområde. Avgrensningen i rødt viser det statlig sikret friluftsområde.

2 LANDSKAPSANALYSE

Avgrensningen av planområdet følger naturlige linjer og høydekoter, samt store deler til det statlig sikret friluftsområdet (figur 2). Avgrensningen starter ved parkeringsplassen til Kystmuseet og følger videre hovedveien. Videre følger avgrensningen naturlige linjer og går ut i bukta bak den andre holmen og følger videre strandlinjen opp til parkeringsplassen.

Figur 2: Planområdets avgrensning.

2.1 LANDSKAPSSKILDNING

2.1.1 Landformer, vann og klima

Landskapet i Øygarden er preget av lave øyer og holmer. Et topografisk særtrekk er de mange bergveggene som også finnes i planområdet. Området er todelt, med kystlynghei på toppen av berget i nord og selve badeplassen i sør. På toppet av berget er terrenget variert og har en del bart fjell. Badestranden er en badevik med svaberg, med et bratt berg i den nordlige siden og en mildere skråning i den sørlige siden (figur 3). Fra veien i vest er den avgrenset av en skråning med berg. Denne innrammingen danner en liten dal.

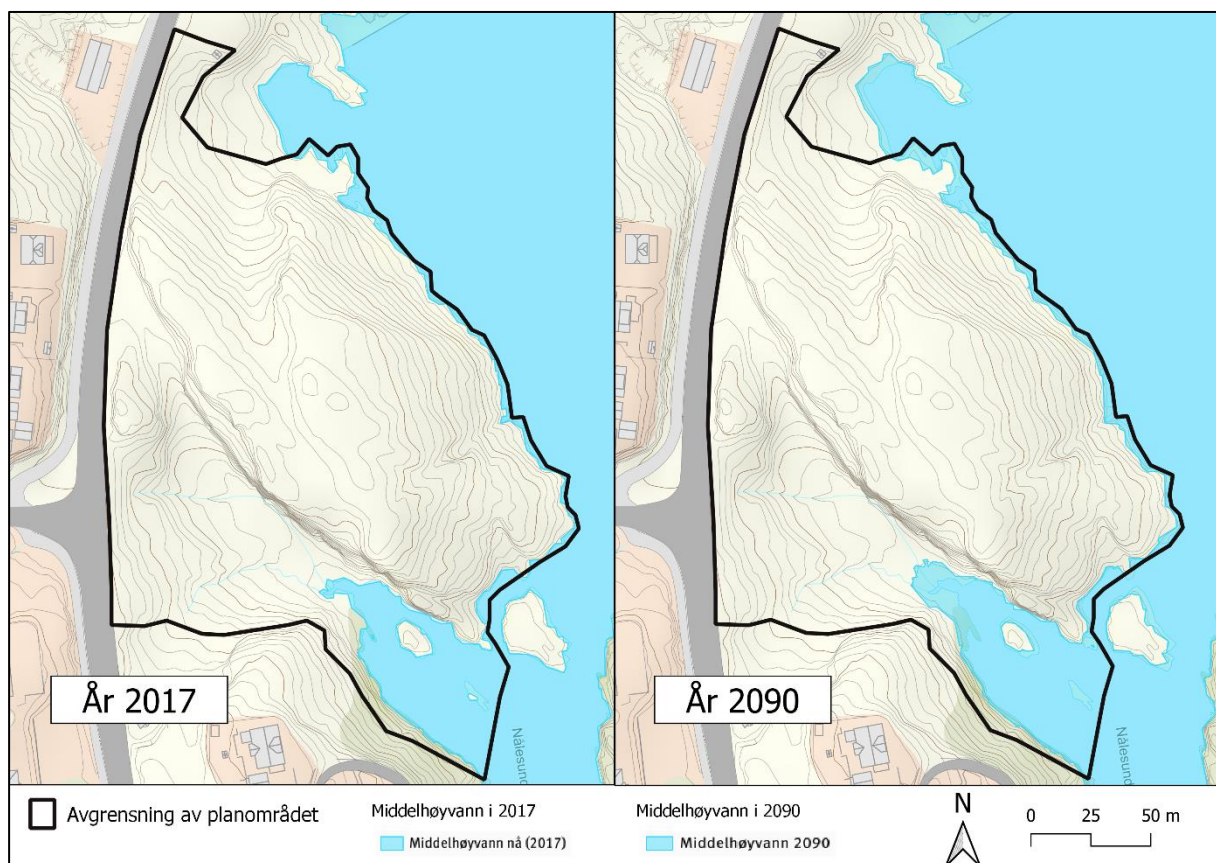
Figur 3: Bergveggen på den nordlige siden av planområdet danner et sterkt skille i landskapsrommet på området.

Berggrunnen består av bart fjell med stedvis tynt løsmassedekke, men fra befaringen vet vi at området har en del løsmasser bestående av havbunnsand som har blitt deponert i området. Badeviken har lett og god tilgang til vann, selve stranden er langgrunn og inneholder tre mindre bekker som renner ut i bukta. På grunn av områdets mangel på høye terrengformasjoner som skygger for sola i sør, er solforholdene gode.

Klimaet beskrives som oseanisk med milde, fuktige vintre og kjølige somre. På grunn av de milde vintrene er gjennomsnittstemperaturen på vinterhalvåret over 0°C og frost forekommer relativt sjeldent. Øygarden er generelt svært vindeksponert, med sørlige og vestlige vinder om høsten og vinteren, og nordlige vinder om våren og sommeren. De tørreste månedene er april - juni (Øygarden kommune & Fylkesmannen i Hordaland, 2003).

2.1.2 Naturfarer

I Øygarden kommune er det få registrerte faresonekart over steinsprang og snø- og jordskred. De farene som kan være relevante for området er naturfarer som er knyttet til kysten og havet. Siden planområdet ligger rett ved havet kan det bli preget av havnivåstigning i fremtiden som blir forårsaket av klimaendringer. Havnivåstigningen kan føre til stormflo og bølger som strekker seg lengre inn på land enn det de gjør i dag (Direktoratet for samfunnsikkerhet og beredskap, 2016). Havnivåstigningen i Øygarden kommune er beregnet til å være 72 cm i 2090 (figur 4) (Kartverket.no, å.u.).

Figur 4: Kartet illustrerer middelhøyvann for 2017 og framtidig middelhøyvann i 2090.

Vind og store bølger utgjør ikke lite stor fare for dette området, siden Ovågen ligger på østsiden av øya hvor den er skjermet fra det åpne havet mot vest. Små holmer utenfor stranda er også med på å skjerme den.

En annen fare for enkeltpersoner som kan være aktuell, er den bratte bergveggen i planområdet. Det er ingen registreringer om steinras, men fra befaring med BOF vet vi at noen steiner kan være løse og høyden til bergveggen kan være et farlig element. Om barn og unge klatrer på den eller er på toppen av bergveggen, kan de falle ned om man er uoppmerksom (figur 5). BOF har derimot gitt uttrykk for at dette ikke er et stort problem da barn og unge er under tilsyn av foreldre.

Figur 5: Noen barn leker ved steinhaugen ved bergveggen hvor noen av steinene kan være løse. De klatrer opp ved fjellveggen lengst mot høyre for å komme seg på toppen.

2.1.3 Naturtyper, vegetasjon og dyreliv

2.1.3.1 NATURTYPER

Hele Ovågen friluftsområde består av to naturtyper; kystlynghei og semi-naturlig strandeng. Selve planområdet tilhører naturtypen «Skjermet indre slakt til småkupert kystslettelandskap, LA-TI-K-S-9» (Artsdatabanken, u.å.). Badeplassen er en semi-naturlig strandeng, og denne naturtypen er registrert som sterkt truet (EN) i norsk rødliste for naturtyper (Johansen L. Hovstad et al., 2018). Strandengen på området er av moderat kvalitet med god tilstand (figur 6 og 8). Naturmangfoldet har blitt vurdert til lite, fordi lokaliteten er liten, og har ingen rødlistearter (Miljødirektoratet, 2022a).

Figur 6: Arealet til den semi-naturlige strandengen er lite, og det gror ikke igjen på grunn av den hyppige bruken av området.

BESKRIVELSE AV SEMI-NATURLIG STRANDENG

Semi- naturlig strandeng omfatter åpne, engpregete økosystemer i øvre del av fjærbeltet, som er formet gjennom ekstensiv hevd som beite og/eller slått. På grunn av regelmessig oversvømmelser er de næringsrike, og produksjonen er høy uten tilførsel av gjødsel. Naturtypen finnes på beskyttede steder i fjæresonen, gjerne i langgrunne og lite eksponerte bukter der akkumuleringen av finsedimenter kan finne sted. Strandengvegetasjonen er dominert av salt-tolerante arter og har en tydelig sonering i forhold til påvirkning av saltvannet (Miljødirektoratet, 2021). Semi- naturlig strandeng er vurdert som sterkt truet (EN) i Norsk rødliste for naturtyper (Johansen L. Hovstad et al., 2018).

På sør-vestsiden av planområdet er naturtypen registrert som kystlynghei med svært lav kvalitet og tilstanden er svært redusert (figur 8). Tilstanden er vurdert til svært redusert fordi lokaliteten er i sen gjengroing. Her har mesteparten av lokaliteten blitt overtatt av både norsk furu og fransk bergfuru (SE), og røsslyngen er nesten helt borte (Miljødirektoratet, 2022b).

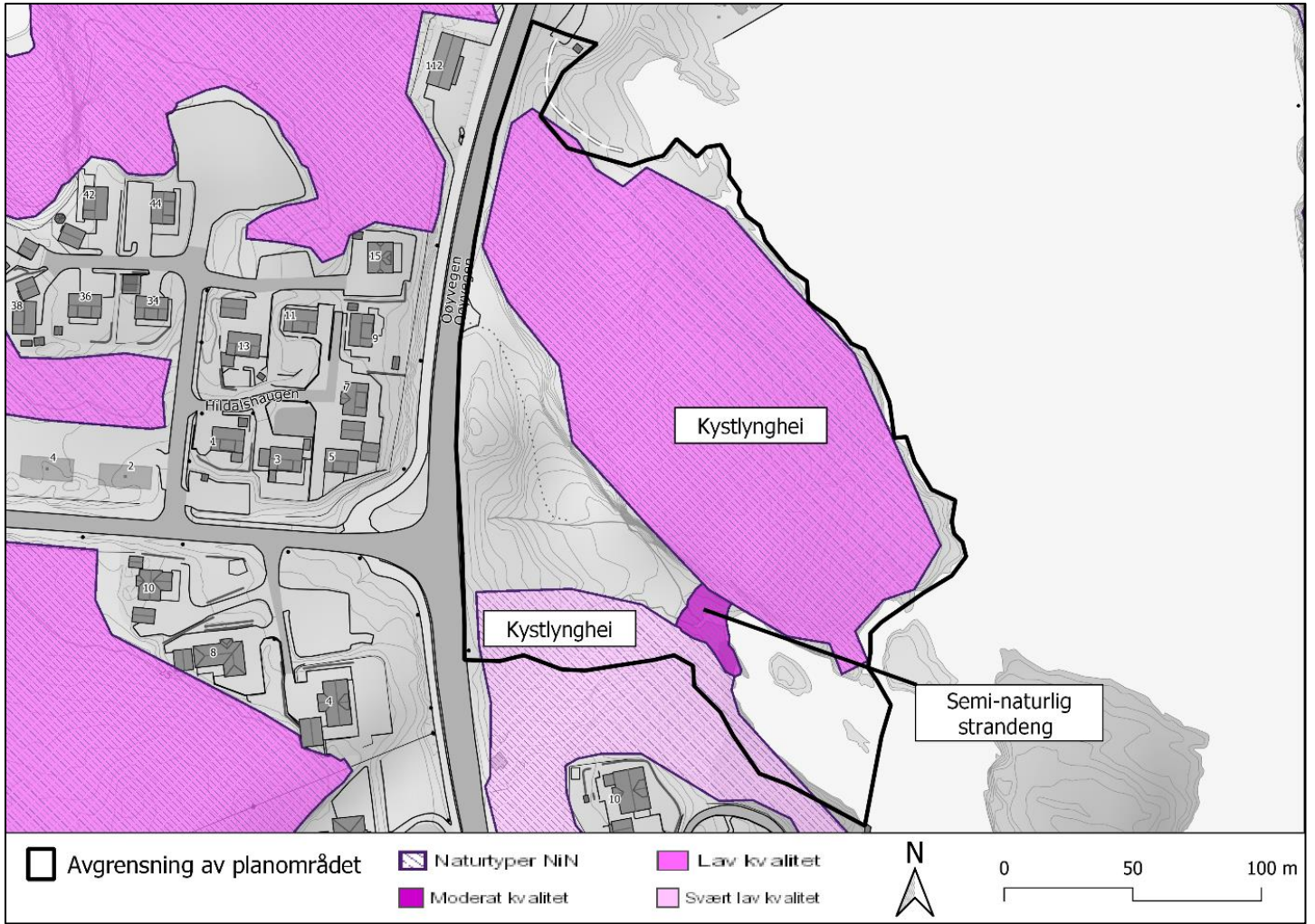
På nordsiden av planområdet, på toppen av berget, er naturtypen også registrert som kystlynghei (figur 7). Her er kvaliteten lav og tilstanden moderat (figur 8). Tilstanden er vurderet til moderat fordi lokaliteten er kystlynghei uten beitespor og nå er i brakk. Naturmangfoldet har blitt vurdert til lite fordi lokaliteten er liten og ser ikke ut til å ha vært brent i flere tiår og røsslyngen er hovedsakelig i degenereringsfase (Miljødirektoratet, 2022c).

Figur 7: Den nordlige siden av planområdet består av røsslyng som er i degenereringsfase. Området blir sakte tatt over av furu, einer og løvtrær.

BESKRIVELSE AV NATURTYPEN KYSTLYNGHEI

Kystlynghei omfatter åpne, heipregete økosystemer som er formet gjennom langvarig ekstensiv hevd med lyngbrenning i kombinasjon med beiting store deler av året. Dominans av dvergbusker, først og fremst arten røsslyng. Kystlynghei kan dekke store arealer og opptrer ofte i mosaikk med andre naturtyper som semi-naturlig eng, myr og semi-naturlig strandeng (Miljødirektoratet, 2021). Kystlynghei er vurdert som sterkt truet (EN) i Norsk rødliste for naturtyper (Hovstad et al., 2018).

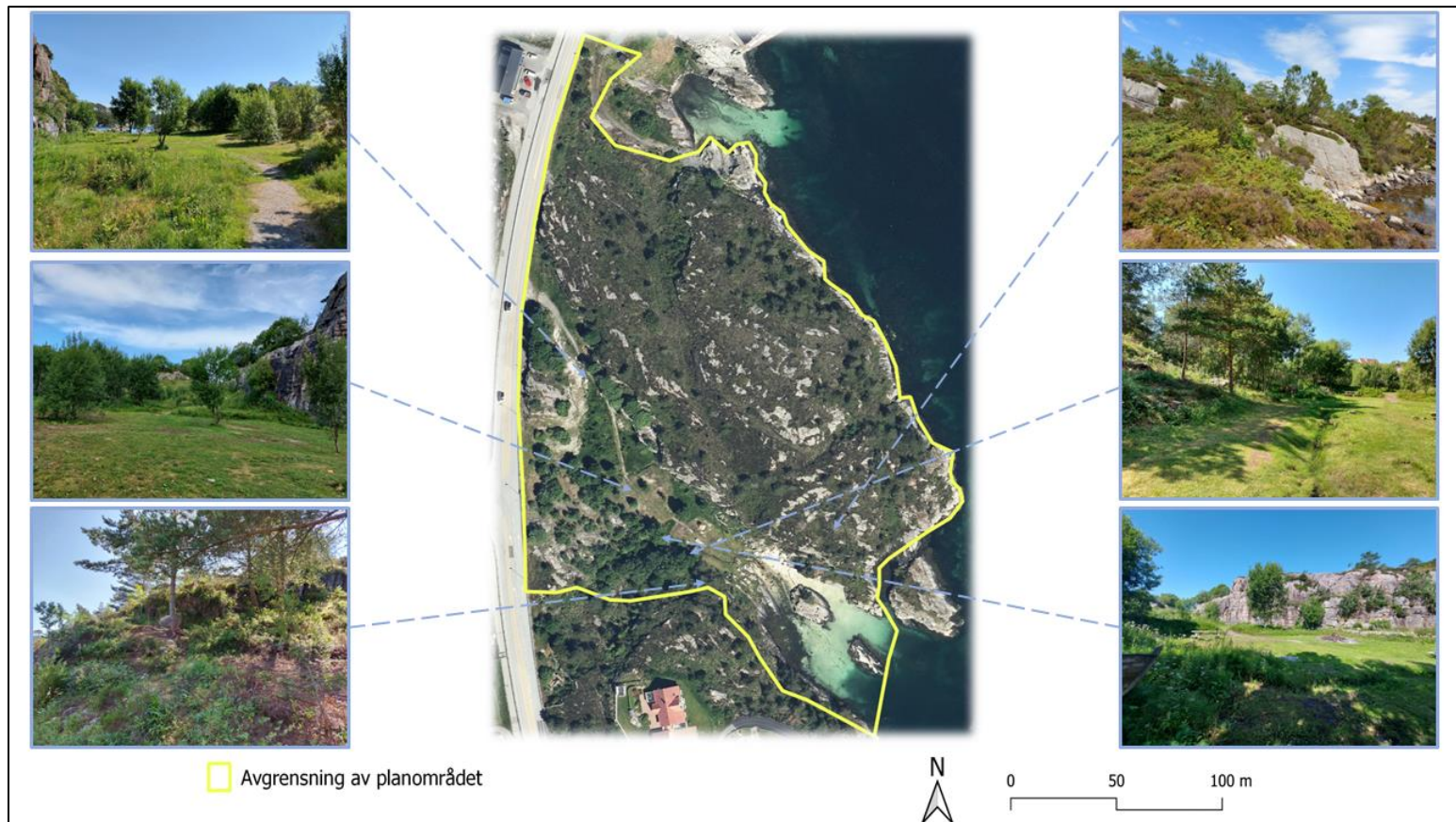
Figur 8: De registrerte naturtypene innenfor planområdet er kystlynghei og semi-naturlig strandeng. Kvaliteten på naturtypene varierer fra moderat til svært lav kvalitet.

2.1.3.2 VEGETASJON

Tresjiktet er dominert av løvtrær som vier, rogn og hegg med noe innslag av furu. Trærne står i små grupper som danner småskog langs skråningen og opp til veien, ellers er det noen enkelttrær i senteret av planområdet og enkelttrær som vokser på det bratte berget (figur 9 og 10). Busk- og bunnsjiktet er varierende og består av ville urtearter, noen kyst-arter, ulike typer gress og røsslyng i toppen av og på bergveggen. Bregner, einer og andre mindre arter vokser også på berget. Utkantene av badeplassen, nærmest bergveggen og skråningen med småskogen, blir ikke skjøttet like mye som senteret av planområdet. Vegetasjonen på toppen av bergveggen består av kystlynghei i degenereringsfase, furu og einer.

Figur 9: Vegetasjonen på området er variert, med mer skjøttet gressplen i midten av området og med mer robust og mindre skjøttet vegetasjon i utkantene.

Figur 10: Kartet illustrerer vegetasjonen på området og hvor bildene ble tatt.

SJELDNE ARTER

Av sjeldne arter innenfor planområdet er skjoldblad (*Hydrocotyle vulgaris*) registrert som nær truet (NT) for Norsk rødliste for arter 2021 (Solstad H. et al., 2021) (figur 11). Det ble kun registrert ett enkeltobservasjon i 1996 via artsdatabankens sider (Naturbase & Miljødirektoratet, u.å.) Den nøyaktige plasseringen er usikker, og det er usikkerhet om arten enda finnes i området.

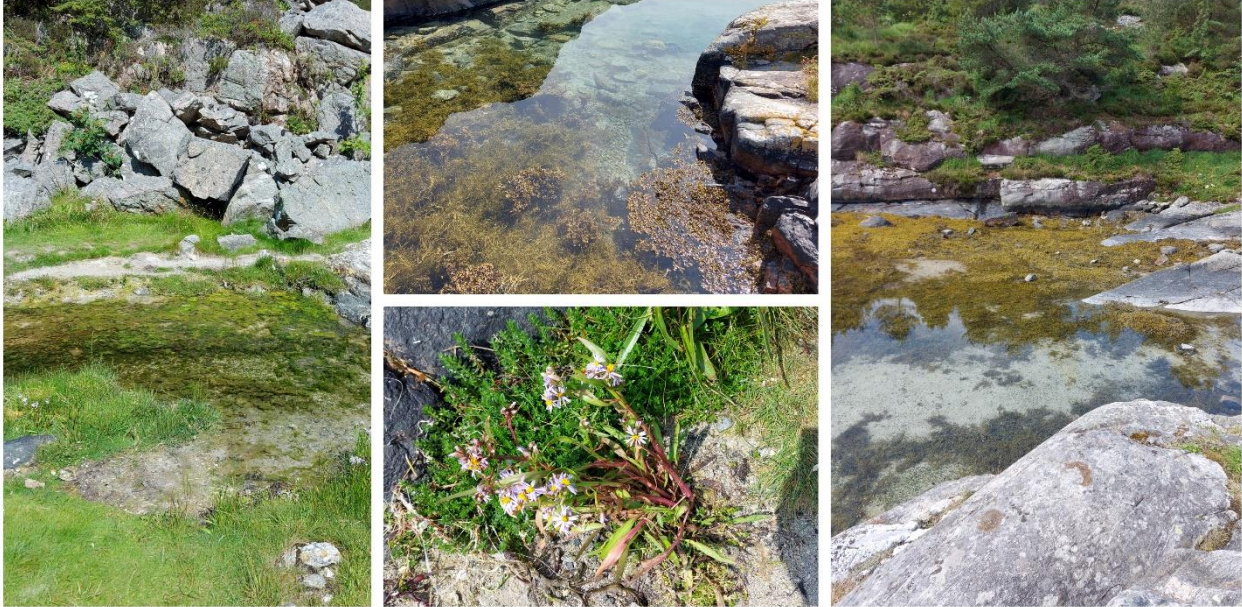
En nær truet art som er registrert innenfor planområdet, også på nordlig side i kystlyngheia, er heistarr (*Carex binervis*) (figur 11). Arten ble registrert i 2021 (Naturbase & Miljødirektoratet, 2021).

Figur 11: Skjoldblad (til venstre) er flerårig urt og blir 3 - 15 cm høy. Foto: (Fisher, 2005). Heistarr (til høyre) er en flerårig urt i starrfamilien. Foto: (Billinghamst,2012).

2.1.3.3 MARIN VEGETASJON

Den marine vegetasjonen i planområdet består av tang og tare og artene som ble observert er blant annet grisetang, blæretang og tarmgrønske (figur 12). Av arter som er tilknyttet strandenger har vi observert strandstjerne.

Figur 12: Grisetang og blæretang finnes i større grupper i vannet. Tarmgrønske har blitt observert ved utløpet til de tre små bekkene.

2.1.3.4 DYRELIV I TILKNYTTING TIL VANNET

Ved befaringen av området ble det observert små flyndre, krabber, sjøstjerner og hjertemusling i vannet. Noen av fuglene som ble observert er måke og kjøttmeis. Det er registrert flere sjøfugler av stor forvaltningsinteresse i nærheten av planområdet, men det er ikke registrert noen hekkeområder i tilknytning og innenfor planområdet (Miljødirektoratet, u.å.). Noen av de registrerte fugleartene er:

- Ærfugl (*Somateria mollissima*) - sårbar (VU)
- Makrellterne (*Sterna hirundo*) - sterkt truet (EN)
- Svartand (*Melanitta nigra*) - sårbar (VU)
- Gråmåke (*Larus argentatus*) -sårbar (VU)
- Tyrkerdue (*Streptopelia decaocto*) - nær truet (NT)
- Gjøk (*Cuculus canorus*) - nær truet (NT)
- Stær (*Sturnus vulgaris*) - nær truet (NT)
- Storskarv (*Phalacrocorax carbo*) - nær truet (NT)

2.2 AREALBRUK

2.2.1 Dagens situasjon og bruk

Ovågen er nå et statseid naturområde som ble ekspropert av staten fra private eiere og nå driver BOF området. Området blir bruk til rekreasjon. På grunn av lite skjøtsel har området en mer «naturlig villstrand-preg» over seg. Lokalbefolkningen kaller badeplassen for «Playa del Oen» på grunn av dens langgrunne strand og den hyppige bruken av området. Badeplassen bærer preg av tre mindre bekker som renner gjennom området og gjør terrenget noe ujevnt. Fra befaringen som ble gjort sommeren 2021, vet vi at badeplassen ikke oppstod på en naturlig måte. Området ble dannet ved at det ble deponert løsmasser (sand) fra et prosjekt ut i havet, hvor det ble lagt gassrør.

Badeplassen er delvis tilrettelagt med en grussti langs veien og ned til badeviken, samt noen griller og bord med benker og en gammel tre-robåt som blir brukt til lek (figur 13). Stien er ikke universelt utformet og er bratt på enkelte partier. Det er ingen søppeldunker på området. Den delen av området som er nærmere vannet, blir brukt mer aktivt av besøkende. Det er ingen toalett innenfor planområdet, og under befaringen fikk vi vite at småskogen i den ene skråningen i sørvest blir bruk som toalett. Kystlyngheia på toppen av berget er ikke tilrettelagt og besøkende oppholder seg ikke i den delen av området.

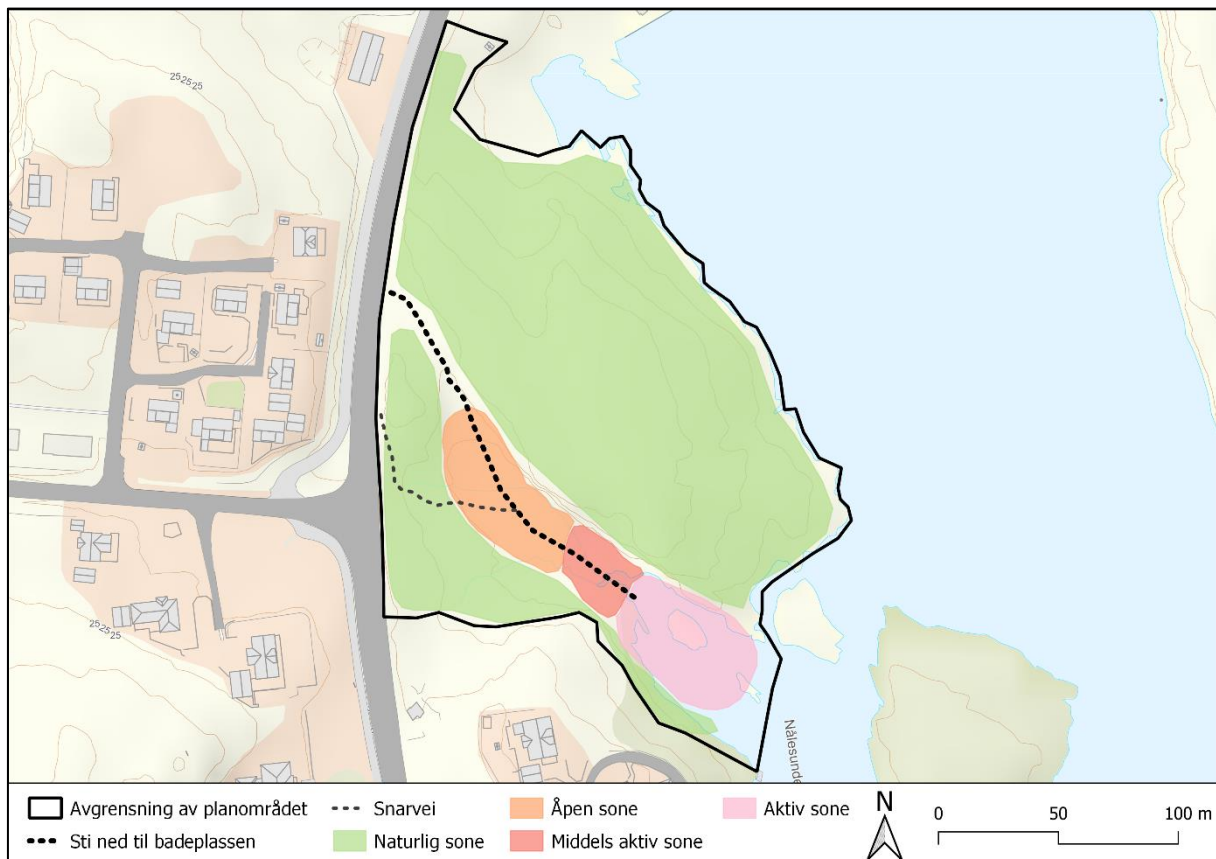
Figur 13: Området er lite tilrettelagt, grusstien er ikke universelt utformet. Det er også få sitteplasser og ingen søppeldunker eller toalett.

Badeplassen er et rekreasjonsområde, og er kartlagt som svært viktig friluftsområde (Miljødirektoratet, 2017). Området i dag er brukt som en badeplass, møtested og lekeplass for befolkningen som bor i området (figur 14). Badeplassen har et vidt bruksområde, fra bålbrekking under Sankthans til scene for små konserter om sommeren. Under befaringen fikk vi vite at området blir brukt både om sommeren og vinteren og blir brukt av folk i alle aldersgrupper.

Figur 14: Badeplassen er et attraktivt møtested for familier med barn hvor lek i vannet er den mest populære måten å tilbringe tid på.

Friluftsområdet har en naturlig inndeling i fire forskjellige soner ut ifra dagens bruk (figur 15). I den aktive sonen foregår det lek og fysisk aktivitet i tilknytning til vannet. Den middels aktive sonen fungerer som møteplass og avslapningssted hvor foreldre sitter mens unger leker. Den åpne sonen åpner opp området og muliggjør aktiviteter som krever mer rom, men det er få som oppholder seg i denne sonen. Den naturlige sonen på nord og sørsiden av området består av vegetasjon, her foregår det lite aktivitet.

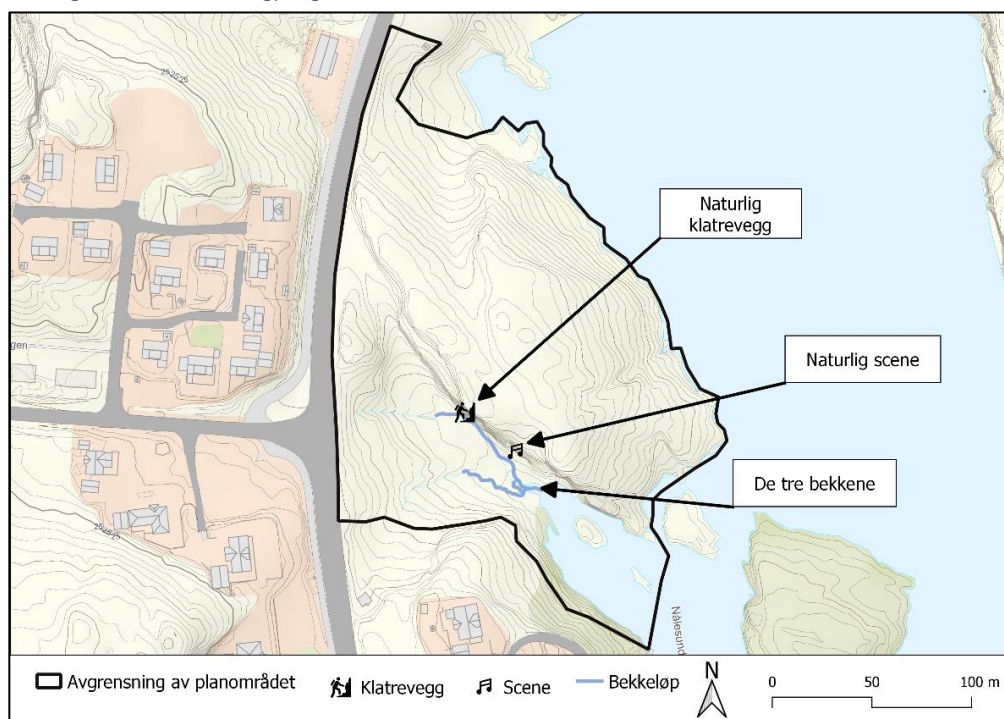
Figur 15: De fire sonene er en naturlig inndeling etter hvordan folk bruker området i dag. Det er en sti ned til badeplassen og en mindre brukt snarvei som går gjennom småskogen.

2.2.1.1 VIKTIGE ELEMENTER

De viktige elementene på badeplassen er den ene delen av bergveggen som blir brukt som klatrevegg av hobbyutøvere, den naturlige «scenen» og de tre bekkene (figur 16 og 17). Den naturlige «scenen» består av en større, naturlig utformet, flat steinknaus. Denne blir brukt som scene under mindre konserter og arrangementer på sommerstid. De tre bekkene blir bruk til lek av unger, både vinteren og sommeren. Disse er også et viktig naturlig dreneringselement.

Figur 16: De tre viktige elementene lokale bruker, klatreveggen til venstre, den naturlige scenen i midten og bekkene til høyre. Den naturlige scenen er noe gjengrodd.

Figur 17: Kartet illustrerer plasseringen av viktige elementer på området.

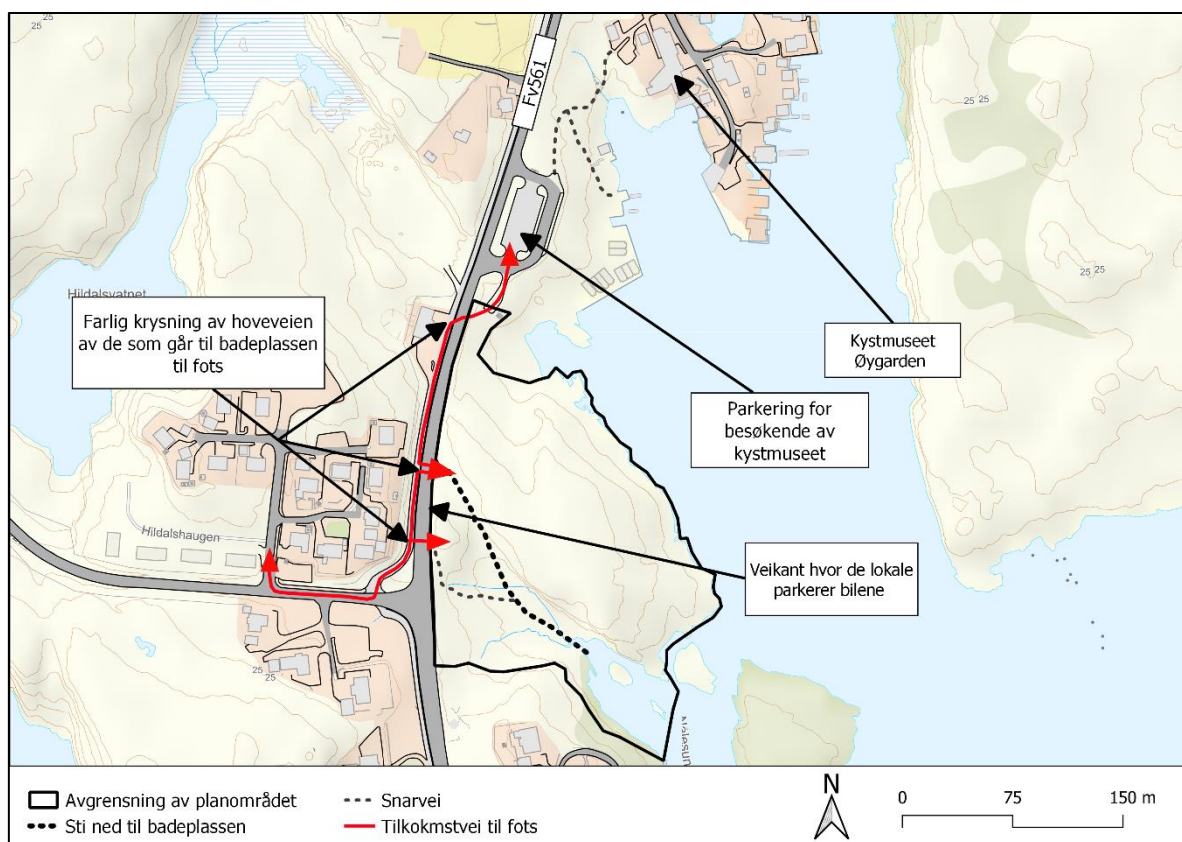
2.2.2 Veier og parkering

Hovedveien Fv561 er ganske trafikkert og det bygges mye rundt fylkesveien. Den trafikkerte fylkesveien som går i utkanten av friluftsområdet, gjør det vanskelig og farlig for familier med små barn å krysse den når de skal komme seg ned til badeplassen (figur 19). Det er ingen nedsatt fartsgrense på denne strekningen.

Figur 18: Besøkende parkerer bilene på siden av Fv561, ved inngangen til badeplassen.

Det er en gang og sykkelvei på motsatt side av veien, men det er ingen tilrettelegging for trygg kryssing av veien. Det er heller ingen tilrettelagt parkeringsplass for selve badeplassen, utenom parkeringen ved Kystmuseet. Lokale og tilreisende parkerer i veikanten av fylkesvegen der stien ned til badeplassen starter (figur 18).

Figur 19: Kartet illustrerer farlig kryssing av Fv561 til fots fra boligfeltet og fra parkeringen til Kystmuseet.

2.3 KULTURHISTORIE OG KULTURELLE REFERANSER

2.3.1 Stedsnavn, historikk og kulturlandskap

Navnet Øygarden sikter til at flere øyer ligger som et gjerde (gard) mellom havet og landet innenfor, som en skjærgård (Thorsnæs, 2022). Øygarden som et stedsnavn ble brukt av Eilert Sundt i boka «Om renlighetsstellet i Norge» i 1868. Hvor han brukte ordet «øygarden» til beskrivelse av stedet, med videre beskrivelse; «(...) rad av små øyer som danner en gar eller gjerde ut mot Nordhavet.» Navnet, før det ble beskrevet av Sundt i boka hans, ble brukt av få og det ble tatt mer i bruk etter utgivelsen av boka (Øygarden kommune, 2021).

UTDRAG FRA BOKA «OM RENSLIGHETSSTELLET I NORGE»

(...) «En 8 Dages Tid flakkede vi om, og vi kom helt ut til 'Øygaren' eller den Rad af Smaa-Øer, der danner som en Gar eller et Gjærde imod Nordhavet. Her saa vi Havstrilerne i deres Element.» (Eilert Sundt, 1869.)

Øygarden er kjent for sitt vakre kulturlandskap preget av eldre bebyggelse i gamle strandsteder og fiskevær. Før i tiden var øyriket uten veier og bruer, og båt var det viktigste tilkomstmiddelet. Fiske var hoved livsnæringen til de som bodde på Øygarden. Det var vanlig å dra inn til Bergen en gang i uka med fersk fisk. Turen kunne ta to døgn og da startet man om kvelden og rodde hele natten. Det var viktig å være tidlig på fisketorget når byfolket våknet. Øygarden er fremdeles kjent for fiske med dagens havbruksnæring (Ovågen Kystmuseum, 2021).

Fisking var ikke den eneste ressursen for de som bodde på Øygarden, kystlyngheiene og torvuttak var også viktige utmarksressurser. Kystlyngheiene er det eldste kulturlandskapet man finner på vestkysten i Norge og har blitt formet av kontinuerlig beiting, brenning og slått. Det milde vinterklimaet langs kysten gjør det mulig å la sauene (særlig gammelnorsk spælsau) gå ute også om vinteren. Bøndene høstet røsslyngen til vinterfôr, og gammel, gro røsslyng ble brent for å få fram unge planter med bedre beiteverdi. Innenfor planområdet strekker det seg to felt med kystlynghei. Per dags dato er dette feltet med kystlynghei i degenereringsfase, grunnet opphørt bruk.

Rundt på øya har det blitt funnet forskjellige kulturminner fra eldre steinalder og fram til middelalderen. Det tidligste funnet av menneskelig aktivitet kan dateres helt bak til 9500 f.Kr. (Øygarden kommune, 2021). De fleste av kulturminnene i kommunen er funn av eldre bosetninger. Andre kulturminner er funnsteder og gravminner (Riksantikvaren, u.å.). Det er ingen kulturminner i planområdet eller nærliggende, men kun noen hundre meter fra planområdet finner man Kystmuseet i Øygarden (figur 20). Dette museet handler om kystkulturen fra steinalder til oljealder, hvordan livet ved havet har vært gjennom tidene og hvordan det er i dag og gir et bedre bilde av Øygardens historie (MuseumVest, u.å.).

Figur 20: Kystmuseet i Øygarden har flere utstillinger om hvordan livet på Øygarden var før i tiden. Foto: (Digitalmuseum.no, u.å.)

2.3.2 Nyere tid

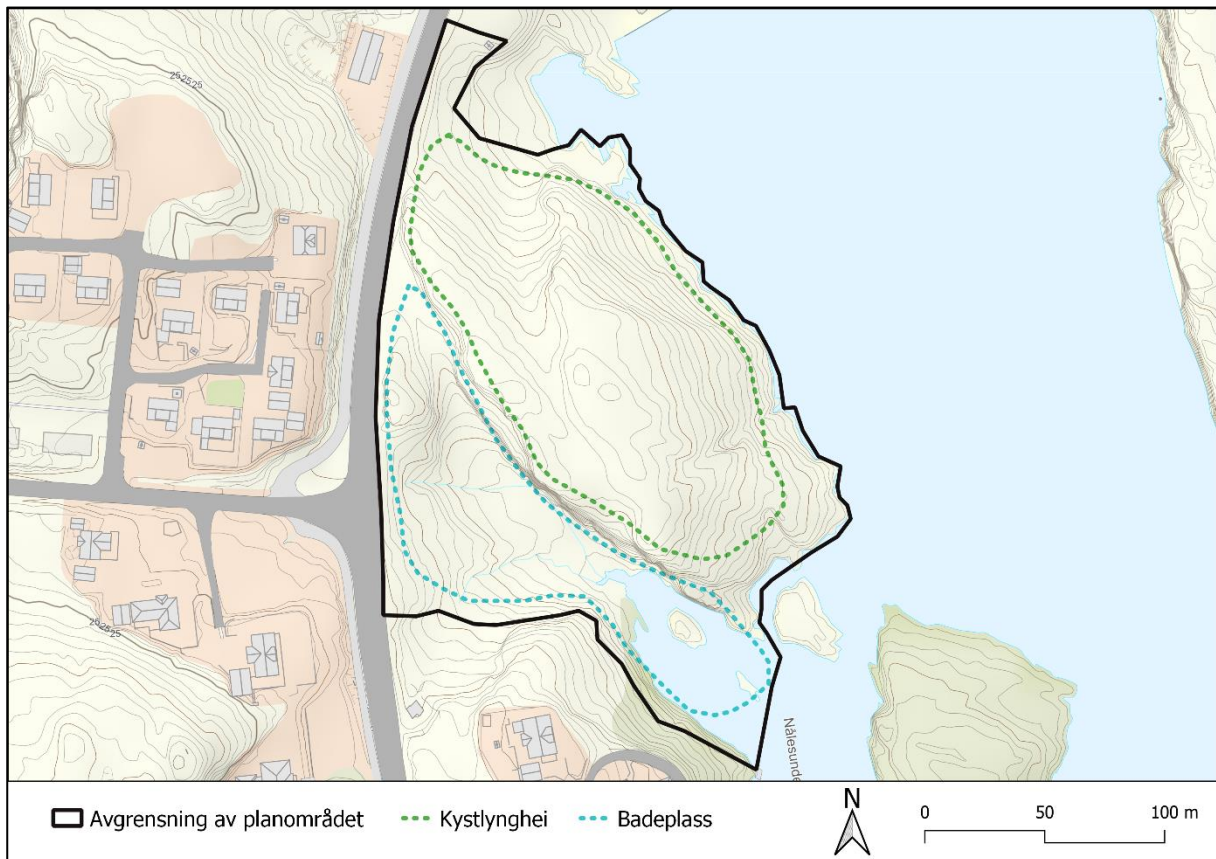
Øygarden har hatt enorm forandring de siste tiårene i både infrastruktur, boligutbygging og industri. Utbyggingen av boliger og feriehytter skjedde kraftigst på 1900-tallet. Etableringen av rutebåtnett gjorde det lettere for befolkningen i Bergen å reise til Øygarden, og gjorde plassen til et attraktivt reisemål.

Næringen industri domineres av bransjer som står sentralt i petroleumsvirksomheten som for eksempel bergverk, oljeutvinning, bygging av skip, oljeplattformer og maskinindustri. Disse bransjene hadde rundt 2/3 av industriens sysselsetting i Øygarden i 2018 og preges av virksomheten til Coastal Center Base AS – som har anlegg på Kollsnes på Ona. Anlegget på Kollsnes er en gassbehandlingsanlegg (Thorsnæs, 2022). I tillegg har kommunen rikelig fiskeoppdrettsvirksomhet som består av laks, torsk og skalldyr.

2.4 ROMLIGE OG SANSBARE FORHOLD

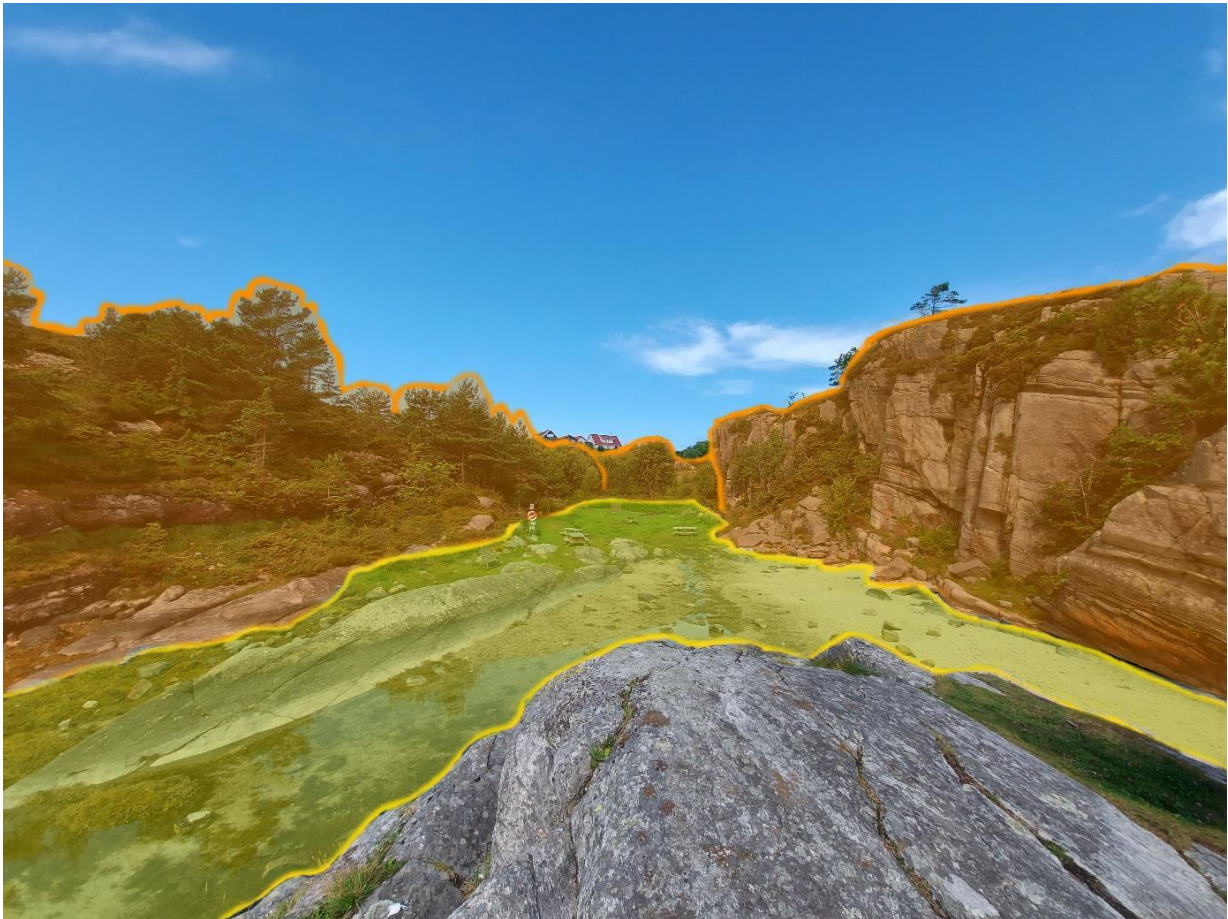
2.4.1 Overordnet landskapsrom

Det overordnede landskapsrommet er delt i to, med badeplassen og kystlyngheia som to hovedrom (figur 21). Kystlyngheia oppfattes som et åpent rom, uten tydelige vegger.

Figur 21: Friluftsområdet har to hovedrom, kystlyngheia og badeplassen.

Badeplassen oppfattes som et omsluttet landskapsrom med tydelige vegger og gulv i form av terrenget og himmelen er taket (figur 22). Landskapsrommet er avlangt med svært sterk romfølelse, hvor det høye berget på den nordlige siden utgjør en tydelig og skrap vegg i rommet. Skråningen på andre siden utgjør den andre veggen i rommet som ikke er så tydelig, men objekter i form av vegetasjon (trær) forsterker romfølelsen og vegg-effekten i denne skråningen. Den tredje veggen i rommet er dannet av en skråning med berg som avgrenser området fra fylkesveien i vest. Landskapsrommet er ganske lukket og avgrenset av de tre veggene, men har en åpning mot badeviken som gir god utsikt til nærliggende øyer. Andre tydelige objekter i rommet er en holme i vannet som tiltrekker blikket. Terrenget heller nedover fra inngangen til rommet fram til den mer åpne delen ved stranden, og bidrar til naturlig bevegelsesretning ned mot vannet.

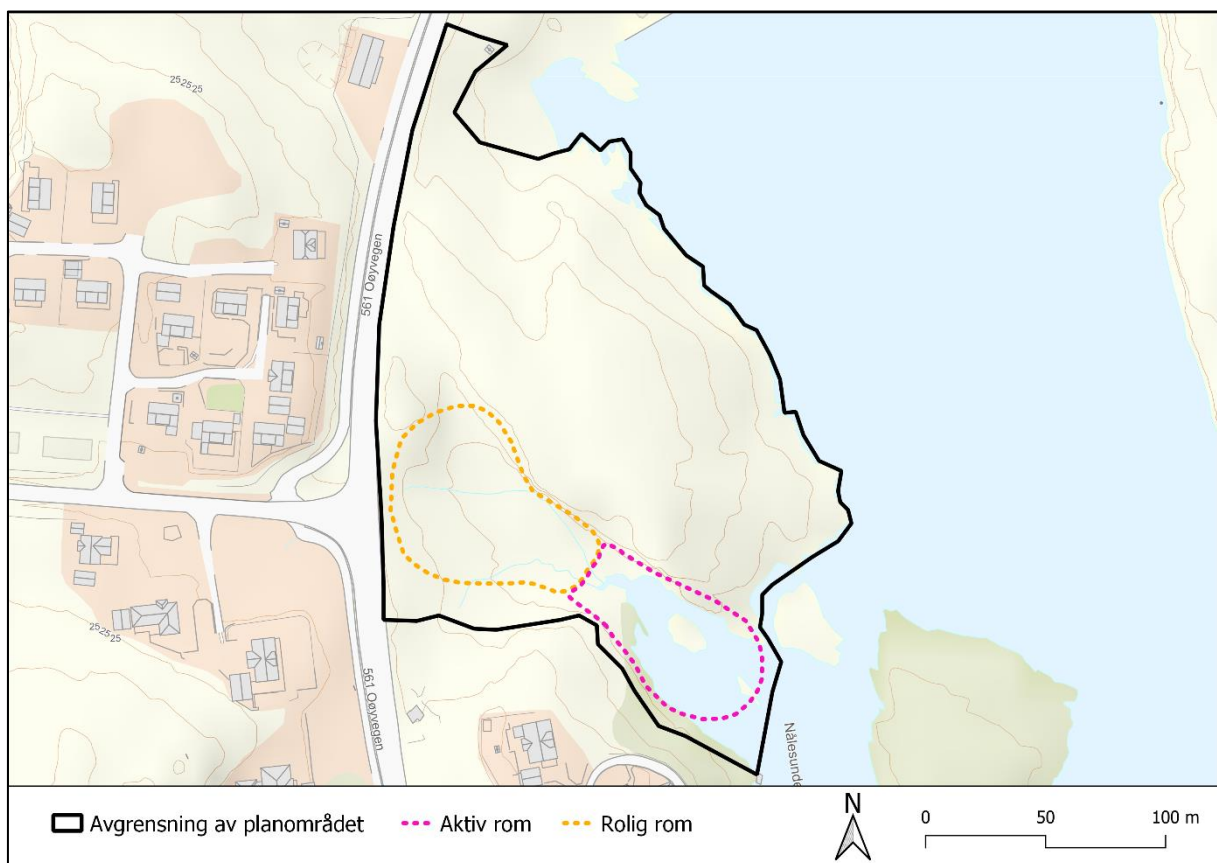

Figur 22: Veggene i landskapsrommet er illustrert i oransje farge på bildet og gulvet er illustrert i gult.

2.4.2 Underordnet landskapsrom

Hovedrommet (badeplassen) har en naturlig inndeling i to mindre rom (figur 23). Denne naturlige inndelingen skapes av objekter i form av vegetasjon (trær). De to rommene kan videre beskrives som et «rolig» rom og et mer «aktivt» rom.

Det «rolige» rommet er det første rommet når man kommer inn på området, og det «aktive» rommet er nærmere vannet hvor det meste av aktivitetene foregår. Terrenget i det «rolige» rommet er ganske flatt og jevnt med skråning på sørvestlig side som er tresatt. På den nordlige siden er den avgrenset av bergvegg som rammer inn hele badeplassen. Det «aktive» rommet er ujevn og har preg av tre små-bekker som renner gjennom den. Det «aktive» rommet har også to holmer; den ene er lenger ut i vannet, mens den andre kan man nå når det er fjære. Disse danner et orienteringspunkt i området. Det er en sentral siktlinje i planområdet, som er tydelig fra inngangen av hovedrommet til den åpne badestranden og aktive rommet.

Figur 23: Inndeling i aktiv- og rolig rom er dannet naturlig og forsterkes ved bruk av området.

2.4.3 Sanseintrykk

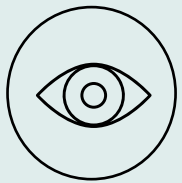
LYDER

De dominerende lydene er fuglekvitter og måkeskrik, samt lyden av bølgene som slår lett mot svaberget. Ellers kan lyd av lekende barn og andre besøkende høres i bakgrunnen når området er i bruk. Området er fredelig og lyder fra biltrafikken når ikke fram til badeplassen.

LUKT

Den fremtredende lukten kommer fra sjøen sammen med brisen, da kan man tydelig kjenne lukten av saltvann blandet med tang og tare. Videre er det noe lukt som kommer fra vegetasjonen. Når man nærmer seg småskogen ved den ene skråning kan man tydelig kjenne lukten av urin, siden dette området ofte blir brukt som toalett.

VISUELLE INNTRYKK

Planområdet er omgitt av svaberg og holmer med typisk norsk kystlandskap. Fokuspunktet i området er badestranden og vannet som gir en idyllisk følelse og det langgrunne stranden inviterer til aktiviteter. Variasjonen i vannstanden ved flo og fjære skaper dynamisk inntrykk. Vannet i den langgrunne stranden er så klart at man kan se bunnen og mindre fisker. Småskogen i utkanten av området og ellers den lite stelte vegetasjonen i kantene, gir inntrykk av en mindre skjøttet badestrand og dermed får stranden et mer viltpreg over seg. På grunn av at området er lite tilrettelagt, kan området virke litt rotete og uten bestemt struktur.

FØLESANS

Badeplassen oppleves rolig og fredelig. På sommerhalvåret når det er mye sol, oppleves området behagelig å være i. På samme måten kan kuldens tilstedeværelse oppleves bitende. Denne effekten kan forsterkes av vekslende vær med påvirkning fra sjøen. Vinden kan være litt ubehagelig når solen ikke er til stede, men trærne gir noe isolasjon fra vinden i den rolige sonen.

3 BRUKERØNSKER OG SWOT-ANALYSE

3.1 BRUKERØNSKER

3.1.1 Ønsker fra BOF

Noen av ønskene for tilrettelegging av badeplassen vi fikk høre under befaringen var som følgende:

Tilkomstvei ned til badeplassen som er brukbar for bil

Sti ned til badeplassen og vannet som er universelt utformet

Bygning med tak og toaletter, helst i moderne stil

Oppmurt grill med pipe ved bygget

Ballbinge eller volleyballbane, samt andre typer aktiviteter

Platting under "klatreveggen"

Framheving av stranden, samt mer nytt sand som ikke er så kompakt

Skifer-drenering av de små bekkene innpå området (slå sammen bekkeløpene til én)

"Bygde-hage" med epletrær og plommer

Brygge med mulighet for båtankring på området

3.1.2 Resultat fra spørreundersøkelsen

I løpet av de første dagene fikk vi 21 svar. Vi spurte om alder, hvordan de bruker området i hverdagen, hva de savner på badeplassen i Ovågen og om de har andre kommentarer de vil formidle til oss. Fullstendig liste med svar på spørreundersøkelsen er lagt til som vedlegg 1. Spørreundersøkelsen viser engasjement rundt utvikling av planområdet og selve badeplassen.

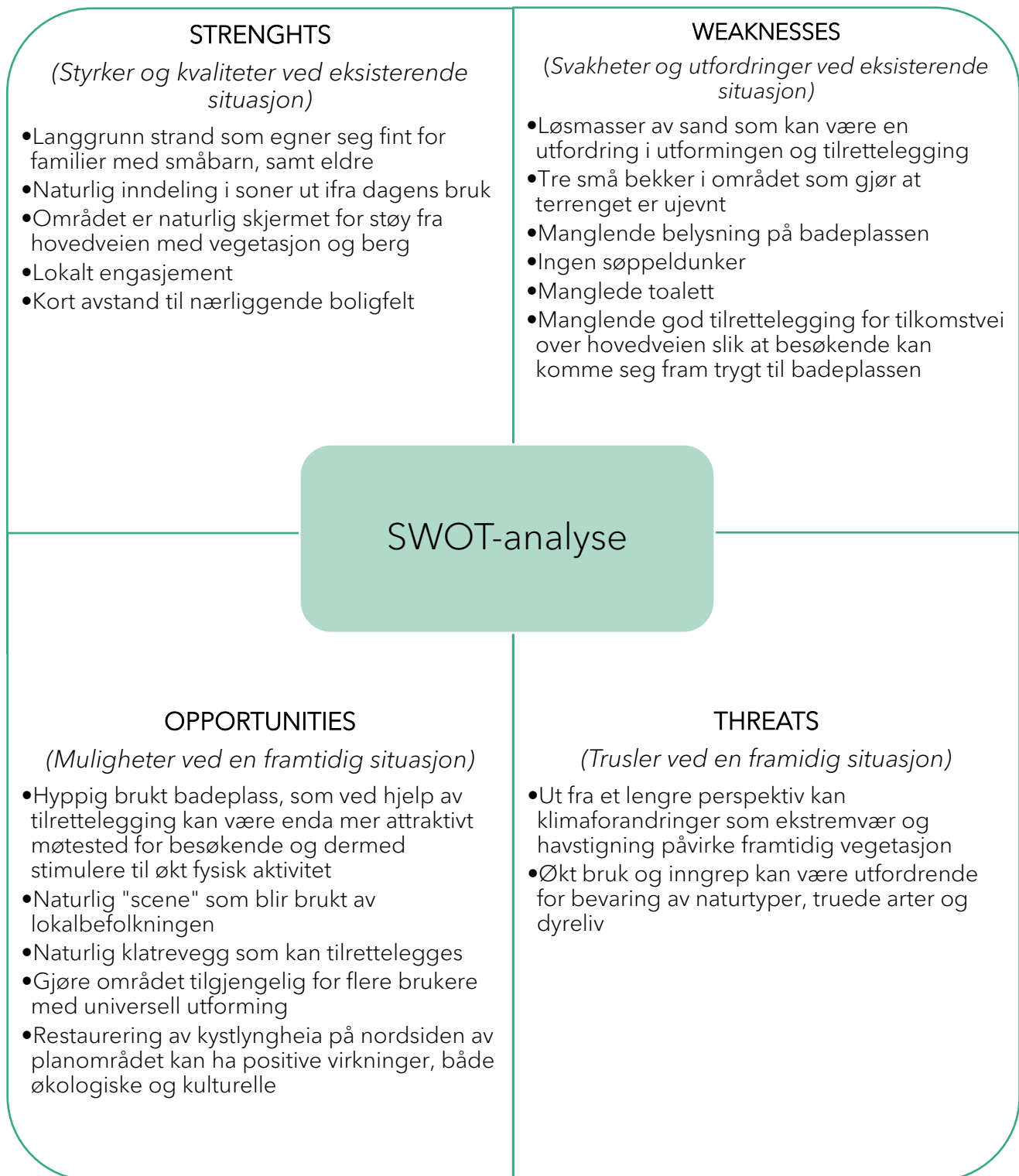
Gjennomsnittsalderen (45%) for de som svarte på undersøkelsen var 30-40 år. De mest populære svarene på «hvordan bruker du området» var bading, soling, grilling og lek med barna, med 15 svar. Av andre aktiviteter har blant annet telting, møteplass, slappe av og turgåing, også blitt nevnt. Området blir brukt ofte og til ulike aktiviteter.

Svarene på «hva savner du på badeplassen» var varierende og folk hadde mange innspill og ønsker. Det som gikk igjen var tilgang til WC, søppelbøtter, bedre vei og et oppholdssted med sitteplasser. Mange ville også ha mulighet til å gjøre forskjellige aktiviteter som å ha en ballbinge, volleyballbane og lekeapparater.

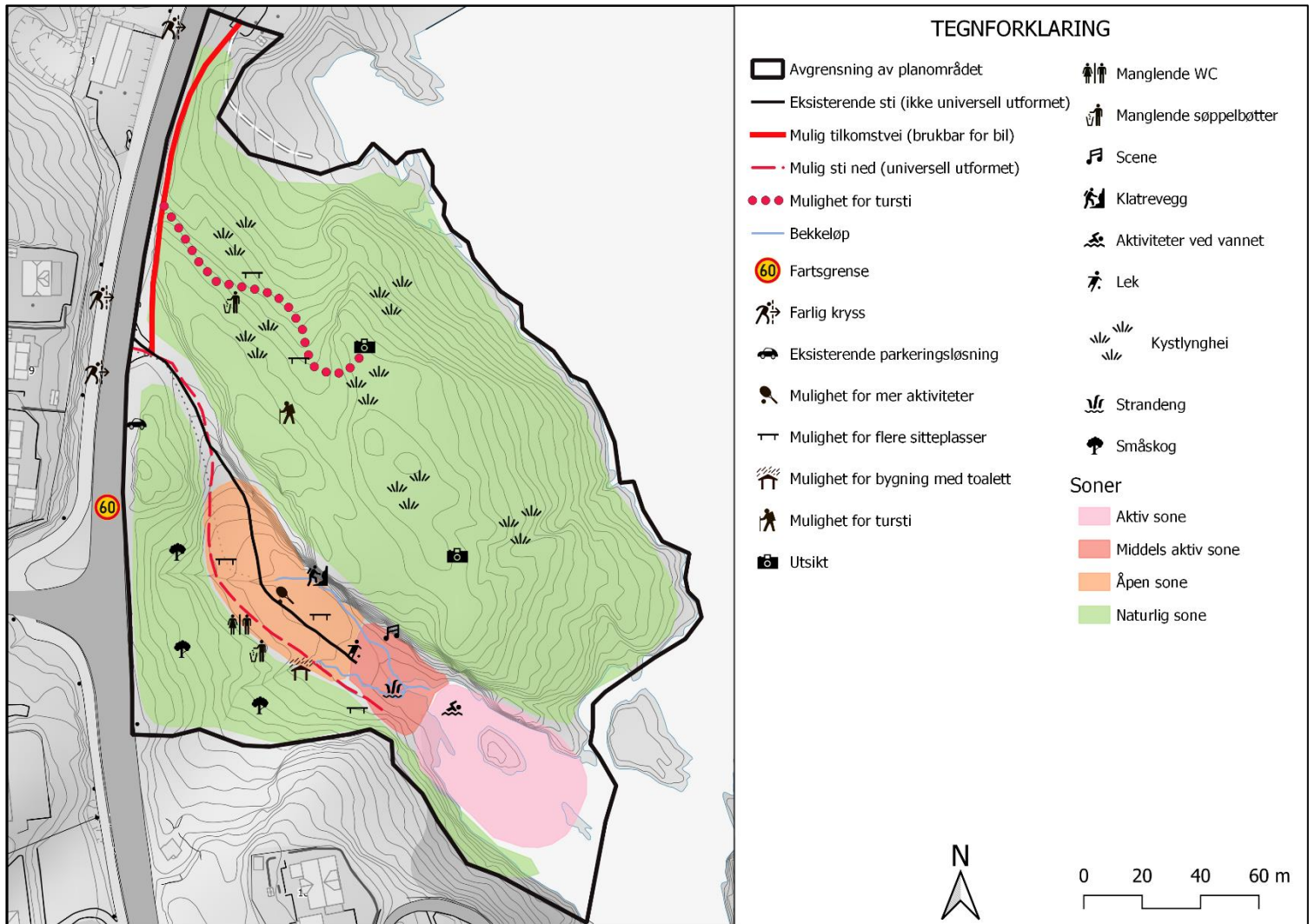
Av andre kommentarer ble det skrevet om problemet med parkering langs veien med høy fartsgrense som er farlig for barn. Det ble også skrevet om lite tilrettelegging for barn som bruker rullestol og hvordan de ikke får brukt området. Til slutt ble det skrevet positive kommentarer om plassen som de lokale er glade i. Det kommer frem et generelt inntrykk av enighet i tilbakemeldingene vi fikk fra lokalbefolkningen i denne spørreundersøkelsen.

3.2 SWOT-analyse oppsummering

SWOT-analysens oppsummering er fylt inn på bakgrunn av resultater fra den avgrensede landskapsanalysen og brukerønsker.

3.2.1 Oppsummeringskart

Figur 24: Det oppsummerende kartet er produsert som et hjelpemiddel for å bedre illustrere observasjonene og registreringene gjort i landskapsanalysen. Kartet viser eksisterende elementer, soner og muligheter for tilrettelegging. Oppsummeringskartet er lagt til som vedlegg 2.

4 UTFORMING

4.1 Inspirasjon

Ved innhenting av inspirasjon til mulig utforming av Ovågen har vi sett på friluftsområder og parker som har god naturlig tilrettelegging og universell utforming. Eksemplene under er hentet fra forskjellige steder i Norge og inneholder elementer som har vært til inspirasjon for utformingen av Ovågen friluftsområde.

Vedahaugane - Rasteplass og utsiktspunkt

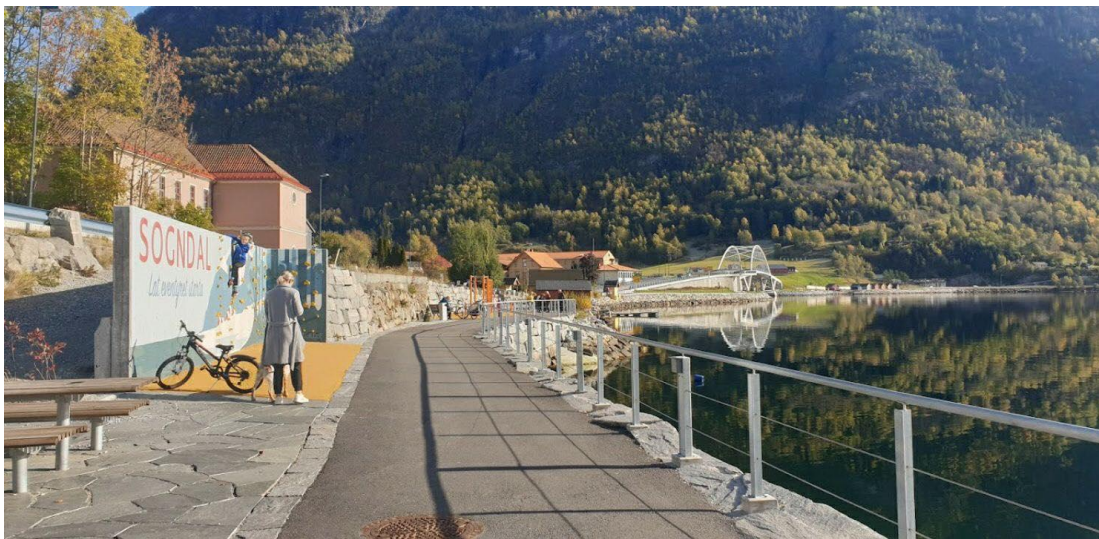
På veien fra Lærdal opp mot Aurlandsfjellet finner man rasteplassen Vedahaugane. Rasteplassen ligger rett over tregrensa og har en flott utsikt over landskapet (figur 25). Vedahaugane er designet av arkitektfirmaet LJB AS - Lars Berge og kunstneren Mark Dion. Tanken bak stien er at den skal så lite som mulig røre landskapet eller skape endringer i terrenget (Norske arkitekters landsforbund, 2022). Stien langs Vedahaugane er bygd av betong med runde søyler under som hever den over bakken (Nasjonale turistveger, u.å.). Inspirasjonen vi har hentet fra dette stedet er hvordan de gjør minst mulig terrenginngrep og dette vil vi ta med i utformingen ved stien på kystlyngheia.

Figur 25: Stien er hevet over bakken og er tilrettelagt med benker. Foto: (Marchesi & Statens Vegvesen, 2010).

Fjordstien

Fjordstien ligger i Sogndal og er en fjordpromenade som er designet av Multiconsult og Region vest. Stien er 1,5 km lang og strekker seg langs Sogndalsfjæra til Hagelin (figur 26) (Visit Sognefjord AS, 2022). Et av hovedmålene var at stien skulle være tilrettelagt for alle og å åpne opp fjorden til befolkningen. Materialene som er brukt prøver å harmonere med trehusbebyggelsen, sjøbodmiljøet og den eldste delen av Fjordstien som ligger nærmest Lerumskaien (Norske landskapsarkitekters forening, u.å.) Denne ideen om bruk av materialer vil vi også ha med i utformingen som er inspirert av Kystmuseet og sjømiljøet i Ovågen.

Figur 26: Fjordstien i Sogndal har flere elementer som både inviterer til aktiviteter som mindre lekeplass og treningsapparater, samt flere sitteplasser langs stien.

Nansenparken

Nansenparken ligger på Fornebu og er designet av arkitektfirmaet Bjørbekk & Lindheim AS. Parken er på 200 dekar og er oppkalt etter polarfareren Fridtjof Nansen som bodde i nærheten. Området var tidligere en flyplass som nå er transformert til en frodig park (Budstikka, 2013). Parken er utformet i samspill mellom organiske former og flyplassens rette linjer (figur 27) (Norske arkitekters landsforbund, u.å.). Inspirasjonen vi har hentet fra denne parken er enkeltheten i utformingen.

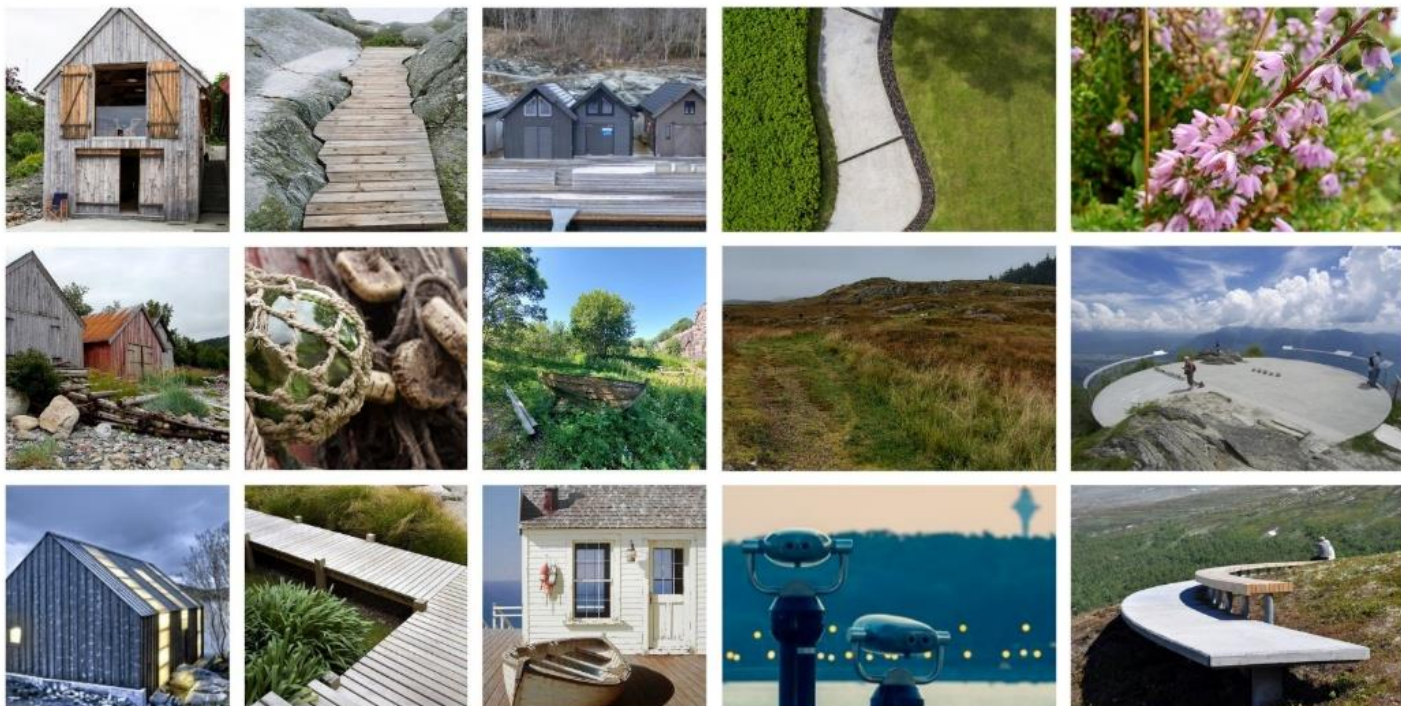

Figur 27: Utformingen av dette området og nær tilgang til vann inviterer til opphold på området. Foto: (Bjørbekk & Lindheim, u.å.).

Ved samling inn av inspirasjon til konsept og tema har vi tenkt på hvor området befinner seg, landskapet som er typisk kystlandskap, og hva som er typisk for området, både historisk og estetisk. Området ligger ved kysten og da er det naturlig å tenke på historien til Øygarden. Ovågen har en rik kystkultur hvor fiske og kystlynghei har vært viktige naturressurser for befolkningen gjennom århundrer. Dette resulterte i følgende konsept og tema for utformingen (figur 28).

KONSEPT: Rekreasjon i «Playa del Oen»

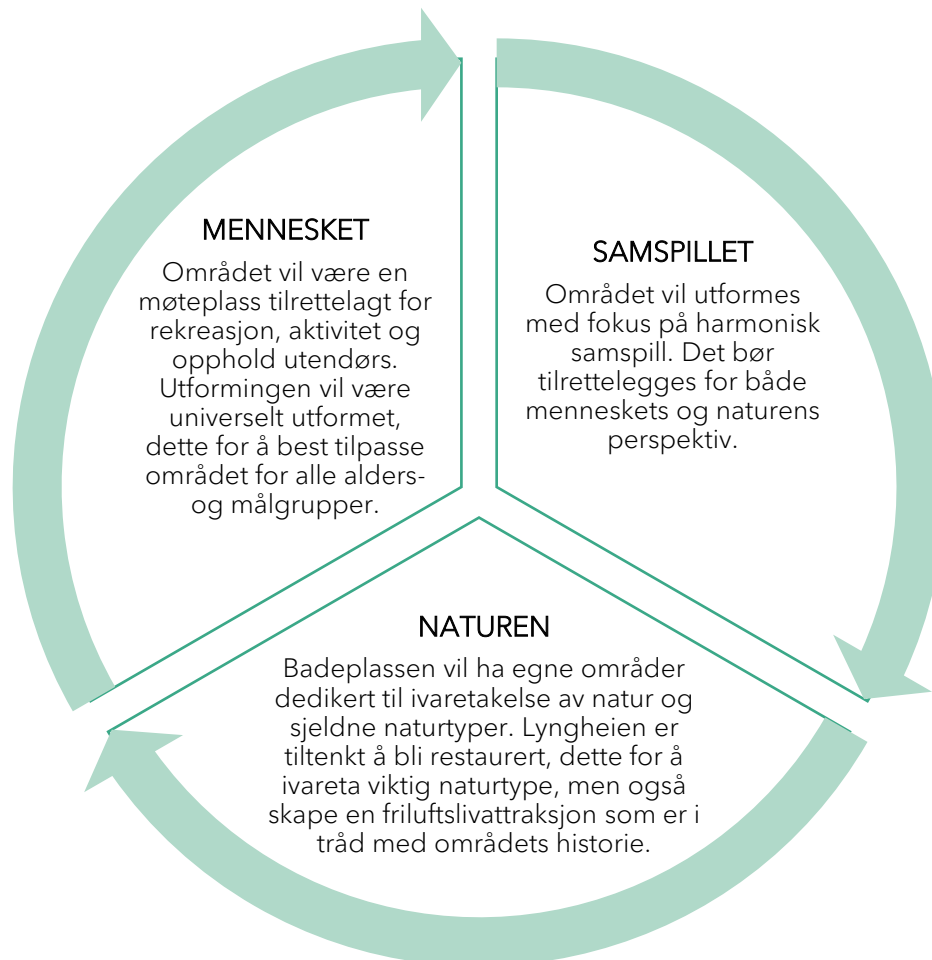
TEMA: Kystkultur, natur og fritid

Figur 28: Inspirasjons bildene har vært et viktig element for utvikling av temaet: kystkultur, natur og fritid. Gamle naust har vært viktig inspirasjon.

4.2 Ulike konsept for utforming

Området mangler elementer som forbedrer besøksopplevelsen. Områdets utforming er basert på en tredeling som tar for seg menneskets- og naturens behov, og samspillet mellom disse.

Dagens bruk av området vil ikke bli forandret, men kan være forsterket gjennom rett aktivisering og tilrettelegging. Badestranden er allerede et attraktivt møtested for de lokale og ved å skape aktiviteter og designet utforming kan områdets rekreasjonsverdi øke.

Planområdet inneholder viktige naturtyper som er verdt å ta vare på og muligens også restaurere. Berget på den nordlige siden av planområdet har en potensiale for godt utsiktspunkt, dette kan gjennomføres ved hjelp av en enkel sti gjennom området. Restaurering av kystlyngheia på nordsiden av planområdet kan også ha positive innvirkninger, hovedsakelig av tre grunner. Økologiske verdier, kulturelle verdier og rekreasjonsverdier. Kystlyngheier er gamle kulturlandskap som har blitt utviklet gjennom flere tusen år med kontinuerlig bruk, heiene i god hevd er mosaikkpregete økosystemer som

har en unik artssammensetning og økologiske prosesser. Grunnet til at stadig flere kystlyngheier forsvinner fra norsk natur er gjengroing på grunn av opphørt hevd og bruk. Derfor er de registrert som sterkt truet naturtype i norsk natur. Kystmuseet i Øygarden, som ligger noen hundre meter fra Ovågen friluftsområde, forteller om historien til Øygarden hvor de blant annet påpeker hvor viktig kystlynghei var som ressurs for lokalbefolkningen før i tiden. På kystmuseet har de ingen kystlynghei som man kan gå til og se på, slik som på Lygra kystlyngheimuseet.

Ved restaurering av denne kystlyngheia, kunne denne delen av friluftsområdet fungere som et rekreasjonsområde med godt utsiktspunkt, den verdifulle naturtypen hadde blitt tatt vare på og det kunne være enda en attraksjon for de som besøker Kystmuseet i Øygarden. De besøkende kunne da ha sett på det tradisjonelle kulturlandskapet og så gått ned til badeplassen og tilbringe tiden sin der, noe som ville føre til enda mer aktivisering av planområdet.

Med tredelingen (mennesket, naturen og samspillet) som rammeverk, har vi utviklet mulige alternativer for tilrettelegging av området. Utvalgte alternativer legger til grunn for vårt endelige planforslag for Ovågen. Detaljer ved utforming blir presentert for hvert alternativ, sammen med overordnet illustrasjon av området og en vurdering av positive og negative sider ved utformingen. Forslagene står i tydelig kontrast til hverandre og konsekvensene av de ulike utformingene blir derfor svært ulike. De har på den måten vært viktig for å skape diskusjon om hva som eventuelt bør bevares, videreutvikles eller fjernes fra området. Konseptet, temaer og inspirasjonen for utformingen forblir den samme i alle alternativene.

ALTERNATIV 1 – Mennesket først - «Playa del Oen»

Brukermedvirkningen og ønskene fra BOF legger grunnlag for denne utformingen. Brukerne har fått muligheten til å komme med innspill til hva de ønsker at Ovågen badeplass skal inneholde. Det var ikke mulig å ha med alle av ønskene til BOF og de lokale grunnet at noen av ønskene var lite realistiske, som for eksempel «bygde-hage» og plass for båtanking på området.

Dette planforslaget tar for seg ønskene om; tursti, treningsapparater for voksne, lekeplass, parkering og bilvei ned til badeplassen (figur 29). Utformingen tar kun hensyn til mennesket og fokuserer på attraktiv utforming og økt bruk. Området blir generelt utformet på en universell måte. Stisystemet ned til badeplassen blir lagt i tredekke og bilveien skal utformes i grus. For å opprette en bilvei ned til badeplassen vil sprenging av berg og fjerning av småskog bli nødvendig. For å unngå at flere bruker bilveien ned til badeplassen med bil, er det tenkt å sette opp en bom. Bilveien skal bare brukes av de som skjøter området slik at de kan komme seg ned til badeplassen med utstyret. For å redusere parkering ved veikanten er det tenkt en dedikert parkeringsplass hvor besøkende kan parkere. Mellom den eksisterende fylkesveien (Fv561) og nye bilveien er det tiltenkt å sette opp et gjerde, dette for å sikre tryggheten for besøkende som går fra parkeringsplassen ned til badeplassen.

Det blir lagt nytt sand over den semi-naturlige strandengen for å forsterke følelsen av strand og områdets kallenavn «Playa del Oen». To av de tre viktige element vil bli tatt vare på og tilrettelagt, den naturlige scenen og klatreveggen. Dissen skal få en treplanting under seg. De tre bekkeløpene blir lagt i rør og bakken over vil bli flatet ut.

Planforslag 1 (figur 29) inneholder flere møteplasser og sittegrupper spredt over hele området, samt aktivitetsområder i form av lekeplass, treningsapparater, uthus med en sittegruppe i den ene delen av bygget og toalett i den andre. På toppen av bergveggen er det to utsiktspunkt og en tursti som fører ned til badeplassen. Det vil også bli tilrettelagt for nok søppeldunker på området. Naturtypen kystlynghei vil ikke bli restaurert og stien fra badeplassen vil kobles opp mot stisystemet på bergveggen. Denne stien vil bli utformet i betong og skifer. Denne løsningen vil gi området en spennende tursti og hele området skal kunne brukes. Denne løsningen vil kreve større terrengtilpasning og inngrepet på naturen vil bli større.

POSITIVT

- Universelt utformet og god tilgjengelighet.
- Attraktiv utforming.
- Innbyggerens ønsker blir oppfylt.
- Skaper attraktive møteplasser og aktivitetsområder med sosial verdi.
- Utformingen vil skape en spennende tursi med god utsikt over hele området.
- Tilførsel av nytt sand og forstørring av strandsonen vil skape enda mer attraktivt badeplass med mulighet for lek i sanden, samt soling. Besøkende vil få følelsen av ordentlig strand.

NEGATIVT

- En realisering av utformingen vil innebære store kostnader og et omfattende arbeid med fyllinger og skjæringer. Masser må sprenges og flyttes.
- Naturverdier og biologisk mangfold blir ikke ivaretatt.
- Eksisterende naturverdier og naturtyper vil bygges ned og vil gå tapt.
- Kystlyngheia som ikke blir restaurert vil gro helt igjen med tid. Dette kan føre til dannelse av skog i framtiden. Dermed vil også utsikten gå tapt.
- Arealet rundt badeplassen vil kreve mer skjøtsel for å opprettholde gressplenen.

Figur 29: Planforslag 1 tar for seg ønskene til de lokale. Det er utarbeidet større tursti og flere av ønskene til de lokale er tatt i betraktning.

ALTERNATIV 2 - Naturen først - «Kystlynghei»

Denne løsningen fokuserer på verdien av semi-naturlig strandeng og kystlynghei, og har til hensikt å tilbakeføre den naturlige dynamikken i landskapet. Restaureringen av kystlyngheia vil skape mosaikk i landskapet hvor økologiske prosesser vil foregå uten menneskelig forstyrrelser, det vil si ingen tilrettelagt stisystem på området. Det vil bli mulig å gå på kystlyngheia, men det skal ikke opparbeides noe stisystem. Det vil også bli satt opp informasjonstavle med informasjon om kystlyngheia og hvorfor den er restaurert og viktigheten av denne naturtypen. Løsningsforslaget tar ikke hensyn til innbyggerens ønsker i større grad enn i dag (figur 30).

Stien ned til badeplassen skal utformes universelt og vedlikeholdes. Denne skal forbli en grussti for å minimalisere inngrep i terrenget. Bygget med toalett vil bli plassert lenger inn på området for å unngå inngrep innenfor den semi-naturlige strandengen. For å minimalisere inngrep på området vil det bare bli plassert et toalett, og ingen bygg med mulighet for å sitte inne. Området vil bli tilrettelagt med bord med sitteplasser, noen benker og søppeldunker. Den naturlige scenen skal ikke tilrettelegges, den skal forbli slik den er i dag med mindre skjøttet vegetasjon. Klatreveggen vil få en plating under seg. De tre bekkene skal forbli slik de er i dag og området «villstrand-preg» vil forbli uberørt. Unger kan fortsatt leke i bekkene, både sommeren og vinteren. Småskogen skal ikke fjernes og kan brukes som naturlekeplass av unger, med blant annet tau-disser som henger på de større trærne. Skjøtselen av området vil forbli slik den er i dag, med mer skjøttet gressplen i senteret av badeplassen og mindre skjøttet vegetasjon i utkantene. Dette alternativet vil gi området et mer villstrand preg (figur 30).

POSITIVT

- Kystlyngheia blir restaurert.
- Verdifulle naturtyper blir ivaretatt.
- Områdets "villstrand"-preg vil bli forsterket.
- Området blir delvis tilrettelagt med universelt utformet sti, toalett og flere sitteplasser og søppeldunker.
- Småskogen kan brukes som naturlekeplass.
- Alle av de tre viktige elementene blir tatt vare på.

NEGATIVT

- Oppfyller få av ønskene til de lokale og BOF.
- Lite tilrettelegging fra menneskenes synspunkt.
- Manglende tilrettelegging på den restaurerte kystlyngheia, inviterer ikke til opphold i den delen av området.
- Tilkomsten til badeplassen vil fortsatt være en utfordring for de som kommer til fots fra parkeringsplassen til Kystmuseet.

Figur 30: Planforslag 2 har størst fokus på naturen og naturtypene som er på området.

4.3 Vurdering av alternativene

De to alternativene (alternativ 1 og 2) står i sterk kontrast til hverandre når det gjelder grad av tilrettelegging og hva som blir lagt vekt på i utformingen. Det ene alternativet fokuserer på mennesket og universell utforming og har stor grad av tilrettelegging. Det andre fokuserer på naturen og naturvennlig utforming og har en liten grad av tilrettelegging.

Ulempene i alternativ 1 er at området mister sin naturlige-preg og tilretteleggingen vil kreve store terrenginngrep. Utformingen vil kreve sprengning, fjerning av vegetasjon og skjæring og fylling av terrenget. Alternativet inneholder flere elementer som er universelt utformet for å gi god tilgang til området for alle brukere, men inneholder ingen elementer som representerer naturvennlig tilrettelegging. Her bygges ned de naturlige attraksjonene, slik som de tre bekkene og det påfylles nytt sand som vil mest sannsynlig ødelegge naturtypen semi-naturlig strandeng.

Ulempene i alternativ 2 er at området har liten grad av tilrettelegging og universell utforming står ikke i fokus. Her er fokuset på naturvennlig tilrettelegging og naturen kommer først. Dermed vil ikke alle brukere ha like lett tilgang ned til området og få av brukerønskene blir oppfylt.

Vi ville komme med et alternativ som ville være et samspill mellom alternativ 1 og 2. Dette for å få en god utforming som balanserer naturvennlig tilrettelegging, universell utforming og brukerønsker på en god måte. Dermed har vi utarbeidet alternativ 3, som vårt endelige planforslag.

5 VÅRT FORSLAG TIL UTFORMING

I dette kapitlet presenterer vi vårt endelige planforslag med tilhørende illustrasjonsplan og beskrivelser av, og begrunnelser for valgte løsninger i utformingen.

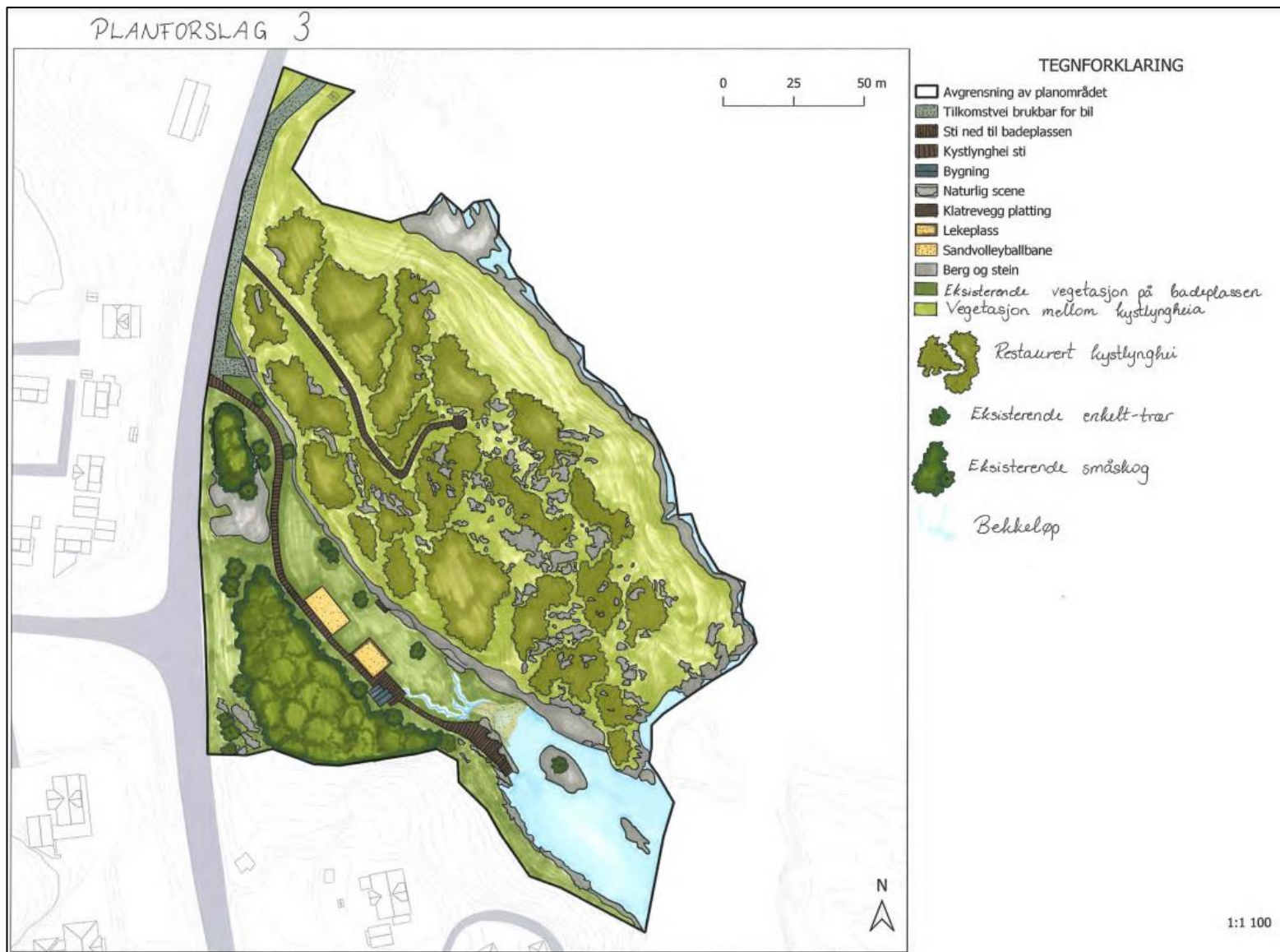
5.1 Alternativ 3 – samspillet mellom mennesket og naturen

Utformingen er inspirert av det opprinnelige kulturlandskapet i Ovågen, hvor kystkultur har hatt stor betydning. De ulike alternativene viser situasjoner med fordeler og ulemper ved varierende grad av tilrettelegging av Ovågen friluftsområde. For å skape et kompromiss mellom naturen og mennesket har vi valgt å utforme et nytt alternativ basert på alternativ 1 og 2 som utviklingsstrategi for planforslaget (figur 31).

Det er lagt vekt på å oppnå et funksjonelt, naturvennlig og universelt utformet friluftsområde som inviterer til opphold og aktiviteter. Bevaring av eksisterende natur og vegetasjon på området, samt restaurering av kystlyngheia, vil gi brukere en følelse av å ferdes i et naturlig landskapsrom som ikke bryter med det eksisterende landskapet.

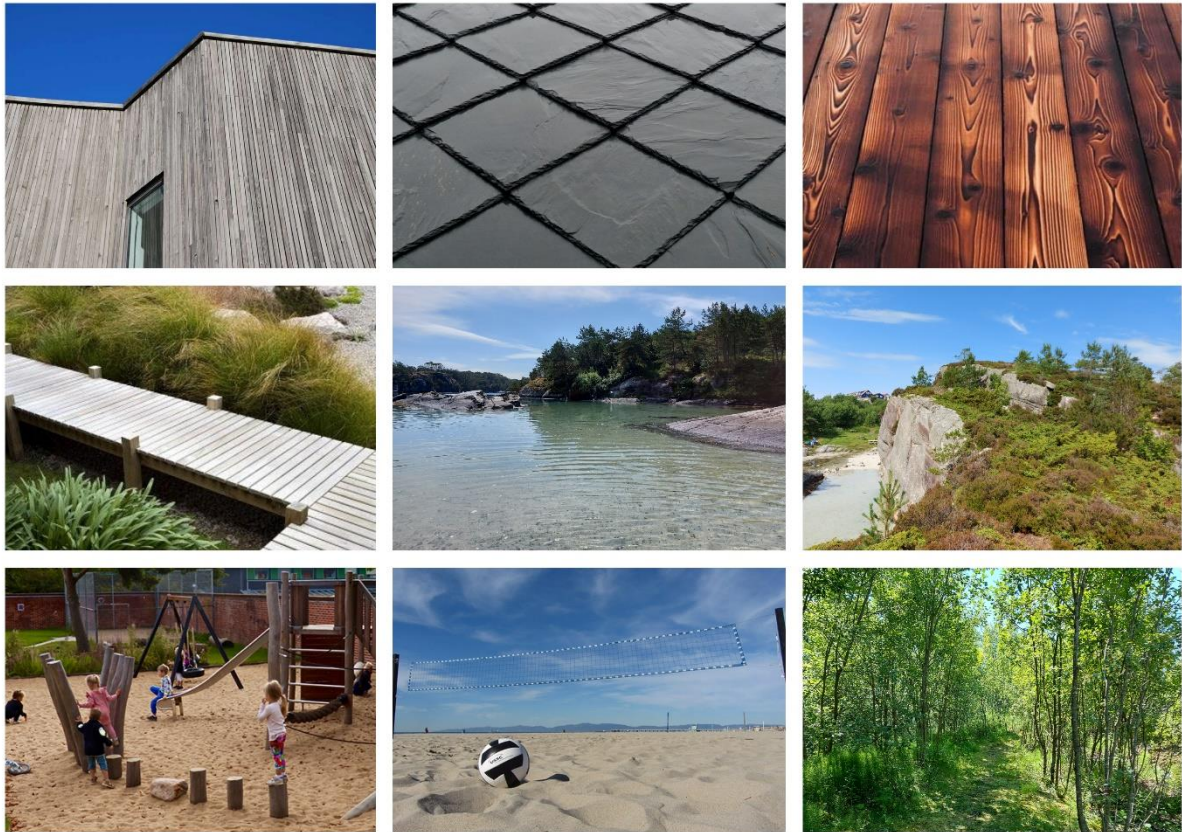
I dette alternativet vil det være fokus på; å beholde de naturlige elementene Ovågen friluftsområde har, samle inngrepene, utnytte terrengformene og skape variasjon, ikke bygge ned attraksjoner og tilrettelegge på naturens premisser.

For å forklare løsningsforslaget har vi valgt å presentere gjennom de to overordnede landskapsrommene, badeplassen og kystlyngheia, og de tilhørende elementene av utformingen.

Figur 31: Planforslag 3 er vårt endelige forslag for utforming av Ovågen friluftsområde, dette basert på analyser og resultater fra spørreundersøkelsen. Alternativ 3 fokuserer på samspillet mellom menneskers ønsker og naturen i området. Plantegningen er lagt til som vedlegg 4.

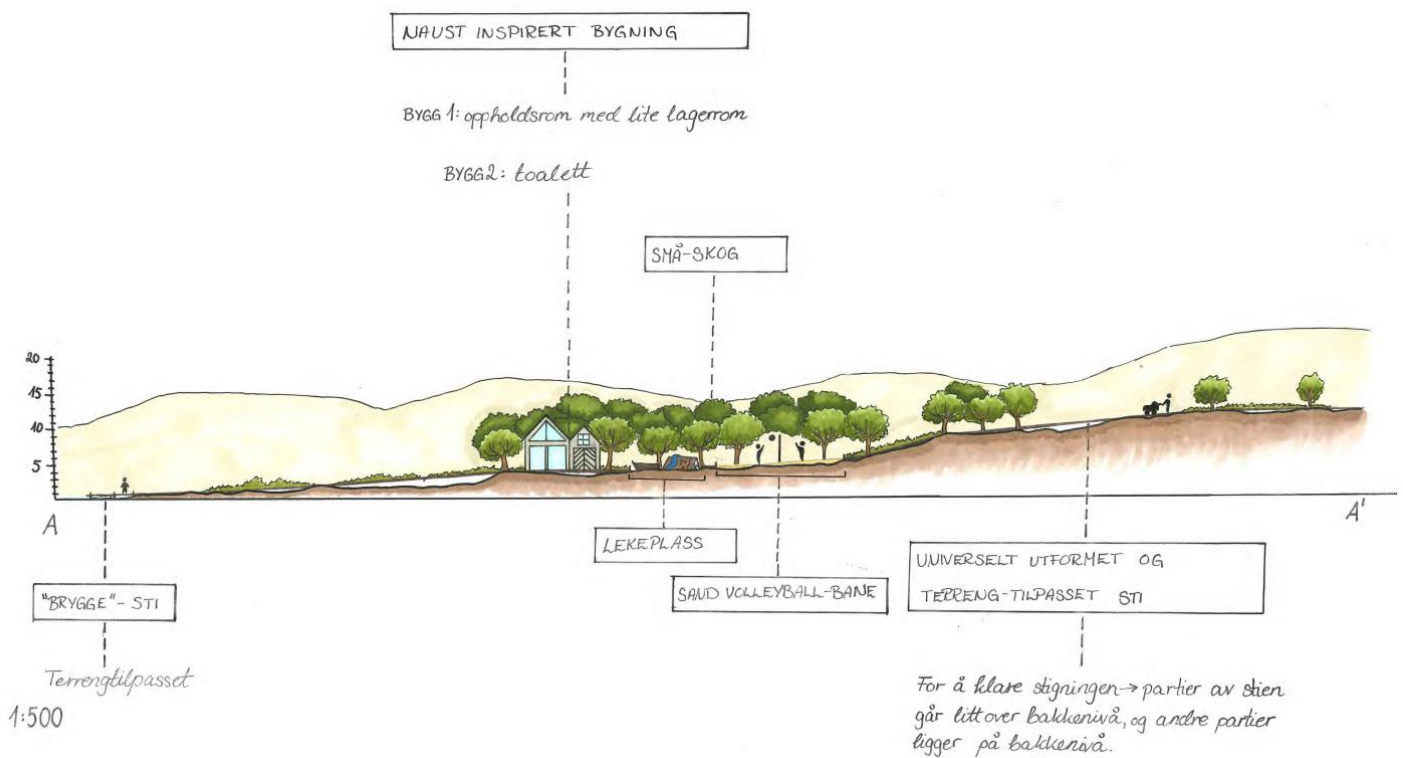
Materialbruken har vært viktig for oss, både som estetisk element, men også som et bevisst valg vi har tatt med tanke på naturvennlig tilrettelegging. Foreslått materialbruk i planforslag 3 (figur 32) er naturlig og fører ikke til mer forurensning på området.

Figur 32: Kollasjen viser tenkt materialbruk på området i planforslag 3. Øverst til venstre: kjerneved av malmfuru med skifertak. Øverst til høyre: brent treverk til utforming av stien. Nederst til venstre: lekeplass som har sand som underlag.

5.1.1 Badeplassen

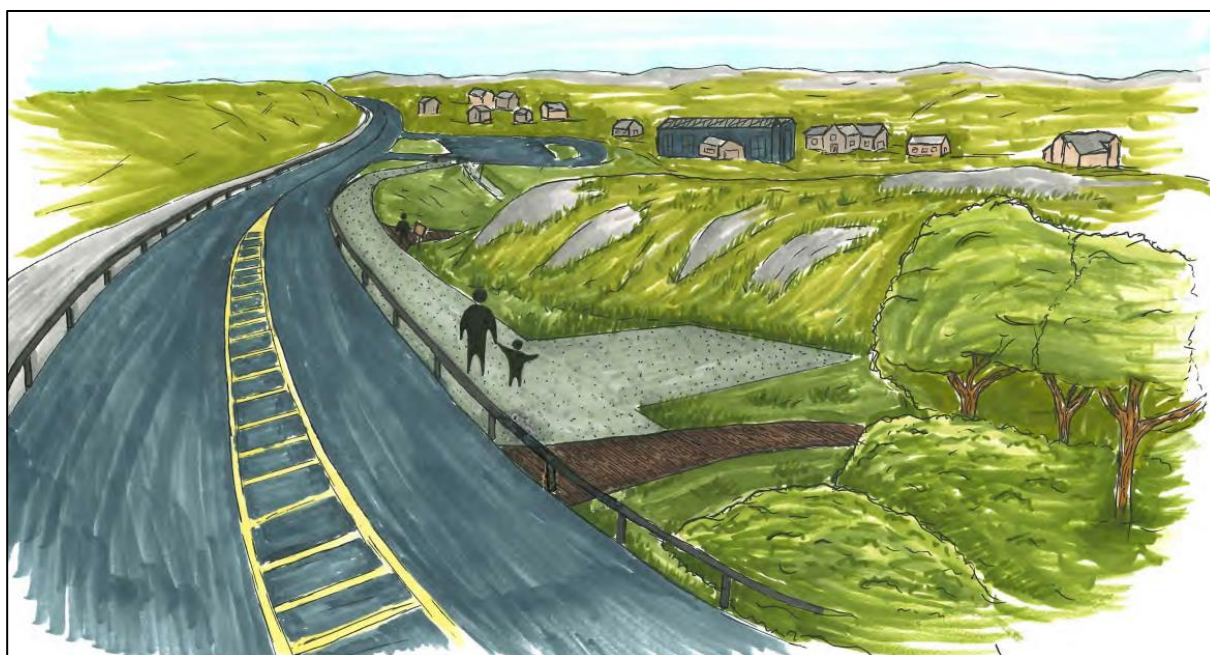
Badeplassen er tilrettelagt med; en tilkomstvei fra parkeringsplassen til Kystmuseet og ned til inngangen av badeplassen som er brukbar for bil, en universelt utformet sti ned til badeplassen, bygg med toalett og oppholdsrom, og aktiviteter som en lekeplass og sandvolleyballbane (figur 33). Skjøtingsgraden av området forblir den samme slik som den er i dag med tanke på vegetasjon.

Figur 33: Snitt-oppriss som viser terrenget hvor stien er plassert i planforslag 3, fra A - A'. Målestokken er 1: 500. Oppriss-snittet er lagt til som vedlegg 3.

Tilkomstvei

Tilkomstveien følger fylkesveien fra parkeringen til Kystmuseet (figur 34). Noe sprenging av berg vil være nødvendig. Dette er det største inngrepet hvor det vil bli opparbeidet en vei med bredde på 3,5 meter i grus med en snuhammer og parkering for en bil i enden. Veien skal brukes av de som skjøter området, slik at de kan parkere bilen ved inngangen til badeplassen. For å unngå at besøkende parkerer langs denne veien skal det settes opp en bom og gjerde mellom denne veien og fylkesveien. Denne tilkomstveien vil også gjøre det enklere for de som kommer fra parkeringen til Kystmuseet, da slipper de å krysse den trafikkerte fylkesveien.

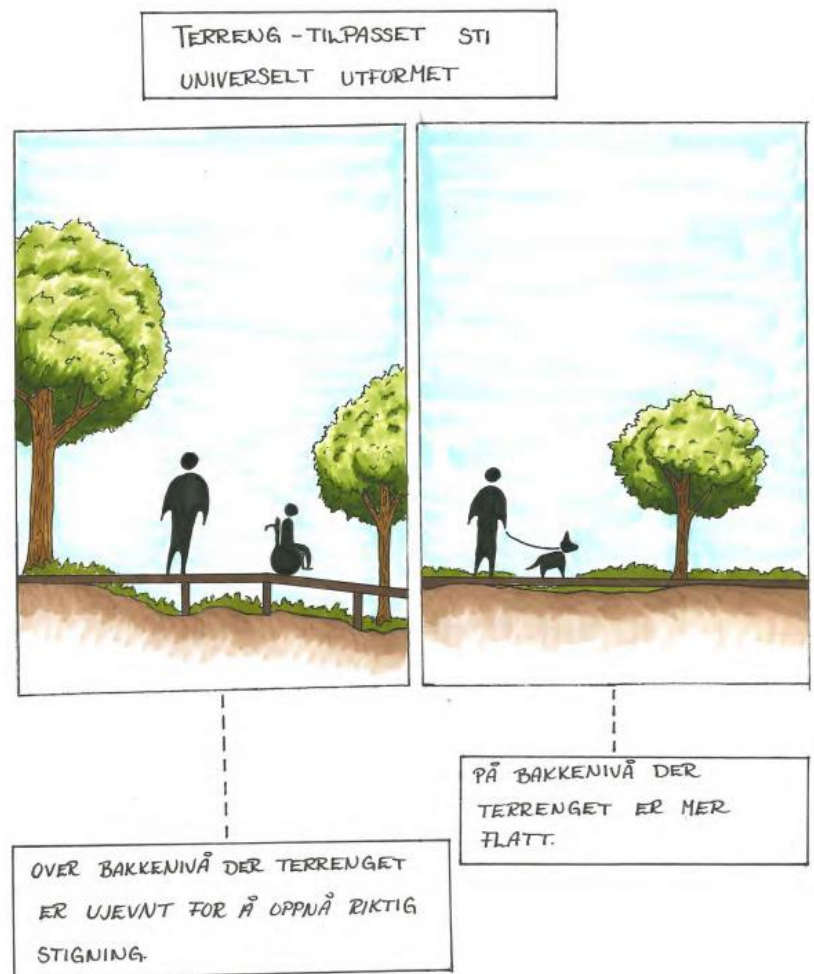

Figur 34: Skissen viser den nye grusveien som er brukbar for bil. I enden (ved parkeringen til Kystmuseet) er den avsluttet med en bom. Det er også plass til en snuhammer / parkering for de som skal skjøte badeplassen og kystlyngheia.

Sti

Stien er utført i brent (karbonisert) treverk. Tre som har blitt behandlet med denne teknikken har en lang levetid, og holder seg mye lenger enn tradisjonell trekledning. Man unngår å bruke unødvendige kjemikaler for å beskytte treet mot vær og vind. Slik behandlet tre er også sterkere mot inngrep fra skadedyr og tåler brann bedre enn vanlig tre (Degmeda.eu, 2022).

Stiens utforming skal minne om en brygge som er tilpasset terrenget for å unngå unødvendig skjæring og fylling i terrenget (figur 35). For å oppnå riktig stigning (1:20 og 1:15) i tråd med universell utforming, skal stien være hevet over bakkenivå enkelte partier. Partier hvor terrenget er flatere, skal stien være på bakkenivå. Denne løsningen gjør også at stien ned blir mer spennende og er en opplevelse å gå på i seg selv. Dette gir brukeren en følelse av å være nærmere naturen og dermed kan naturopplevelsen heves. Stier som er utformet rett på bakkenivå og skjærer i terrenget, er ofte mindre spennende å bevege seg på enn stier som inkluderer terrengvariasjoner.

Figur 35: Snitt tegningen viser konseptet til utforming av stien som går over bakken der hvor det er nødvendig (til venstre) og sti som ligger på bakkenivå (til høyre).

Langs stien vil det være markerte kanter som fungerer som lederlinjer for de med nedsatt synsevne (Miljødirektoratet, 2019a). Det vil bli lagt opp til at det blir ramper der hvor det trengs slik at folk med barnevogn og rullestol kan komme seg ned på gressplenen. Ved behov for belysning, kan det plasseres lys på sidene av kantene langs lederlinjene slik at lyset er vendt inn mot stien. Stien vil avsluttes ved vannet på den sørlige siden hvor det er noe berg og svaberg, her skal den tilpasset terrenget og skal se ut som en brygge (figur 36).

Figur 36: Stien avsluttes ved vannet i god avstand fra den semi-naturlige strandengen. Utformingen skal være terrengtilpasset og designet skal ligne en brygge.

Bygning

Den planlagte bygningen har en moderne utforming som tar inspirasjon fra gamle naust og kystkultur (figur 37). Dette designet vil være i harmoni med stien som skal minne om en brygge, og forsterke temaene for utformingen. Byggets fasade er i kjerneved av malmfuru som får en grå farge med tiden. Denne type treverk trenger lite vedlikehold og har lang levetid (Moelven Wood Prosjekt AS, 2022). Taket skal være utført i skifer, noe som vil gjøre at bygget får en sammenhengende utforming.

Bygget skal minne om to naust som står ved siden av hverandre. Bygget med glassdør skal være et oppholdsrom med sitteplasser slik at besøkende kan sitte inne om været ikke tillater å sitte ute. Det er også tenkt at den delen av bygget skal ha et lite lagerrom for oppbevaring av utstyr til skjøting av området. Det andre bygget skal være toalett, hvor det ene toalettet vil være tilrettelagt for brukere med rullestol og vil ha et stellebord for de minste. Bygget vil også ha noe belysning utvendig. Fargen på lyset skal være «hvit» for at det skal ligne på det svake vinterlyset i naturen (Miljødirektoratet, 2019a).

Figur 37: Konsept-skisser som viser utforming av bygget. Designet er sterkt inspirert av kystkultur og naust.

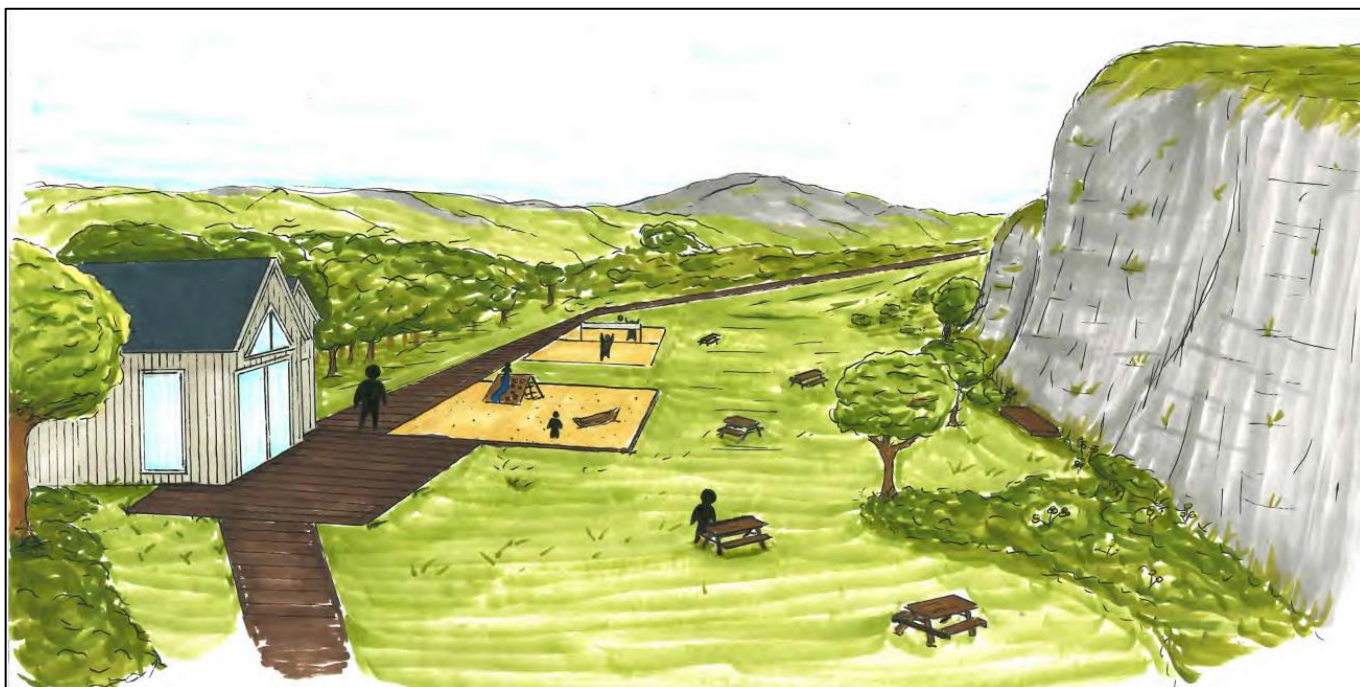
Aktiviteter

For å skape andre aktiviteter enn bading og soling på badeplassen, samt oppfylle noen av ønskene til lokale, er det planlagt en lekeplass og en sandvolleyballbane. Lekeplassens underlag skal være utformet i sand og ikke asfaltgummi. Ved å bruke sand istedenfor asfaltgummi kan lekeplassen også brukes som en stor sandkasse (figur 38). Dette fordi BOF har påpekt at den eksisterende sanda på badeplassen er kompakt. Å fylle på nytt, ikke kompakt sand på badeplassen kan føre til ødeleggelsen av naturtypen semi-naturlig strandeng. Derfor har vi valgt å gå for et kompromiss. Området får en lekeplass, slik som mange av lokale ønsket seg, og denne kan i tillegg brukes som en stor sandkasse. Bruk av sand istedenfor asfaltgummi vil gi området en mer naturlig og naturvennlig utforming som vil ikke forurense området med gummi. Vår tanke er også å bruke tre-robåten som allerede finnes på området, og plassere den innenfor lekeplassen som et lekeelement.

Figur 38: Illustrasjonsskisse som viser lekeplassen med sand som underlag.

Sandvolleyballbanen kan brukes på sommerhalvåret, i tillegg til at banen kan også bli brukt til badminton. Sand som underlag er lagt på grunn av naturvennlig utforming, samt for å gi området en følelse av strand (figur 39).

Figur 39: Illustrasjonsskisse over de ulike aktivitetene i planforslaget.

Strandsonen

Selve badeplassen vil ikke bli tilrettelagt, slik at naturtypen semi-naturlig strandeng ikke blir nedbygd (figur 40). BOF ønsket sterkt at strandsonen fikk nytt, ikke kompakt sand, men tilførsel av mer sand lenger opp i strandengen vil potensielt ødelegge naturtypen. På grunn av føre-var-prinsippet har vi valg å la strandsonen med den semi-naturlige strandengen forbli uberørt. Framtidig bruk vil ikke bli negativt påvirket, selv om den ikke blir tilrettelagt i noe større grad enn det er i dag, grunnet området allerede hyppige bruk. Semi-naturlige strandenger er avhengig av skjøtsel og noe tråkk for å bli opprettholdt. Så framtidig skjøtsel kan forbli slik som den er i dag.

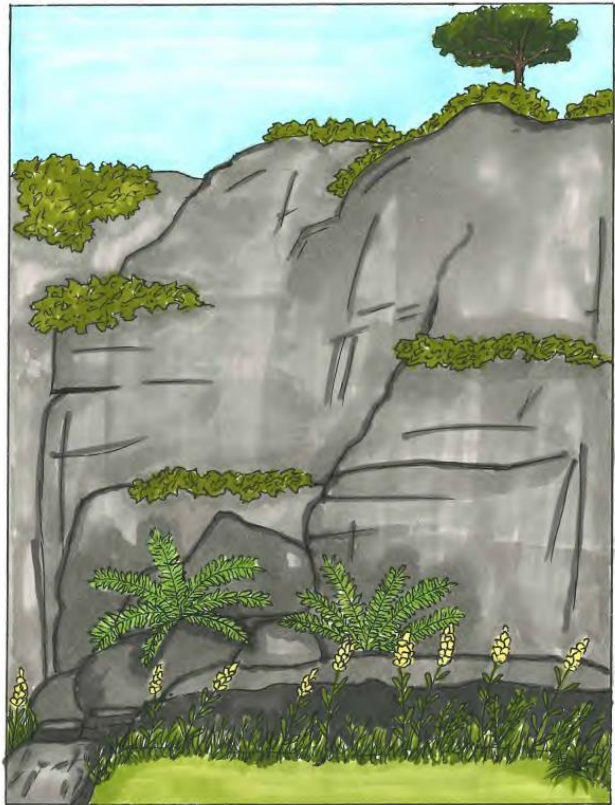
Stien vil ikke påvirke de tre bekkene som har sitt utløp ved strandsonen, og vil heller ikke påvirke terrenget siden stien vil være hevet noe over bakken. Stien avsluttes helt til høyre av strandsonen der det er få som bader grunnet store mengder tang. Denne «brygge»-lignende enden av stien kan også brukes til soling.

Figur 40: Skissen illustrerer strandsonen og stien som avsluttes med en brygge-lignende element. Strandsonen vil forbli åpen, slik at framtidig bruk kan foregå slik som dagens bruk.

Naturlig scene

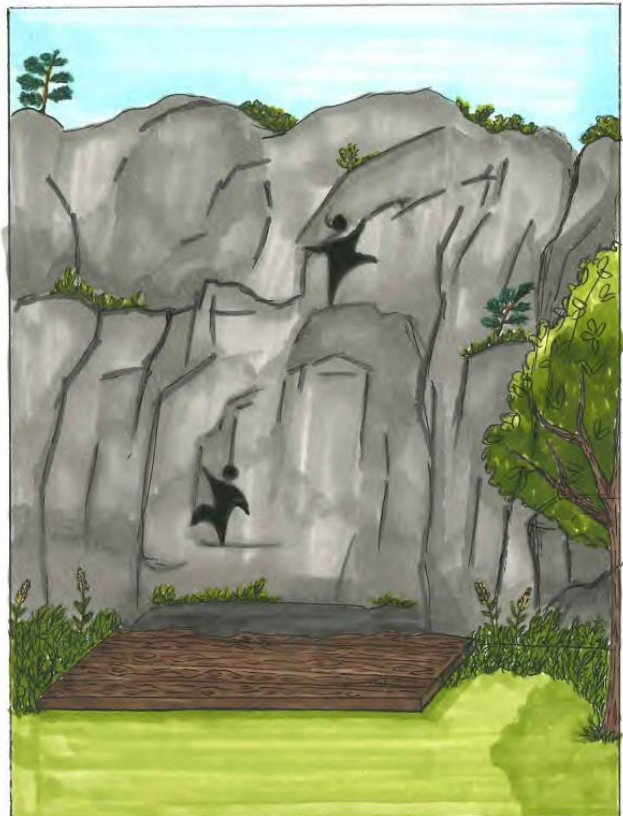
Det var et stort ønske fra BOF om at den naturlige scenen blir noe tilrettelagt, men ikke bygd ned. Løsningen ble å legge noen større steiner som muliggjør enklere tilgang til scenen under mindre konserter og arrangement (figur 41). Ved å bruke stein vil den ikke skille seg ut fra omgivelsene slik som en tre-platting ville ha gjort og dermed vil den naturlige scenen beholde sitt naturlige utseende.

Figur 41: Den naturlige scenen med stein istedenfor tre-platting for å gi området mer naturlig preg.

Klatrevegg

Den flate og bratte delen av bergveggen som blir brukt til klatring er ikke en dedikert og utformet klatrevegg. Denne blir brukt av noen hobbyutøvere og noen av ungdommene. BOF ønsket dermed å utnytte potensialet til den naturlige klatreveggen og ønsket en platting under den (figur 42). Plattingen vil være utført i samme materiale som resten av stien ned til badeplassen som er brent treverk.

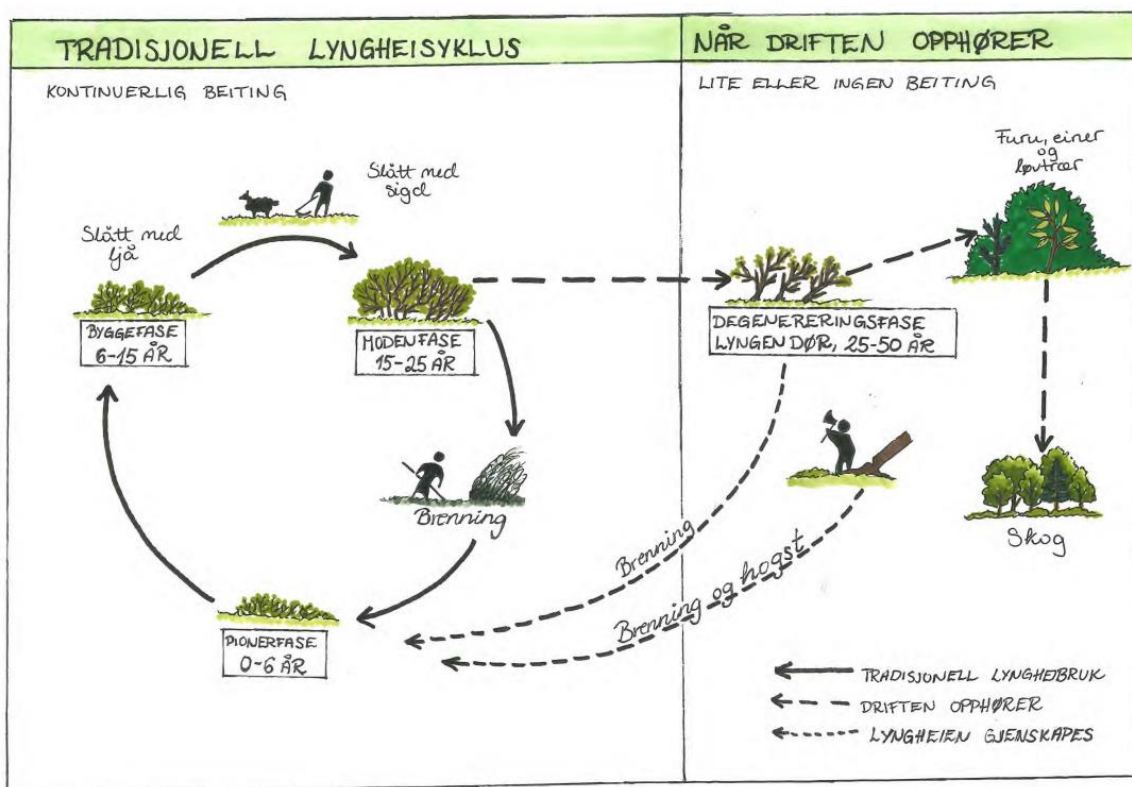

Figur 42: Klatreveggen med tre-platting under.

5.1.2 Kystlynghei

Restaurering

Kystlynghei er en utvalgt naturtype, og er kategorisert som sterkt truet i Norsk rødliste for naturtyper. Disse utgjør et vesentlig bidrag til flere økosystemtjenester langs kysten, som for eksempel beiteområde for matproduksjon, biologisk mangfold, karbonlagring og ikke minst rekreasjon. Internasjonalt har Norge et betydelig ansvar for å ta vare på et representativt utvalg av våre kystlyngheier (Kaland & Kvamme, 2013).

Figur 43: Vegetasjonssyklusen i lynghei. Brann er en viktig faktor for å opprettholde kystlyngheisens vegetasjons mosaikk. Illustrasjonen er basert på illustrasjon fra Lyngheisenteret som er basert på Gimingham (1972).

Kystlyngheia på den nordlige siden av badeplassen er nå i degenereringsfase, grunnet opphørt bruk. Området bli nå tatt over av furu, eier og løvtrær. Blir ikke denne restaurert vil denne verdifulle naturtypen gå tapt og om noen tiår vil den nordlige delen av planområdet bli til skog.

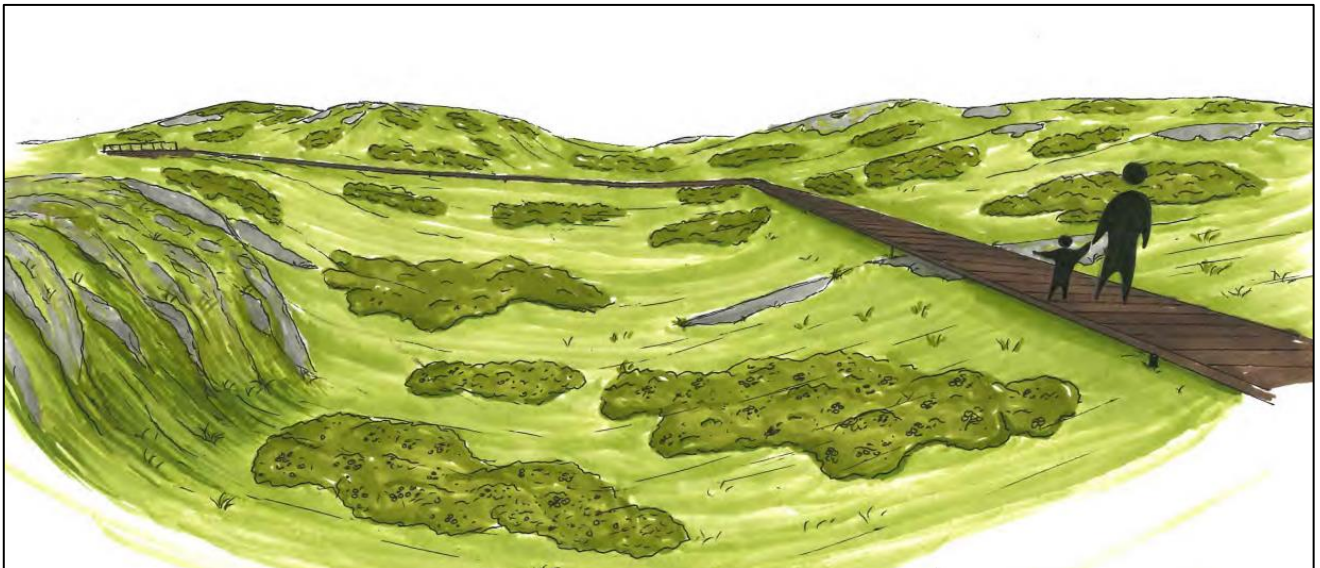
Dette vil både ha konsekvenser for naturmangfoldet, men også mennesket – siden området vil miste sin potensiale for utsiktspunkt. Restaurering av kystlynghei starter med å fjerne trær og brenne ned resterende, eksisterende vegetasjonen (figur 43). Brenning muliggjør for frøene i frøbanken i bakken til å spire, og nytt røsslyng vil komme fram. Videre er det viktig å fortsette å skjote området eller la husdyr som sau, beite på området. Når røsslyngen er i moden fase, kan man brenne den igjen for å forhindre degenereringsfasen.

Ved å restaurere kystlyngheia kan området tilknytning til tradisjonell kystkultur bli ivaretatt. Planområdet nære plassering til Kystmuseet i Øygarden vekker en rekke muligheter for området om kystlyngheia restaureres. Kystmuseet har flere utstillinger som forteller om den tradisjonelle bruken av kystlynghei som var viktig for mennesket før i tiden. Restaureringen kan ha en rekke positive muligheter, som for eksempel bedre samarbeid mellom BOF og Kystmuseet i Øygarden. Restaureringen vil også gi et naturlig rekreasjonsområde som informerer og lærer kommende generasjoner, samt ivaretar viktige og truede naturtyper. En ny attraksjon, som Kystmuseet kan reklamere for, er kystlyngheia og turstien på den.

Tursti og utsiktspunkt

Turstien på toppen av kystlyngheia er utført i samme materiale som stien ned til badeplassen (brent treverk), ved å bruke samme materiale vil området få en sammenhengende utforming. Brent treverk tåler også høye temperaturer, slike som vil være nødvendig under skjøting av kystlyngheia som noen år krever brenning.

For å unngå oppdeling av naturtypen er ikke stien plassert lenger inn på kystlyngheia og den vil følge samme utforming som stien på badeplassen. Det vil si at den vil gå over bakken enkelte partier for å oppnå riktig stigning uten større terrenginngrep på området (figur 44). Der hvor bakkenivå tillater, vil stien være plassert på bakkenivå.

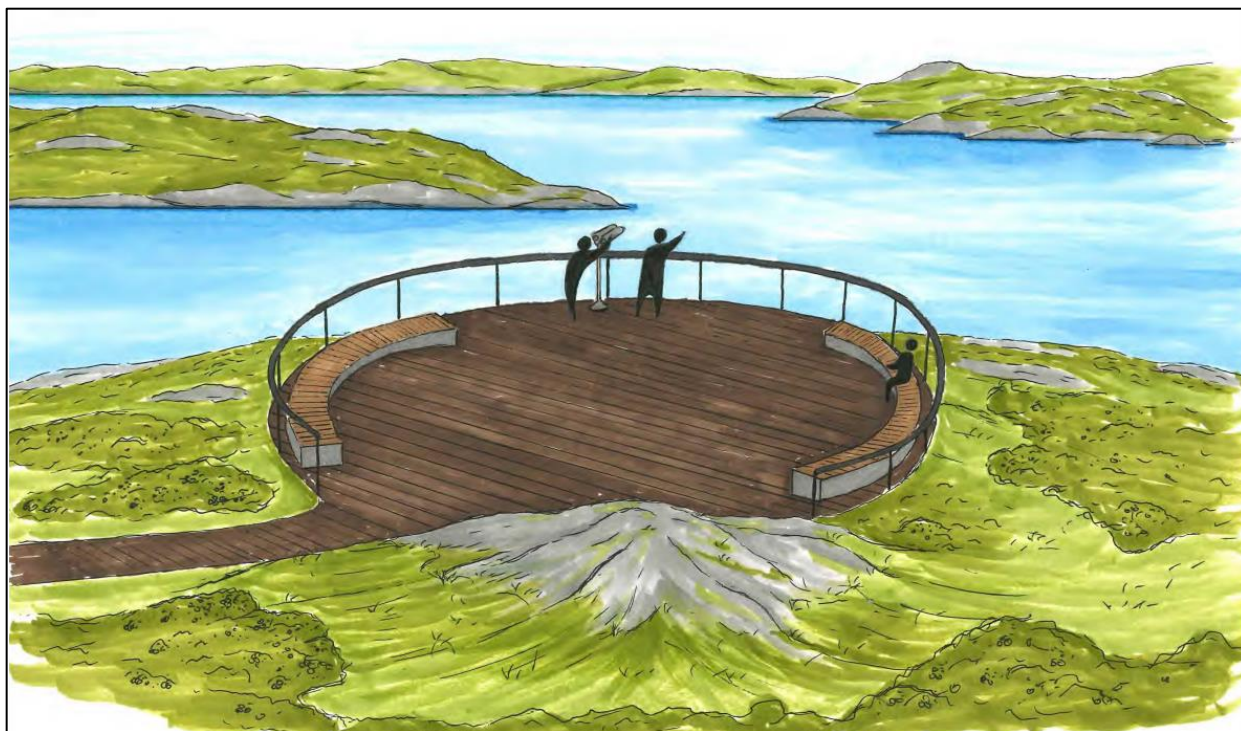

Figur 44: Illustrasjonsskisse som viser stien på den restaurerte kystlyngheia.

Det vil ikke bli tilrettelagt for flere mindre turstier på kystlyngheia, men besøkende kan fritt gå av den opparbeidede turstien og gå rundt omkring på kystlyngheia. Turstien vil avsluttes med et utsiktspunkt (figur 45 og 46) hvor besøkende kan sette seg ned og nyte utsikten. En fastmontert kikkert blir plassert på plattformen for å skape en aktivitet for barna. Langs turstien blir det også plassert noen benker og flere søppeldunker.

Figur 46: Illustrasjonsskisse av utsiktspunktet.

Figur 45: Illustrasjon av utsiktspunktet som viser utsikten mot havet i nord-østlig retning.

POSITIVT

- Utformingen tilrettelegger både for mennesket og naturen.
- Området vil bli universelt utformet.
- Kystlyngheia vil bli restaurert og tilrettelagt med en sti og utsiktspunkt. Informasjonsskilt vil både føre til bedre forståelse av naturtypen og kulturhistorien av Ovågen.
- Stien vil fungere som et turområde med god utsikt.
- Naturvennlig bruk av materialer som sand istedenfor asfaltgummi.
- Skjøtselsnivået forblir den samme som i dag.

NEGATIVT

- Ikke alle av ønskene til de lokale vil bli oppfylt.
- Noe inngrep og spregning av fjellet for å opparbeide grusveien fra parkeringsplassen til inngangen av badeplassen vil være nødvendig.

6 DISKUSJON

I diskusjonen blir vårt forslag til utforming gjennomgått. Gjennom oppgaven har vi ønsket å bevare de økologiske verdiene til planområdet samtidig som vi skaper en attraktiv møteplass som er universelt utformet. Målsetningene og tiltakene i dette mulighetsstudiet er et grunnlag for et funksjonelt og helhetlig friområde med hensyn til naturkvaliteter, tilknytning til lokal historie og identitet. Det finnes likevel ingen fasit på hvordan dette bør gjøres.

Ved å forbedre og framheve eksisterende kvaliteter og innføre nye elementer i tråd med lokalbefolkningens ønsker og naturvennlig tilrettelegging, mener vi at friluftsområdet kan transformeres til et godt tilrettelagt og estetisk friluftsområde som Ovågen kan være stolt av.

6.1 Generelle vurderinger

Planforslaget med tilhørende elementer som vi har foreslått, er gjort på bakgrunn av analyser og tilbakemeldinger fra de lokale. Dette mener vi gir tilstrekkelig grunnlag for å utarbeide et realistisk prosjekt. Vi må allikevel påpeke at kunnskapen vi har tilegnet oss fra studiet Landskapsplanlegging med landskapsarkitektur, vil ikke være tilstrekkelig for fullstendig vurdering av hensyn til visse tekniske og økonomiske vurderinger. Derfor blir økonomi sett bort ifra i denne oppgaven.

Vårt planforslag er basert på vurderinger av hva som tenkes er best passende for konseptet vårt og temaene for utformingen. For å få et bedre innblikk og forståelse av hvordan området oppleves gjennom de ulike årstidene, skulle vi ideelt sett hatt flere befaringer på området.

Framtidig utfordring med klimaendringer og havnivåstigning kan være en fare for området siden planområdet ligger rett ved kysten. Her kan havnivåstigning og stormflo ha negative konsekvenser. Klimaendringer og havnivåstigning er ikke noe man kan gjøre for å forhindre eller endre på. Det vi kan gjøre er å utarbeide utredning av stormflore, inkludert framtidig havnivåstigning og planlegge etter resultatene.

6.1.1 Universell utforming

Et mål for utformingen var at området skulle være tilgjengelig for alle. Dette innebærer at tilkomstveien ned til badeplassen skal ha en helningsgrad og bredde som er universelt utformet. Slik utforming tar større plass og må legges der helningen er slakest. Den gamle tilkomstveien starter i et bratt terreng før det slakes ut i terrenget. Ved å flytte stien lengre inn i planområdet vil den få en slakere helning der den følger kotene til terrenget. Den nye stien blir dermed lengre og bredere enn den originale. Dette er sett på som et nødvendig tiltak for å oppnå universell utforming. Langs stien på badeplassen vil det bli plassert ramper der

hvor stien er hevet over bakken, slik at rullestolbrukere og besøkende med barnevogn kan komme seg ned på gressplenen eller rett ned ved vannet. Stien på kystlyngheia er utformet på samme måte som stien ned til badeplassen. Begge stiene vil også ha en svak kantlinje slik at det blir enklere for de med nedsatt syn å bevege seg på stien.

Bygget er universelt utformet med en tilrettelagt WC som kan brukes av de med rullestol. Ellers på området hvor det er sittegrupper vil det bli tilrettelagt for at rullestolbrukere kan også ha plass.

6.1.2 Naturvennlig tilrettelegging

Naturvennlig tilrettelegging handler om tilrettelegging og utforming på naturens premisser. Planområdet består av to viktige naturtyper som er sterkt truet i Norge. Ved å restaurere kystlyngheia og ikke bygge ned strandsonen, som er den største attraksjonen på området, har vi fulgt rådene fra veilederen *Naturvennlig tilrettelegging for friluftsliv*, som sier at:

Strandsonen er leveområde for en rekke plante- og dyrearter og er særlig sårbar. Både ved sjøen og langs vann og vassdrag har det naturlige vegetasjonsbeltet stor betydning for det biologiske mangfoldet. – Tiltak: Unngå skjemmende og dominerende plassering av brygger og andre tiltak (Direktoratet for naturforvaltning, 2006).

Løsningene som å heve stiene over bakken gjør at inngrepet på terrenget ikke blir så stort. Ved å plassere stien på kystlyngheia ikke altfor langt inn på den, unngås det unødvendig fragmentering av naturtypen og inngrep i landskapet. Slitasjen på terrenget minimeres og samtidig ivaretar variasjon og opplevelsen av landskapet og dens originale former.

Et annet råd veilederen gir er å ikke bygge ned attraksjoner. De tre bekkene ved badeplassen gjør terrenget noe ujevnt, men er et viktig dreneringselement på området, samt et lekeelement for barn som leker ved bekkeutløpene sommeren og vinteren. Ved å ikke legge bekkene i rør bevarer vi naturlige prosesser som vannføring til den semi-naturlige strandengen som trenger fuktighet og naturlig drenering.

Ved å plassere bygget lenger inn på området unngår vi at bygget kan virke skjemmende og dominerende ved strandsonen. Selv om originale naust var plassert rett ved vannet, grunnet dens rolle.

6.2 Badeplassen

Badeplassen får en helhetlig utforming som gir god tilgang til området, uten at den blir bygd ned. Hovedattraksjonen for friluftsområdet er den langgrunne stranden som tiltrekker seg besøkende. Utformingen vi foreslår skaper en helhetlig, godt tilrettelagt badeplass med flere møteplasser, men likevel lar området karakter (villstrand) være intakt. Ved å la noen av sonene forbli mer åpne skaper vi rom for fri aktivitet og om man vil slappe av og sette seg ned på gressplenen og ta en pust i bakken. Utformingen er universelt, så de fleste målgrupper vil kunne benytte seg av området.

6.2.1 Tilkomstvei

Tilkomstveien som starter ved parkeringen til kystmuseet er strengt tatt ikke nødvendig. Opparbeidingen av den vil kreve noe bergsprenging og muligens fylling. Berget er allerede preget av sprenging fra tidligere utbygging av fylkesveien.

Ved å foreslå denne i vårt planforslag, tilrettelegger vi mer med mennesket som hovedtanke. Vi mener denne tilkomstveien er nødvendig om vi skal løse noen av problemene når det gjelder tilkomstvei ned til badeplassen. Den beste løsningen hadde vært om Vegvesenet tilrettela for nedsatt fartsgrense på denne korte strekningen, og opparbeidet en dedikert veikrysning. Selv om vi lager en trygg tilkomstvei fra parkeringsplassen, vil det fremdeles oppstå et problem med hvordan man skal komme seg over fylkesveien fra motsatt side til fots. Vi anbefaler at det blir opparbeidet en veikrysning fra parkeringsplassen eller inngangen til badeplassen slik at de lokale kan komme seg trygt over fylkesveien. Dette er noe vi ikke har kontroll over og noe vi ikke kan bestemme. Ved å skape denne tilkomstveien prøver vi å minimalisere farlig krysning av fylkesveien, som har vært ofte omtalt av de lokale i spørreundersøkelsen. Vi ser derfor at det er nødvendig å ha noe større terrenginngrep for å få til dette.

6.2.2 Sti

Stien er utformet med universell- og naturvennlig tilrettelegging, samt brukerønsker i bakhodet. Utforming av en sti har vært viktig for å oppnå vår målsetting om at området skal være universelt tilrettelagt og skal kunne brukes av de fleste målgrupper. Resultatene fra spørreundersøkelsen viser at flesteparten av brukere ønsker seg en bedre utformet sti ned til badeplassen. Dette har dermed vært en viktig tilbakemelding for oss, som vi har måttet ta med i betraktning. Ved å heve stien over bakken har vi forsøkt å skape en balanse mellom graden av inngrep og naturvennlig tilrettelegging. En av ulempene kan være at det blir nødvendig å fjerne noen enkelttrær, slik at stien kan bli opparbeidet.

6.2.3 Bygget

Bygget har en sentral funksjon i planområdet. Det ble ønsket av både BOF og befolkningen at det ble plassert et uthus man kunne oppholde seg i. Toalett var også sterkt ønsket, grunnet at skogen blir brukt som toalett. Ved planlegging av uthuset kunne vi gått for en mer moderne og funky utforming av bygget slik BOF ønsket, men vi mener dette ville ikke passe inn i planområdet og det ville stått i kontrast til landskapet. Man kan også vurdere om uthuset skal ha en åpen dør istedenfor glassdør. Dette ville gjort at vind kommer rett inn, men følelsen av uthus hadde vært sterkere.

6.2.4 Aktiviteter

Mulighet for flere aktiviteter enn bading og soling var sterkt ønsket fra befolkningen. Noen av brukerønskene var lite realistiske for området, og vi har valgt å se bort fra forslag som for eksempel båtankringsplass, ballbinge og treningsapparater for voksne. Dette på grunn av områdets størrelse og karakter som tross alt er en badeplass og ikke en park eller skolegård. Disse ønskene krever også større areal og ville stått i sterk kontrast med omgivelsene.

Vårt forslag for aktiviteter oppfylder brukerønskene som nevnte lekeplass og volleyballbane. Man kan vurdere å bruke den eksisterende gressplenen som underlag for å gjøre mindre inngrep i vegetasjonen. Det er derimot ingen viktige naturtyper eller arter innenfor lekeplassen og volleyballbanen som er grunnen til at vi valgte å utforme disse med sand.

6.2.5 Strandsonen

Vi ønsket at strandsonen skal ha så lite endringer som mulig. Det vi har tilført er muligheten for rullestolbrukere å komme seg til vannet. Dette går imot vår målsetting om naturlig tilrettelegging siden vi bygger i strandsonen, men vil oppfylle målsettingen om universell utforming. Ved å gjøre dette tilrettelegger vi for universell bruk slik at friluftsområdet er inkluderende.

Et ønske fra BOF var tilførsel av nytt sand på badeplassen. Vi har valgt å se bort fra dette ønsket for å ikke bygge ned og for å bevare den semi-naturlige strandengen som er en sterkt truet naturtype. Tilførsel av sand ville føre til ødeleggelse av denne naturtypen og dette ville ikke ha vært i tråd med naturvennlig tilrettelegging.

6.2.6 Viktige elementer

De tre bekkene

For mange voksne, basert på resultatene fra spørreundersøkelsen, er de tre små bekkene en svakhet. Dette på grunn av at de ser lite estetisk ut og gjør at terrenget ved strandsonen er noe ujevnt. Fra befaringen vet vi at bekkene blir brukt som en naturlig lekeplass av de minste. Så disse kan også regnes som en av styrkene til området. Barn vil oppleve naturen, være i den og undersøke den. Dermed var valget vårt å ikke legge bekkeløpene i rør for å bevare en naturlig lekeplass som gir muligheter for utforsking og lek. I tillegg har bekkene sin utløp ved vannet, der hvor den semi-naturlige strandengen er. Ved å bygge de ned, eller legge de i rør ville vi ha tatt vekk den naturlige dreneringen på området og kuttet av den naturlige vannføringen som føres til vegetasjonen på den semi-naturlige strandengen. Vi har dermed valgt å la bekkene forbli uberørt med tanke på vår målsetting om naturvennlig tilrettelegging.

Scenen

Den naturlige scenen er et element som BOF ønsket seg å beholde og at vi skulle tilrettelegge, men ikke bygge ned. Første tanken vår var å skape en tre-platting på scenen slik at bruken kunne bli forenklet. Etter en del diskusjon bestemte vi oss for å legge til flere flate steiner som skaper en liten trapp. Ved å bruke materiale som stein, vil ikke scenen skille seg mer ut fra omgivelsene og vi bygger ikke ned den naturlige attraksjonen på området – noe som er i tråd med naturvennlig tilrettelegging. Den vil også beholde sjarmen sin når de ville urtene blomstrer under den.

Klatrevegg

Vi har valgt å legge en tre-platting under klatreveggen for å gjøre den mer attraktiv og tilrettelagt. Utbygging av tre-platting vil ikke ha negative konsekvenser for området.

6.3 Kystlynghei

Dagens bruk av kystlyngheia på den nordlige delen av planområdet er minimalt, besøkende oppholder seg ikke på den delen av området. Ved å transformere den delen av området til en naturvennlig attraksjon for besøkende hever vi opplevelsen av både friluftsområdet og naturen. Om restaureringen ikke skjer, vil den truede naturtypen gå tapt – noe som i seg selv er trist, men også området potensiale for utsiktspunkt vil forsvinne med tid. Dette fordi at kystlyngheia kommer til å gro helt igjen, og om noen tiår vil den bli til skog.

Ved å restaurere og ta vare på den naturtypen vil området tilknytning til kystkultur heves og forsterkes. Restaurering av kystlynghei er en arbeidsom og tidskrevende prosess i seg selv som vil kreve først rydding og noe hogst også lyngsviing som må gjentas med tiårs mellomrom. Videre vil den også kreve beiting eller slått for å opprettholde naturtypen. Vi mener naturopplevelsene av området vil være forsterket om kystlyngheia restaureres.

Mer om beiting i kystlynghei og lyngsviing kan leses i brosyrene som har blitt utgitt av Miljødirektoratet, samt to rapporter. Disse kan være til hjelp om restaurering av kystlyngheia skal skje. Disse er lagt til som vedlegg 6.

6.3.1 Tursti

Området kan virke lite tilrettelagt med tanke på at det ikke er plassert noen bygg eller at stien ikke går lenger inn på området. Med denne løsningen prøver vi igjen å balansere naturvennlig- og universell utforming. Ved å opparbeide en tursti på kystlyngheia, skaper vi mulighet for at området kan bli brukt. Vi kunne opparbeide en naturlig sti, uten material tilførsel og uten universell tilrettelegging for å minimalisere inngrepet. Men vi ville at flest mulig skulle ha muligheten til opphold og turgåing på kystlyngheia, samt utsiktspunktet.

6.3.2 Utsiktspunkt

Utsiktspunktet fungerer som en ny attraksjon og et endepunkt for stien. Dette tiltaket var ikke et forslag fra brukerønsker, men noe vi mener vil være et godt innslag til utformingen og området potensiale for god utsikt. Ved å kun ha en sti opp uten et utsiktspunkt kan man forvente at stien ikke blir brukt like mye. Det kan vurderes om utbygging av plattingen vil være et stort inngrep på kystlyngheia når vi fokuserer på å restaurere den, men ved å skape attraksjoner kan besøkende sette mer pris på naturverdiene.

6.4 Skjøtsel og vegetasjon

Området per dags dato skjøtes i liten grad, det vil si at utkantene av badeplassen ikke bli skjøttet like mye som senteret hvor det er gressplen. Dette gir lav grad av skjøting og naturlige prosesser er ikke forstyrret i større grad. Ved å forholde oss til denne løsningen beholder området sitt naturlige preg, samt trenger ikke større ressurser fra menneskelig side. Det er heller ikke nødvendig å plante inn ny vegetasjon på området. Vedlikehold av naturtypen kystlynghei vi kreve større skjøtsel i form av slått eller beiting og lyngsviing med tiårs mellomrom.

Vegetasjonen i den åpne sonen på badeplassen er mer hardfør og kommer til å tåle mer tråkk ved økt bruk av området. Den semi-naturlige strandengen blir holdt i hevd ved at området blir brukt og slått. Badeplassen har ingen sjeldne dyrearter, og planlagt tilrettelegging vil ikke påvirke dyrelivet siden området allerede er hyppig brukt.

6.5 Materialbruk

Materialbruken i alternativ 3 som vi presenterer unngår løsninger som kan være til unødvendig miljøbelastning. Dette som for eksempel bruk av asfaltgummi, asfalt eller bruk av kjemikalier for impregnering av tre-stiene og fasaden på byggene. Materialene som er foreslått har lang levetid og trenger lite vedlikehold.

6.6 Utforming av illustrasjonsplan

På grunn av vår manglede kunnskap i digital produksjon av illustrasjonsplan valgte vi å bruke QGIS for utarbeiding av basiskartet og så tegne for hånd. Problemet med dette var at området er såpass stort at vi var avhengig av målestokk 1: 1100 for å få med alt på ett kart og for å få med hele avgrensningen av planområdet vi jobbet med. Dette gjorde det litt utfordrende å tegne alt helt nøyaktig og detaljert slik som vi kunne ønsket oss. Derfor ble detaljer som benker, bord med sitteplasser og søppeldunker utelatt fra illustrasjonsplanen.

Større målestokk på 1:500 eller større for å få en mer detaljert plantegning kunne vært en løsning vi kunne ha brukt. Dette ville ha gjort at det ble lettere å få riktig størrelse på vei og bygning. Dette ville kreve at vi har delt området inn i A, B og C og utformet enda flere illustrasjonsplaner.

Perspektivskissene vi har laget, er for å best mulig illustrere hvordan området kan se ut. Utfordringen var å få størrelsen på hvert enkelt element helt korrekt, dermed vil de elementene variere og ha noe avvik fra hvordan størrelsen ville sett ut i virkeligheten.

7 OPPSUMMERING

På følgende måter er målsetninger oppnådd:

Skape en attraktiv møteplass for rekreasjon og aktiviteter som tiltrekker seg både lokalbefolkningen og besøkende

- ✓ Bedre tilkomstvei ned til badeplassen fra parkeringsplassen til Kystmuseet
- ✓ Flere sitteplasser og et oppholdssted
- ✓ Nytt tursti-område med utsiktspunkt
- ✓ Flere aktiviteter (volleyball og lekeplass)
- ✓ Platting under klatreveggen
- ✓ Naturlig tilrettelegging av den naturlige scenen
- ✓ Moderne bygning med sitteplasser og WC
- ✓ Attraktiv, men enkel og minimalistisk design

Planforslaget vil gi Ovågen en attraktiv møteplass for rekreasjon ved å framheve de eksisterende attraksjonene og tilføre nye rekreasjonsmuligheter. Resultatene fra spørreundersøkelsen og ønsker fra BOF har vært med på å gi endringer som er ønsket av befolkningen. Med bedre tilkomstvei, fasiliteter og aktiviteter for alle, håpes det at området vil bli mer attraktivt for befolkningen og tilreisende.

Bruke en naturvennlig utforming som er i tråd med eksisterende vegetasjon og landskapselementer i området

- ✓ Har lite terrenginngrep, kun ved stien langs veien. Resten av inngrepene er reversible.
- ✓ Bevarer den eksisterende vegetasjonen, planter ikke inn nye fremmed arter
- ✓ Bygger ikke ned naturlige attraksjoner, som den naturlige scenen og strandsonen

Vi har gjennom planprosessen vært bevisste på å legge til rette for naturen i så stor grad som mulig. Området har i dag i et villstrand-preg med lite inngrep og tilrettelegging. Mye av vegetasjonen blir bevart og ingen fremmed arter blir plantet. Store deler av friluftsområdet forblir åpne og uberørt, noe som muliggjør for flere aktiviteter og samtidig beholder det naturlige preget.

Tilrettelegge området med en universell utforming

- ✓ Økt brukermuligheter for eldre og funksjonshemmede
- ✓ Skaper en universell tilkomstvei, toalett og sitteplasser ved aktiviteter og rolige soner
- ✓ Skaper en tursti på kystlyngheia og utsiktspunkt som alle kan besøke

Badeplassen er i dag noe ustrukturert og mangler tilrettelegging. Den eksisterende stien er ikke universelt utformet og dermed er fremkommeligheten ikke tilrettelagt for alle. Badeplassen mangler toalett, noe som fører til at besøkende bruker skogen. Vi har skapt en universelt utformet sti - dermed øker vi fremkommeligheten for alle. Det nye bygget inkluderer toalett. Flere sitteplasser omkring på området, samt ny tursti gir mulighet for opphold og rekreasjon for alle målgrupper.

Opprettholde viktige naturtyper ved å ivareta og tilrettelegge for økologiske verdier, samt restaurere naturtyper om nødvendig

- ✓ Semi- naturlig strandeng: Ivaretar naturtypen. Unngår inngrep som kan skade den, som for eksempel å legge på nytt sand, endre bekkeforløp og bygge den ned
- ✓ Kystlynghei: Restaurerer med brenning og slått. Kystlynghei vil gi området et særegent natur-preg

Planforslaget legger til rette for egne områder til ivaretagelse og restaurere naturtyper. Vi har gjennom planprosessen vært bevisst på å ivareta, unngå inngrep som kan skade eller bygge ned naturtypene som er på området. Ved å bevare disse naturtypene vil området få et særegent natur-preg, noe som er positivt for både mennesket og naturen.

Gjennom hele prosessen har vi forsøkt å ha en realistisk tilnærming av området. Generelt er vi fornøyd med konseptet og temaene for utformingen av friluftsområdet, samt hvordan vi har utformet og tilrettelagt friluftsområdet - basert på våre målsettingen for denne bacheloroppgaven. Vi håper at planforslaget er gjennomførbart og kan realiseres, enten helt eller delvis. Vi håper planforslaget kan være til hjelp for BOF, samt at de kan bruke våre resultater fra analysen og tar i betraktning de verdifulle naturtypene som er på området.

Figurliste

Figur 11: Fisher, C. (2005) *Skjoldblad* [Fotografi]. Hentet fra:

<https://commons.wikimedia.org/wiki/File:HydrocotyleVulgaris.jpg>

Figur 11: Billinghurst, P. (2012) *Heistarr* [Fotografi]. Hentet fra:

https://live.staticflickr.com/7085/7304025176_9f1ab37706_z.jpg

Figur 20: Digitaltmuseum.no (u.å.) *Kystmuseet i Øygarden* [Fotografi]. Hentet fra:

<https://digitaltmuseum.no/owners/KYO>

Figur 25: Marchesi, E., Statens Vegvesen (2010) *Vedahaugane* [Fotografi]. Hentet fra:

https://www.archdaily.com/193230/vedahaugane-l-j-b?ad_medium=gallery

Figur 27: Bjørbekk & Lindheim landskapsarkitekter (u.å.) *Nansenparken* [Fotografi]. Hentet fra:

<https://www.blark.no/portfolio/nansenparken/>

Figur 43: Illustrasjonen er tegnet for hånd av oss, men er basert på en illustrasjon fra Lyngheisenteret, som er basert på Gimmingham (1972), side 18. *Røsslyngens livssyklus* [Illustrasjon]. Hentet fra:

<https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/m23/m23.pdf>

Kildeliste

- Arkoconsult. (u.å.). *Hvorfor utføre en mulighetsstudie?* Arkoconsult.no. Hentet fra: <https://arkoconsult.no/tjenester/arkitekt/mulighetsstudie/>
- Arnevik, L. I., & Lillethun, A. (2010). *Veileder - Kartlegging av tilgjengelighet og universell utforming av friluftsområder*. Hentet fra: <https://www.ansatt.hig.no/eskildb/Universell%20utforming/Forelesning%206%20-%20UU%20p%E5%20ulike%20omr%E5der/Veileder%20UU%20kartlegging%20av%20friluftsomr%E5der.pdf>
- Artsdatabanken. (u.å.). *Skjermet indre slakt til småkuppert kystlettelandskap*. Artsdatabanken.no. Hentet fra: <https://www.artsdatabanken.no/nin/LA/TI/K/S/9>
- Blackmar, E., & Rosenzweig, R. (u.å.). *History of centralpark*. Centralpark.org. Hentet fra: <https://centralpark.org/history-of-central-park/>
- Budstikka. (2013). *Nansenparken*. Degmeda.eu. (2022). *Shou Sugi Ban*. Hentet fra: https://degmeda.eu/nb/?gclid=Cj0KCOjw1ZeUBhDyARIsAOzAqQK2pe9MYj7aLmDkTBtMiy9SnbQSRSfMULR6lxtYIOdAJQ4yAllgwA0aAox9EALw_wcB
- Det norske kongehus. (2018). *Slottsparken*. Hentet fra: <https://www.kongehuset.no/artikkel.html?tid=99510>
- Direktoratet for naturforvaltning. (2006). *Naturvennlig tilrettelegging for friluftsliv - Håndbok 27*. Hentet fra: <https://vtsa.no/sites/default/files/inline-files/H%C3%A5ndbok%20Naturvennlige%20turstier%2027-2006.pdf-redigert.pdf>
- Direktoratet for naturforvaltning, & Riksantikvaren. (2011). *Veileder. Metode for landskapsanalyse i kommuneplan*. Riksantikvaren.no. Hentet fra: <https://www.riksantikvaren.no/veileder/metode-for-landskapsanalyse-i-kommuneplan/>
- Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap. (2016). *Havnivåstigning og stormflo - samfunnssikkerhet i kommunal planlegging*. Hentet fra: <https://www.dsb.no/globalassets/dokumenter/veiledere-handboker-og-informasjonsmaterieill/veiledere/havnivastigning-og-stormflo.pdf>
- Hovstad, K. A., Johansen L., Arnesen, A., Svalheim, E., & Velle, L. G. (2018). *Kystlynghei, Semi-naturlig. Norsk rødliste for naturtyper 2018*. Artsdatabanken. Hentet fra: <https://artsdatabanken.no/rln2018/74>
- Norsk rødliste for naturtyper 2018. Artsdatabanken. Hentet fra: <https://artsdatabanken.no/rln2018/73>
- Kaland, P., & Kvamme, M. (2013). *Kystlyngheiene i Norge - kunnskapsstatus og beskrivelse av 23 referanseområder*. Miljødirektoratet. Hentet fra: <https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/m23/m23.pdf>
- Kartverket.no. (å.u.). Se havnivå i kart. Hentet fra: <https://www.kartverket.no/til-sjos/se-havniva/kart?activeLayers=Stasjoner&zoom=19¢er=-54254,6757049&locationId=&aar=2090&margin=0&code=200YMAX>

- Kommunal- og distriktsdepartementet. (2017). *Forskrift om tekniske krav til byggverk*. Hentet fra: https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2017-06-19-840#KAPITTEL_8
- Kommunal- og moderniseringsdepartementet. (2021). *Universell utforming i planlegging*. Regjeringen. Hentet fra: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/veileder-i-universell-utforming/id2850026/?ch=2>
- Miljødirektoratet. (2017). *Naturbase faktaark. Kartlagt friluftsområde - Ovågen friluftsområde*. Hentet fra: <https://faktaark.naturbase.no/?id=FK00018027>
- Miljødirektoratet. (2019a). *Naturvennlig tilrettelegging for friluftsliv* Miljødirektoratet. Hentet fra: <https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/m1326/m1326.pdf>
- Miljødirektoratet. (2019b). *Veileder - Tilrettelegging og skjøtsel*. Hentet fra: <https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/friluftsliv/myndigheter/forvaltning-statlig-sikrede-friluftslivsomrader/tilrettelegging-og-skjotsel-i-statlig-sikrede-friluftslivsomrader/>
- Miljødirektoratet. (2021). *Naturkartlegging - Naturtyper* Miljødirektoratet. Hentet fra: <https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/overvaking-arealplanlegging/naturkartlegging/naturtyper/>
- Miljødirektoratet. (2022a). *Faktaark (a) - Naturtyper NiN, Nålesundet - Semi-naturlig strandeng* Miljødirektoratet. Hentet fra: <https://nin-faktaark.miljodirektoratet.no/naturtyper/?id=NINFP2110034317>
- Miljødirektoratet. (2022b). *Faktaark (b) - Naturtyper NiN, Nålesundet vest* Miljødirektoratet. Hentet fra: <https://nin-faktaark.miljodirektoratet.no/naturtyper/?id=NINFP2110034316>
- Miljødirektoratet. (2022c). *Faktaark (c) - Naturtyper NiN, Nålesundet nord*. Miljødirektoratet. Hentet fra: <https://nin-faktaark.miljodirektoratet.no/naturtyper/?id=NINFP2110034313>
- Miljødirektoratet. (u.å.). *Naturbase kart - Arter av stor forvaltningsinteresse*. Hentet fra: <https://geocortex01.miljodirektoratet.no/Html5Viewer/?viewer=naturbase>
- Moelven Wood Prosjekt AS. (2022). *Det beste av norsk furu - Malmfuru*. Hentet fra: <https://www.moelven.com/no/produkter-og-tjenester/kledning/malmfuru/>
- Multiconsult. (u.å.). *Mulighetsstudie og tidlig fase*. Multiconsult.no. Hentet fra: <https://www.multiconsult.no/tjenester/mulighetsstudie/>
- MuseumVest. (u.å.). *Kystmuseet i Øygarden*. Hentet fra: <https://kystmuseet.museumvest.no/>
- Naturbase, & Miljødirektoratet. (2021). *Arter av stor forvaltningsinteresse. Faktaark - Heistarr*. Hentet fra: https://faktaark.naturbase.no/artnasjonal/?id=4.862823_60.564843_99624

Naturbase, & Miljødirektoratet. (u.å.). *Arter av stor forvaltningsinteresse. Faktaark - Skjoldblad*. Hentet fra:

https://faktaark.naturbase.no/artnasjonal/?id=4.864454_60.563906_100383

Norske arkitekters landsforbund. (2022). *Hiet på Vedahaugane*. Hentet fra:

<https://arkitektur-n.no/prosjekter/den-hiet-pa-vedahaugane?cat=24>

Norske arkitekters landsforbund. (u.å.). *Nansenparken på Fornebu*. Hentet fra:

<https://landskapsarkitektur.no/prosjekter/nansenparken-pa-fornebu>

Norske landskapsarkitekters forening. (u.å.). *Fjordsti i Sogndal sentrum*. Hentet fra:

<https://landskapsarkitektur.no/prosjekter/fjordsti-i-sogndal-sentrum>

Regjeringen. (2021). *Bærekraft og like muligheter - et universelt utformet Norge*. Hentet fra:

<https://www.regjeringen.no/contentassets/51369fe60a0240e4bbd554c54310048d/no/pdfs/handlingsplan-for-universell-utforming.pdf>

Riksantikvaren. (u.å.). *Kulturminnesøk, Øygarden*. Hentet fra:

<https://www.kulturminnesok.no/kart/?q=%C3%98ygarden&am-county=&lokenk=location&am-lok=&am-lokdating=&am-lokconservation=&am-enk=&am-enkdating=&am-enkconservation=&bm-county=&cp=1&bounds=60.56804869171107,4.855549334170064,60.561152131071346,4.878637789370259&zoom=16&id=>

Rueness, E. K., & Halleraker, J. H. (2020). *Habitatfragmentering*. Store norske leksikon.

Hentet fra:

<https://snl.no/habitatfragmentering>

Solstad H., Elven R., Arnesen G., Eidesen PB., Gaarder G., Hegre H., Høuromt T., Mjelde M., & O., P. (2021). *Karplanter: Vurdering av skjoldblad *Hydrovotye vulgaris* for Norge*.

Rødlista for arter 2021. Hentet fra:

<https://artsdatabanken.no/lister/rodlisteforarter/2021/18510>

Statistisk sentralbyrå. (2021). *Kommunefakta Øygarden*. Statistisk sentralbyrå. Hentet fra:

<https://www.ssb.no/kommunefakta/oygarden>

Thorsnæs, G. (2022). *Øygarden*. Hentet fra:

<https://snl.no/%C3%98ygarden>

Universell utforming AS. (2017). *Inkluderende uterom som stimulerer til aktivitet*

[Idehefte]. Hentet fra:

https://www.universell.no/fileshare/fileupload/1398/Idehefte_Inkluderende-uterom-som-stimulerer-til-aktivitet.pdf

Visit Sognefjord AS. (2022). *Fjordstien Sogndal*. Waller, R. (2022). *Friluftsliv*. Hentet fra:

<https://snl.no/friluftsliv>

Øygarden kommune. (2021). *Lokal historie Øygarden*. Hentet fra:

<https://www.oygarden.kommune.no/tjenester/kultur-idrett-og-fritid/opplev-oygarden/lokal-historie/>

Øygarden kommune, & Fylkesmannen i Hordaland. (2003). *Kartlegging og verdisetting av naturtyper i Øygarden* Statsforvalteren.no. Hentet fra:

https://www.statsforvalteren.no/contentassets/8c0dcd8b3ce34dfcabe512eb8178a00e/mva-rapportarmho/2003-14_oygarden_natyp.pdf

WMS – tjenester

Geonorge, Kartverket. (2016) Norge i bilder WMS - Ortofoto. Hentet fra:

<https://wms.geonorge.no/skwms1/wms.nib?request=GetCapabilities&service=WMS>

Geonorge, Kartverket (2018) Norges grunnkart WMS. Hentet fra:

https://openwms.statkart.no/skwms1/wms.norges_grunnkart?request=GetCapabilities&service=WMS

Geonorge, Kartverket (2017) Topografiske Norgeskart gråtoner. Hentet fra:

<https://openwms.statkart.no/skwms1/wms.topo4.graatorne?request=GetCapabilities&service=WMS>

Geonorge, Kartverket (2011) Friluftslivsområder - statlig sikra WMS. Hentet fra:

https://kart.miljodirektoratet.no/arcgis/services/friluftsliv_statlig_sikra/mapserver/WMSServer

Geonorge, Kartverket (2019) Naturtyper - Miljødirektoratets instruks WMS. Hentet fra:

https://kart.miljodirektoratet.no/arcgis/services/naturtyper_nin/MapServer/WMSServer?version=1.1.1

Geonorge, Kartverket (2018) Stormflo og havnivå WMS. Hentet fra:

<https://kartkatalog.geonorge.no/metadatas/stormflo-og-havniva-wms/294f3987-1cda-426e-baf9-a086a09b3e4d>

Vedlegg

Vedlegg 1: Resultater fra spørreundersøkelsen

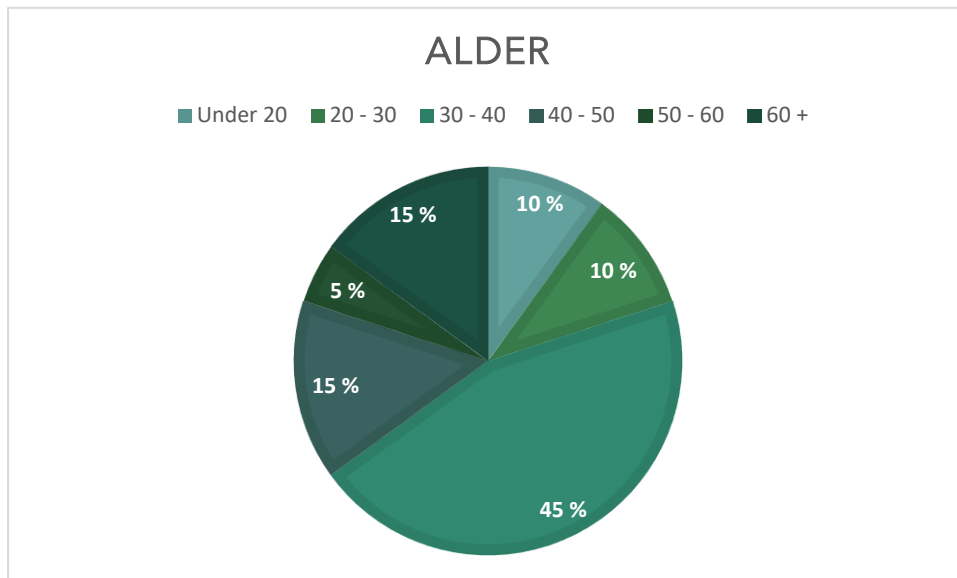
Vedlegg 2: Oppsummeringskart

Vedlegg 3: Snittoppriss A - A'

Vedlegg 4: Planforslag 3 - Vårt planforslag

Vedlegg 5: Skisser i perspektiv

Vedlegg 6: Brosjyrer om lyngsviing og beiting i kystlynghei

Hvordan bruker du området?

- 2 - 3 ganger om sommeren til bading
- Soling, bading
- Plass i fjæra
- Er der om vinteren, høsten og våret med barnet mitt. Da kaster vi hovdsakelig hoppesteiner og leter litt etter krabber, fordi det er lunt der. Vi møter venner der og spiser lunsj hvis det ikke regner. Om sommeren er vi der og bader og leter etter krabber. Vi griller og er på jonsk- feiring der.
- Bading og soling med familien
- Bading og opphold
- Bading og sosiale aktiviteter
- Bading
- Har med ungene for lek og utforskning
- Bader der, soler meg, leker der, vasser og leter etter krabber og skjell der. Griller, ligger i telt og tenner bål om kvelden en gang i blant
- Er der sammen med barna hele året. Bading, grilling og leter etter krabber
- Barna og jeg leker der året rundt
- Strand- og badeturer om sommeren
- Sol og bading
- Som en plass man kan reise til for å slappe av
- Bade, grille, leke og treffe naboer
- Bor her og bruker stranden om sommeren
- Til bading, soling og leking
- Bade
- Turgåing

Hva savner du på badeplassen i Ovågen?

- Ballbinge
- Badebrygge
- Rydding
- Lekeplass, strandvolleyball-bane. Noe som beskytter mot regn. Treningsplass for voksne
- Bedre vei ned slik at det blir lettere med barnevogn. Bedre tilkomst i forma av overgangsfelt og lavere fartsgrense. Er ofte med livet som innsats å komme seg over veien med barn og utstyr
- Rund bål plass med sitteplasser. Volleyballbane. Klatrevegg
- Tilgang til WC og tilrettelegging for avfallshåndtering. Folk bruker busker og lyng som toalett og tar ikke med seg eget søppel
- Benker
- Kanskje en utstyrskasse så jeg slipper å drasse med meg bøtte og spade hver gang
- Noe gøy for barna som for eksempel slengdisser eller lignende
- Det hadde vært veldig kjekt med lekeapparater til barna. F.eks. dissestativ, sandkasse og sklie. Ellers hadde det vært topp med treningsapparater til voksne, slike som de har på lekeplassen på Hellesøy
- Et bygg, legge om noen av bekkene. Bedre veg ned
- Bord og benker og lettere adkomst ned. Og parkering
- At folk rydder opp og tar søppel med seg hjem igjen. Og tar hensyn til andre som er der
- En plass å sitte (et slags utehus)
- Parkering
- Ballbinge
- Dusj og toalett
- Ballbinge, benker, bord og felles grill
- Benk til å hvile en trøtt kropp

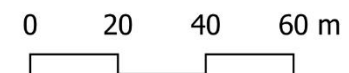
Andre kommentarer

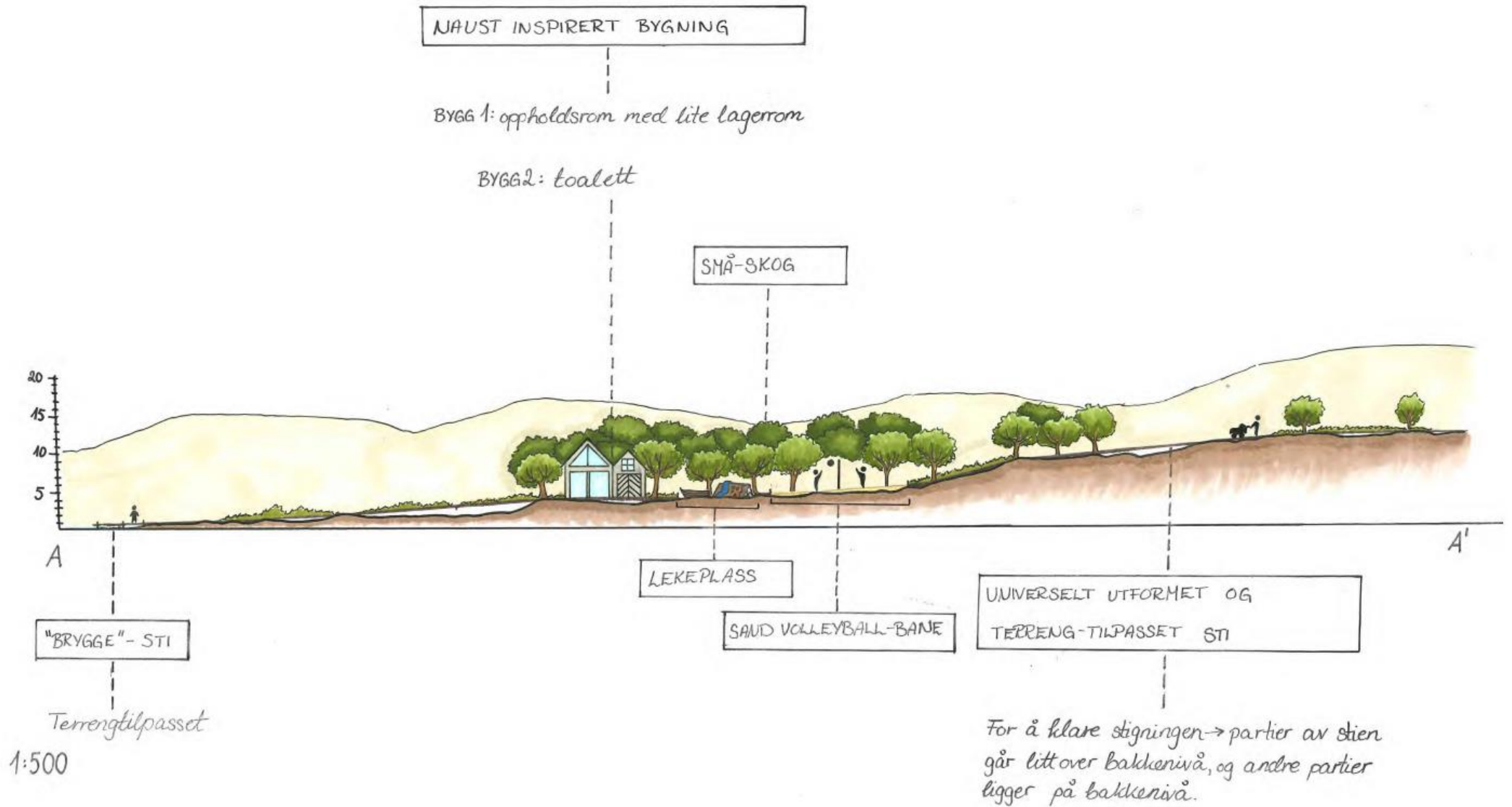
- Folk kommer fra sør og parkerer i veikanten- Med små barn som kommer ut av alle dører. Er livredd hver gang, siden barna er energiske.Utrykningskjøretøy kjører uten sirener der i 100 km/t, siden den slakke høyre svingen er oversiktlig for utrykningskjøretøy
- Skulle ønske det var mulig å trille barnevogn ned. Ser også at barn med rullestol ikke kommer seg ned og må gå til nabobygda, men der er ikke vennene deres. Bli ikke naturlig og er tilfeldig å møte noen av vennene deres
- En flott strand vi har :)
- Nydelig plass!
- Ei perle!
- Området må tilrettelegges, trær fjernes
- Frykter for at området kan bli ødelagt pga. sloanlegget og kaien for slobåter fra Gulen

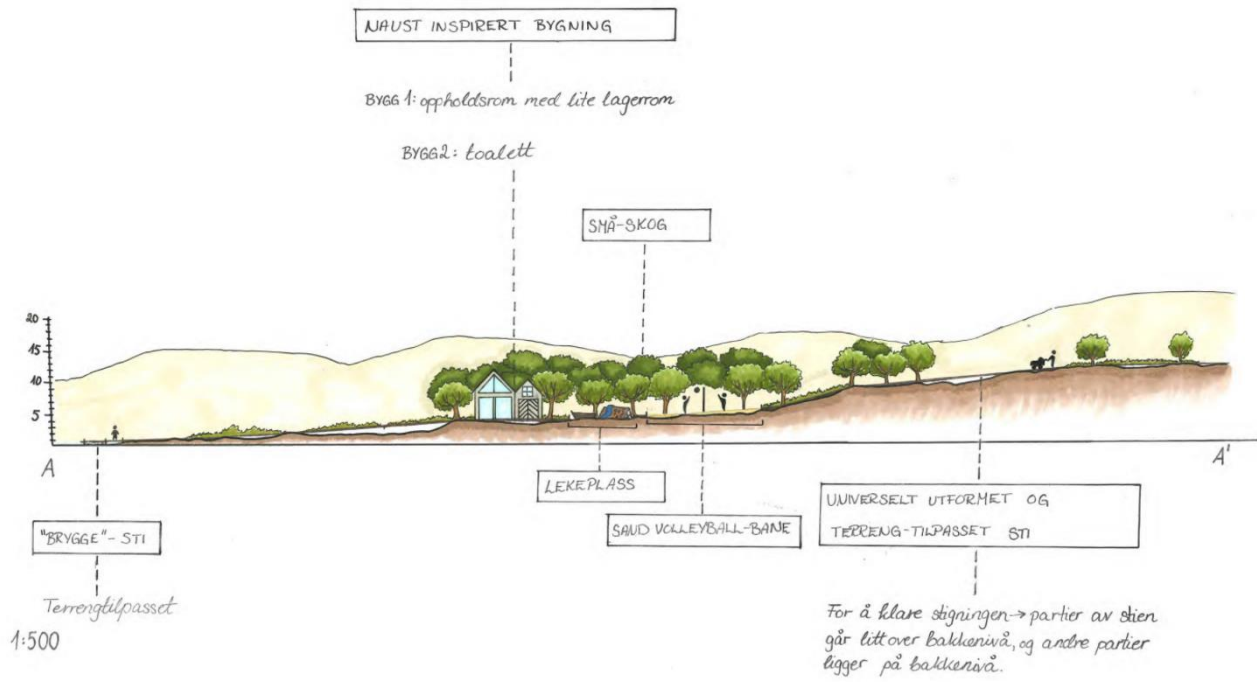

TEGNFORKLARING

Avgrensning av planområdet	Manglende WC
Eksisterende sti (ikke universell utformet)	Manglende søppelbøtter
Mulig tilkomstvei (brukbar for bil)	Scene
Mulig sti ned (universell utformet)	Klatrevegg
Mulighet for tursti	Aktiviteter ved vannet
Bekkeløp	Lek
Fartsgrense	Kystlynghei
Farlig kryss	Strandeng
Eksisterende parkeringsløsning	Småskog
Mulighet for mer aktiviteter	
Mulighet for flere sitteplasser	Soner
Mulighet for bygning med toalett	Aktiv sone
Mulighet for tursti	Middels aktiv sone
Utsikt	Åpen sone
	Naturlig sone

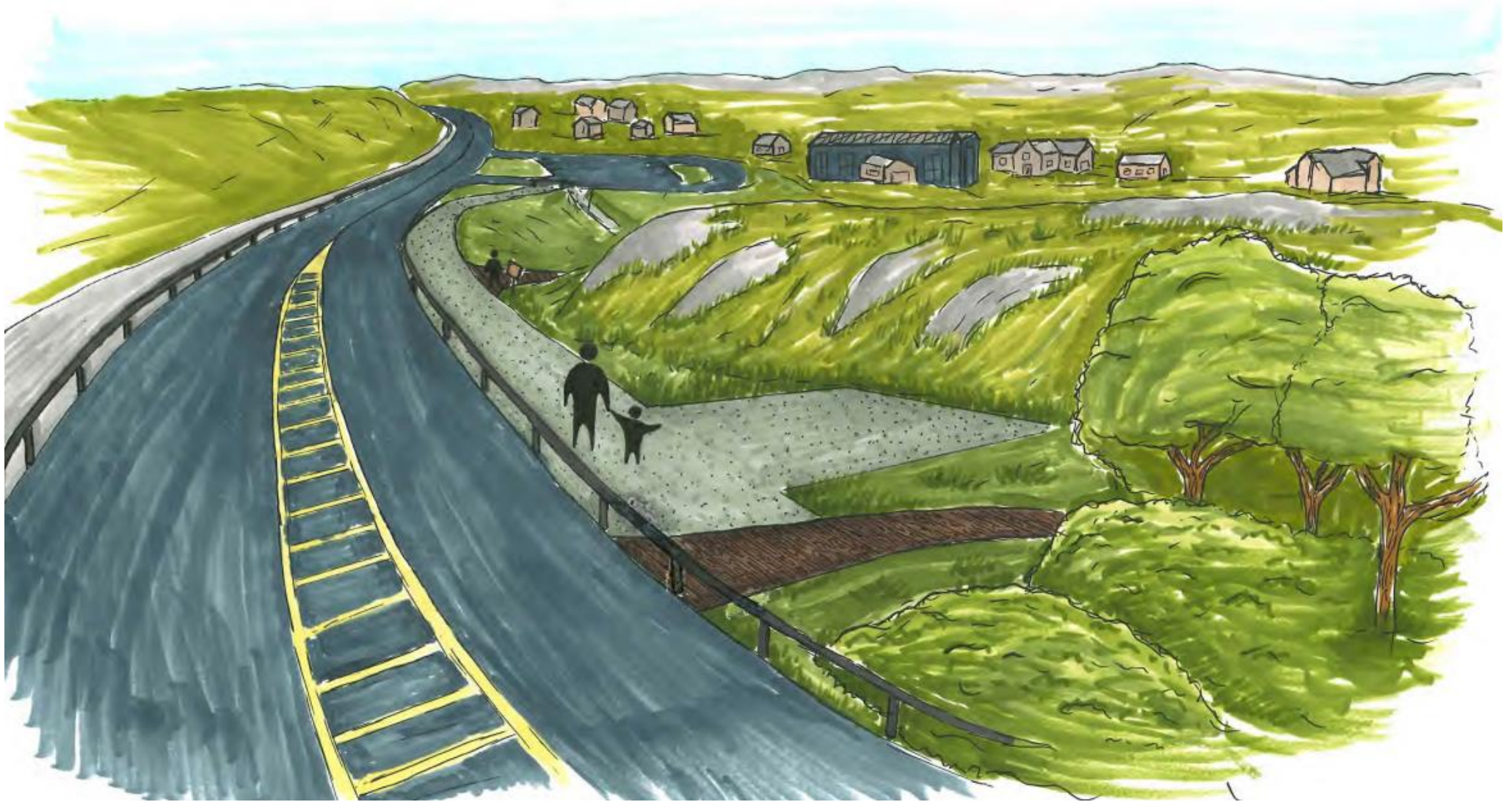
PLANFORSLAG 3

TEGNFORKLARING

- Avgrensning av planområdet
- Tilkomsvei brukbar for bil
- Sti ned til badeplassen
- Kystlynghei sti
- Bygning
- Naturlig scene
- Klatreveg plating
- Lekeplass
- Sandvolleyballbane
- Berg og stein
- Eksisterende vegetasjon på badeplassen
- Vegetasjon mellom kystlyngheia
- Restaurert kystlynghei
- Eksisterende enkelt-trær
- Eksisterende småskog
- Bekkeløp

TILKOMSTVEI

STI

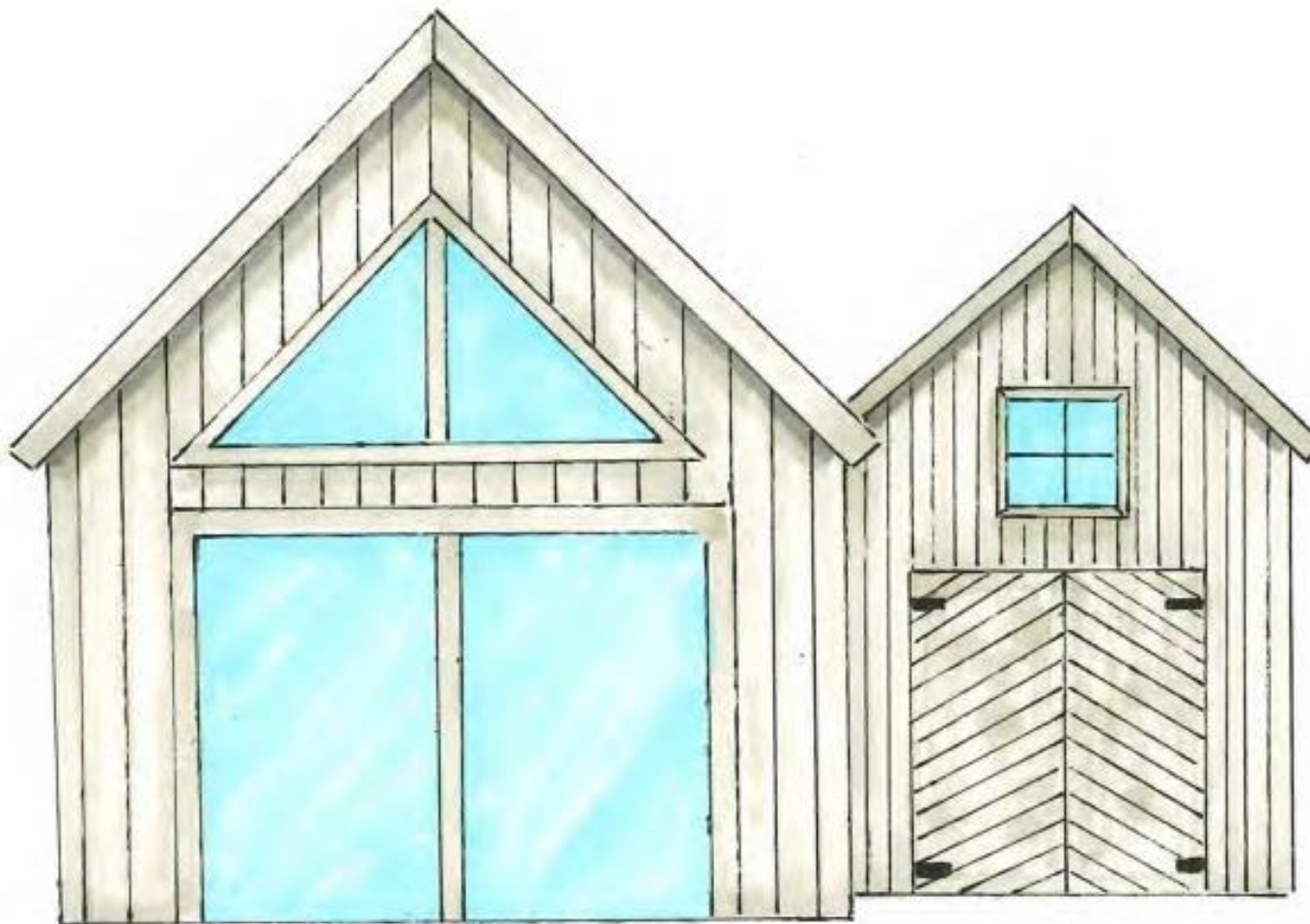
TERRENG - TILPASSET STI
UNIVERSELT UTFORMET

OVER BAKKENIVÅ DER TERRENGET
ER UJEVNT FOR Å OPPNÅ RIKTIG
STIGNING.

PÅ BAKKENIVÅ DER
TERRENGET ER MER
FLATT.

BYGNING

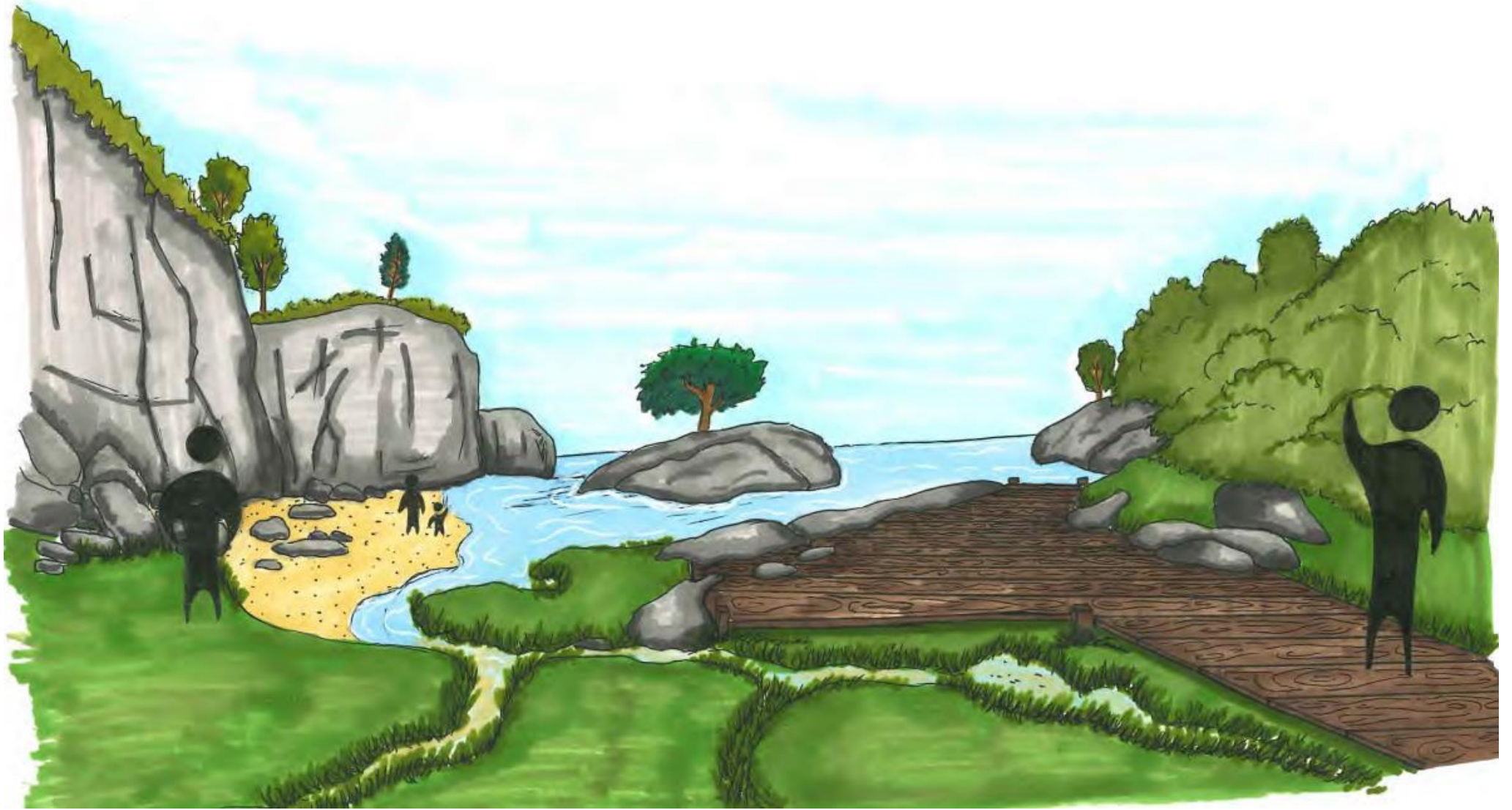

AKTIVITETER

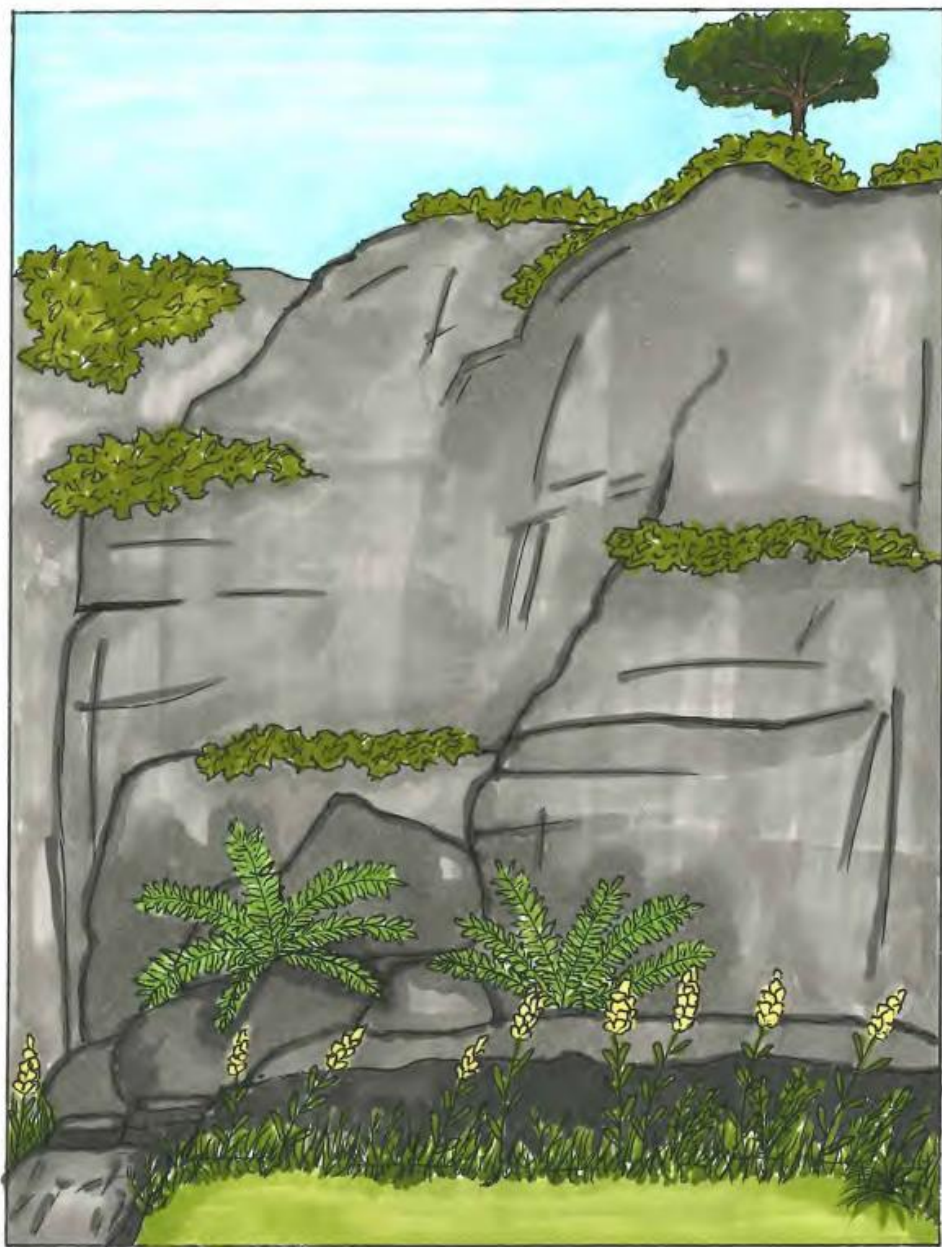

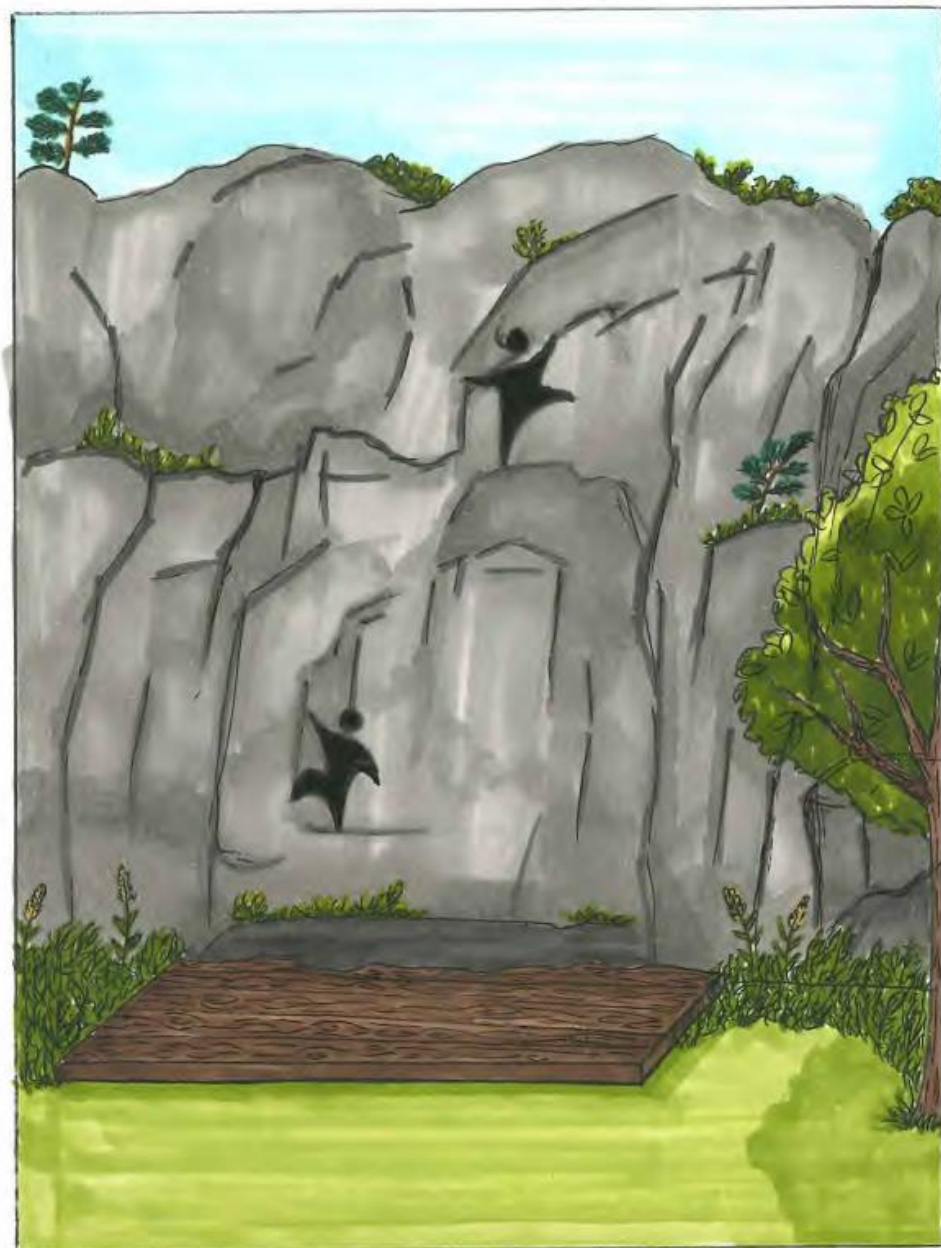
STRANDSONEN

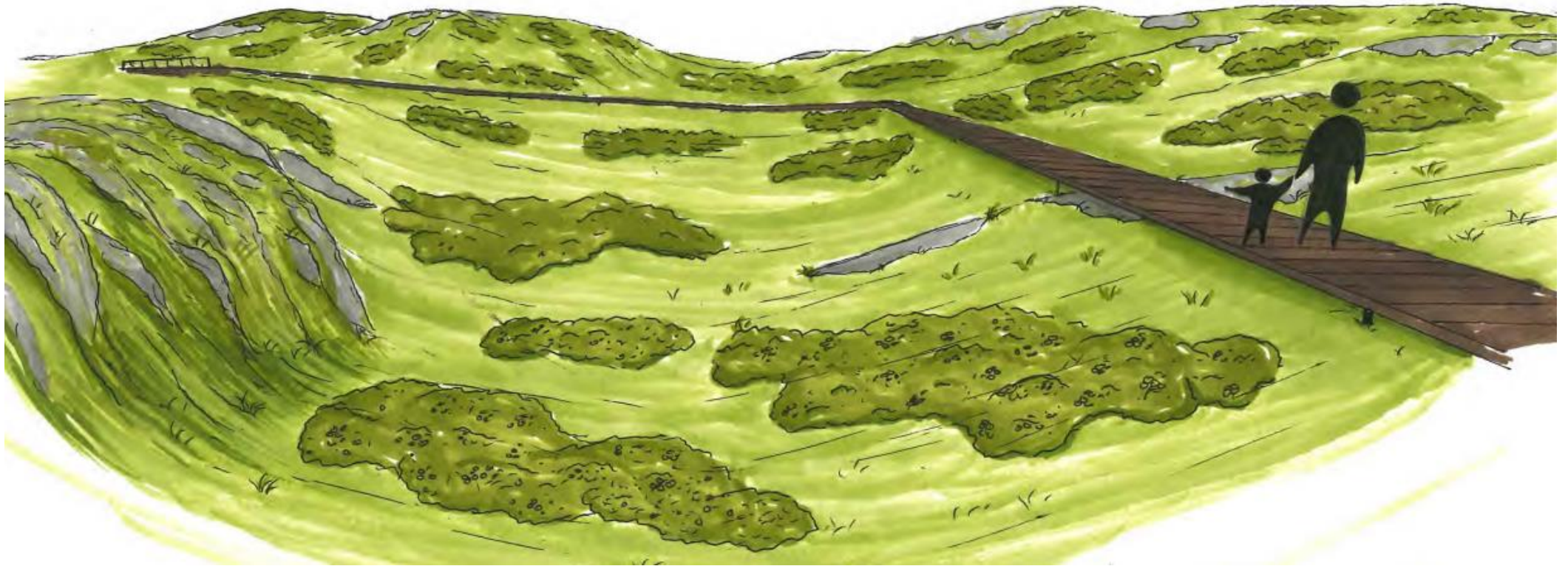
NATURLIG SCENE

KLATREVEGG

TURSTI OG ITSIKTSPUNKT

Figur 1: Brosjyren kan lastes ned fra:
<https://www.miljodirektoratet.no/publikasjoner/2021/mai-2021/lyngsviing/>

Brosjyre: Lyngsviing

Brosjyren forteller kort og konkret hvordan man kan svi kystlynghei og hvorfor lyngsviing er viktig for denne naturtypen. Brosjyren *Lyngsviing M-2029* er utgitt av Miljødirektoratet sammen med NIBIO og Møreforskning, den 27.05.2021 og er skrevet av Liv Guri Velle og Pål Thorvaldsen.

Figur 2: Brosjyren kan lastes ned fra:
<https://www.miljodirektoratet.no/publikasjoner/2021/auoust-2021/beiting-i-kystlynghei/>

Brosjyre: Beiting i kystlynghei

Brosjyren informerer om viktigheten av beiting på kystlyngheier og hvilke prosesser foregår når det er beitedyr til stede. Brosjyren *Beiting i kystlynghei M- 2030* er utgitt av Miljødirektoratet sammen med NIBIO og Møreforskning, den 28.08.2021 og er skrevet av Liv Guri Velle og Pål Thorvaldsen.

I tillegg til disse brosjyrene, er rapporten *Kystlyngheiene i Norge – kunnskapsstatus og beskrivelse av 23 referanseområder*, sammen med rapporten *Faggrunnlag for kystlynghei – med sikte på utvelging til utvalgt naturtype*, god litteratur som går i dybden om hva kystlynghei er, hvordan de oppstod og viktigheten av å ivareta denne naturtypen. Førstnevnte rapporten ble skrevet av Peter Emil Kaland og Mons Kvamme og utgitt av Miljødirektoratet i 2014. Den andre rapporten ble utgitt av Direktoratet for naturforvaltning i 2013.

Figur 3: Fullstendig rapport kan sees og lastes ned fra:
<https://www.miljodirektoratet.no/publikasjoner/2014/januar-2014/kystlyngheiene-i-norge---kunnskapsstatus-og-beskrivelse-av-23-referanseomrader/>

Figur 4: Fullstendig rapport kan sees og lastes ned fra:
<https://www.miljodirektoratet.no/publikasjoner/publikasjoner-fra-dirnat/dn-rapporter/faggrunnlag-for-kystlynghei---med-sikte-pa-utvelging-til-utvalgt-naturtype/>